

EURÓPAI KÖZPONTI BANK
BANKFELÜGYELET

Az EKB éves jelentése a felügyeleti tevékenységről

2016

BANKENTOEZICHT

2017. március

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLĚD

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHLAD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Tartalomjegyzék

Előszó Mario Draghi, az Európai Központi Bank elnöke	3
Bevezető interjú Danièle Nouy-val, a Felügyeleti Testület elnökével	4
1 A felügyelet pénzügyi stabilitásban betöltött szerepe	9
1.1 Hitelintézetek: fő kockázatok és általános teljesítmény	9
1.2 Az SSM felügyeleti modelljének megvalósítása	14
1. keretes írás Intézményvédelmi rendszerek	32
2 Engedélyeztetési, végrehajtási és szankcionálási eljárások	35
2.1 A jelentős pénzintézetek számának alakulása és a közös eljárásokban történt fejlemények	35
2.2 Jogsértések bejelentése, végrehajtás, szankcionálási eljárások	42
3 Az SSM az európai és nemzetközi felügyeleti architektúrában	46
3.1 Európai és nemzetközi szintű együttműködés	46
3.2 Közreműködés az európai és a nemzetközi szabályozási keretrendszer fejlesztésében	52
4 Az EKB bankfelügyeletének szervezeti felépítése	56
4.1 A számonkérhetőségi követelmények teljesítése	56
4.2 Döntéshozatal	58
4.3 Az EKB bankfelügyeletének személyzete	61
2. keretes írás Együttműködés Európában	63
4.4 A magatartási kódex végrehajtása	65
4.5 A monetáris politikai és felügyeleti feladatok elkülönítésére vonatkozó alapelv alkalmazása	66
4.6 Adatszolgáltatási keretrendszer és információkezelés	67
3. keretes írás Törekvés a nagyobb átláthatóságra	68
5 Beszámoló a költségvetés felhasználásáról	70
5.1 Kiadások 2016-ban	70
5.2 A 2016-os díjszabási keretrendszer	72

6	Az EKB által elfogadott, bankfelügyeleti témájú jogi dokumentumok	76
7	Az európai bankszektor számokban	78
8	Fogalomtár	80

Előszó

Mario Draghi, az Európai Központi Bank elnöke

Az euroövezet gazdasági fellendülésének nélkülözhetetlen eleme a gazdaságot szolgáló szilárd bankszektor. A legfontosabb, amit a válságból leszűrhattunk pedig az, hogy a szilárd bankszektor nélkülözhetetlen elemei a szigorú szabályozás és az eredményes felügyelet. A pénzügyi világválság egyik oka ugyanis éppen a túlzott mértékű dereguláció volt. Ezért a pénzügyi szektorra vonatkozó szigorúbb szabályok felállítása és a jobb felügyelet éppenséggel a növekedést elősegítő feladatok része. Európai és globális szinten is komoly előrelépés történt e téren. 2014 novemberében létrehoztuk az európai bankfelügyeletet. Ez döntő lépés, és egyben a szilárdabb bankszektor és egységesebb Európa alapjait is lerakja.

Az elmúlt években az európai bankok tőke-, eladósodási, finanszírozási és kockázatvállalási szempontból reziliensebbé váltak. Ennek köszönhetően sikeresen ellenálltak a feltörekvő piacokat sújtó gazdasági válságnak, az olajárak összeomlásának és a brexit azonnali következményeinek. Az egészségesebb bankok pedig folyamatosan tudnak hitelezni, ami elengedhetetlen az euroövezeti gazdaság élénkítéséhez.

Az európai bankfelügyelet döntő szerepet játszik a szektor alkalmazkodóképességének biztosításában. Az euroövezet egészében azonos, magas színvonalon gyakorolt, szigorú, de igazságos felügyelet bevezetésével erősödött a felügyelet minőségébe és következésképpen a bankok stabilitásába vetett bizalom.

Ennek ellenére van még megoldandó feladat. A bankszektor alacsony jövedelmezősége korlátozza az irányú lehetőségeit, hogy mindent megtegyen az euroövezeti fellendülés támogatásáért. Az alacsony jövedelmezőségért a kapacitásfelesleg, a rossz hatékonyság és az örökölt eszközök tehetők felelőssé. A bankokra hárul a feladat, hogy megkeressék a megfelelő választ a kihívásokra. Ahhoz, hogy az euroövezet gazdasági fellendülése erőteljes legyen, gyorsan kell reagálniuk.

Az európai bankfelügyelet sokat tesz az euroövezeti bankszektor megszilárdításáért. Ezzel párhuzamosan biztosítja az egyenlő versenyfeltételeket, ami elengedhetetlen az egységes bankpiac kialakulásához. Ugyanakkor ahhoz, hogy ne férjen kétség az egységes banki piac integritásához, a bankuniót teljes egészében meg kell teremtenünk. Ahogy az euroövezetben felállítottuk a közös felügyeletet és szanálási rendszert, ugyanúgy gondoskodnunk kell arról, hogy a betétesek mindenhol egyenlő biztonságot élvezzenek.

Bevezető interjú Danièle Nouy-val, a Felügyeleti Testület elnökével

2016 novemberében az európai bankfelügyelet fennállásának második évfordulóját ünnepelte. Elégedett a felügyelet eddigi teljesítményével?

Őszintén szólva nagyon büszke vagyok az eddig elért eredményeinkre. Igen rövid idő alatt olyan intézményt hoztunk létre, amely hozzájárul az egész európai bankszektor stabilitásához. Az európai bankfelügyelet persze igen fiatal, és még van hova fejlődnie, de összességében működik, mégpedig jól. Munkatársaink Európa számos pontján közösen dolgoznak közös célunkért, a stabil bankszektorért. Vannak, akik az EKB-ban dolgoznak, de legtöbbször a nemzeti felügyeletknél tevékenykednek. A szó szoros értelmében európai felügyelői csapatot alkotnak. Elhivatottságuk sikerünk záloga. Nem tudom ezt nekik eléggé megköszönni. Öröm és megtiszteltetés számomra, hogy együtt dolgozhatok az EKB és a nemzeti felügyelet munkatársaival, és természetesen a Felügyeleti Testület tagjaival.

Összefoglalva, melyek voltak 2016-ban az európai bankfelügyelet legfontosabb eredményei?

Három dolgot emelnék ki: először is nagy figyelmet fordítottunk a nemteljesítő hitelek megfelelő kezelésére. Már 2015-ben felállítottuk a témával foglalkozó akciócsoportot, 2016-ban pedig elkészítettük a bankoknak szóló útmutatás-tervezetet, amely a nemteljesítő hitelek jelentős állományának kezelési módjáról szól. Ez igen nagy előrelépés volt. Második eredmény, hogy tovább javítottuk az euroövezeti bankszektor fizetőképességét. Végül pedig folytattuk az euroövezeti

bankfelügyelet harmonizációját annak a célnak megfelelően, hogy minden bankot ugyanazzal a magas szintű felügyeleti mércével mérjünk.

Milyen konkrét intézkedéssel igyekeztek összehangolni az egyes országok felügyeleti gyakorlatát?

Az európai prudenciális jogszabályok többféle választási lehetőséget, mérlegelési jogkört nyújtanak, amelyek megengednek a felügyeletnek némi rugalmasságot a szabályalkalmazás tekintetében. 2016-ban megállapodtunk az országos szervekkel abban, hogy a választási lehetőségeket és mérlegelési jogköröket euroövezet-szerte összehangolt módon gyakoroljuk, majd kiadtunk egy erről szóló EKB-rendeletet és útmutatót. A felügyelet harmonizálásának másik fontos módja a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás (SREP), amely biztosítja, hogy minden euroövezeti bankot azonos módszerrel és normák szerint felügyeljünk. 2016-ban tovább finomítottuk és alakítottuk a SREP-et. Ennek eredményeként a felügyeleti pótlólagos tőke most már szorosabban korrelál az adott bank egyéni kockázati profiljával.

A bankok tehát az euroövezetben most már egyenlő versenyfeltételeket élveznek?

Sokat haladtunk előre ezen cél felé, de azért előfordulnak még egyenlőtlenségek. Az euroövezeti szabályozás például továbbra is valamelyest szétaprózott. A bankokra vonatkozó egyes szabályok uniós irányelvekben öltenek testet, amelyeket még át kell ültetni a nemzeti jogba. A tényleges szabályok tehát országonként mások, ami rontja az európai bankfelügyelet hatékonyságát, és emeli a költségeket. Tehát ha a szabályalkotók komolyan veszik a bankuniót, még jobban össze kell hangolniuk a szabályokat. Ennek egyik módja, hogy az irányelvek helyett inkább rendeletekre támaszkodnak, mivel ezek az összes EU-tagállamban közvetlenül alkalmazandók. Az Európai Bizottság legutóbbi jogszabályjavaslata, amely ismételten áttekinti a szabálykönyv számos fontos aspektusát, jó alkalmat kínál az EU banki szabályozásának további harmonizálására. Gondoskodnunk kell róla, hogy ne szalasszuk el ezt az alkalmat. A végleges jogi szövegben azt is biztosítani kell, hogy az összes szükséges eszköz és rugalmasság a felügyelet rendelkezésére álljon ahhoz, hogy feladatait megfelelően el tudja látni.

Az egyenlő versenyfeltételek kiterjednek-e azokra a bankokra is, amelyeket az EKB nem közvetlenül felügyel?

Az EKB közvetlenül az euroövezet mintegy 130 legnagyobb bankját, a jelentős hitelintézeteket felügyeli. A maradék (körülbelül 3200) bankra kevésbé jelentős hitelintézet néven szoktunk utalni, ezek közvetlen felügyeletét az illetékes nemzeti hatóságok látják el. Tekintetükben az EKB közvetett szerepet játszik. A nemzeti felügyeletekkel együtt a kevésbé jelentős intézmények esetében is egységes standardok lefektetését szorgalmazzuk. 2016-ban több ilyen standardot

kidolgoztunk. Emellett a választási és mérlegelési lehetőségekre vonatkozó megközelítésünket a kisebb bankokra is kiterjesztettük, továbbá folyamatban van a kevésbé jelentős bankok esetében is egy összehangolt SREP eljárás kidolgozása. A kevésbé jelentős bankoknál természetesen követjük az arányosság elvét, tehát a felügyeleti munka intenzitását a kisebb bankok által viselt kockázatokhoz igazítjuk.

Apropó bankok: milyen jelenleg az európai bankok helyzete?

Jó hír, hogy az elmúlt években sokkal reziliensebbek, ellenállóbbak lettek; tőkepufferük nagysága jelentősen megemelkedett. Ugyanakkor még mindig szembesülnek kockázatokkal, kihívásokkal. Amellett, hogy meg kell találniuk annak a módját, hogyan tudnák a mostani nehéz körülmények között növelni a nyereségüket, hogyan tudnának megszabadulni az örökölt eszközöktől, és hogyan korlátozhatnák a kiberbűnözést és egyéb számítástechnikai kockázatokat, több egyéb kérdésre is választ kell keresniük. Fokozódik-e a verseny a nem banki intézmények oldaláról? Merre tart az euroövezet gazdasága? Milyen hatása lesz a brexitnek az euroövezeti bankokra? Hogyan alakulnak az egyéb geopolitikai kérdések? A bankok kockázatos, változékony világban működnek, ahol a kockázatot kezelniük kell, a változáshoz pedig alkalmazkodniuk kell. Ez előfeltétele, hogy hosszú távon is megmaradjon a nyereségességük.

Gyakran emlegetik az alacsony kamatszintet és a szigorúbb szabályozást mint a bankok előtt álló különös kihívást. Mi a véleménye erről?

Az euroövezetbeli nagy bankok összbevételének több mint fele a kamatbevételből származik. A kamatláb tehát tényleg fontos kérdés, és az alacsony kamatszint nehézségeket okozhat. 2017-ben ezért tovább foglalkozunk a banki kamatkockázattal. Az idei stresszteszt például egy olyan érzékenységi elemzést tartalmaz, amely a kamatlábváltozás banki könyvre gyakorolt hatásaira irányul. A szabályozásról elmondható, hogy a szabályok mindig is terhesek azok számára, akiknek be kell őket tartaniuk. Ebben az esetben azonban a bankoknál messzebb kell tekintenünk, a szigorúbb szabályok ugyanis segítenek a válság megelőzésében. Megtapasztalhattuk, hogy a pénzügyi válság sokba kerül a gazdaságnak, az adófizetőknek és végeredményben maguknak a bankoknak is. Ebben az összefüggésben üdvözlendő lenne, ha a globális szabályozói reform a tervezett módon végbemenne. Mindenáron el kell kerülnünk, hogy visszafordítsuk a globális szabályozói reform eddig elért eredményeit. A pénzügyi szektort nem kötik az országhatárok, ezért nemzetközi szabályokat kell kidolgoznunk – ez a pénzügyi válság egyik legfontosabb tanulsága.

Hogyan kezeli a bankfelügyelet a bankok előtt álló akadályokat?

Az említett kockázatok és feladatok a 2017-re kitűzött felügyeleti prioritásokban is megjelennek. Először is folytatjuk a banki üzleti modellek elemzését, a

jövedelmezőséget meghatározó tényezők feltérképezését. Ennek érdekében a közös felügyeleti csoportjaink alaposan átvizsgálják a hatáskörükbe tartozó bankokat. Emellett megvizsgáljuk, hogy a fintech (a pénzügyi innováció) és a brexit milyen hatással lehet az euroövezeti bankok üzleti modelljeire. Végül soron azonban nem az a dolgunk, hogy új üzleti modelleket írjunk elő, viszont a meglévők értékelését elvégezhetjük, és ezt meg is tesszük. Második súlyponti terület a kockázatkezelés. A mostani, alacsony szintű nyereségességgel és magas fokú likviditással jellemezhető környezetben a bankok számára csábító lehet a veszélyes hozamvadászat. Ezzel összefüggésben a kockázatkezelés fontosabb, mint valaha. Harmadik prioritásunk a hitelkockázat, amely főként a nemteljesítő hitelekhez kötődik – ezt a fontos kérdést már említettem.

A nemteljesítő hitelek 2016-ban valóban nagy problémát okoztak. Most mi a helyzet?

A bankok és a felügyeletek mindenképpen sokat értek eddig. Ugyanakkor a nemteljesítő hitelek továbbra is komoly fejtörést okoznak. A banki mérlegben mintegy holt terhet képviselve leszorítják a nyereséget, és korlátozzák a bankok gazdaságot szolgáló hitelnyújtó képességét. Az általunk kidolgozott útmutatás segítséget nyújt a bankoknak mérlegük rendbetételéhez. Támogatja a nemteljesítő hitelekkel kapcsolatos következetes átstrukturálási, elszámolási, céltartalékolási és közzétételi folyamatokat. Szorgalmazza továbbá, hogy a nagy nemteljesítő hitelállományt felhalmozott bankok konkrét célkitűzések alapján faragják le az ilyen állományokat. Az útmutatásban meghatározott követendő gyakorlat fejezi ki a felügyeleti elvárásainkat. A közös felügyeleti csoportok már most is aktívan együttműködnek a bankokkal az útmutatás megvalósításának tervezésében. A nemteljesítő hitelek kérdése ugyanakkor nem egyedül a bankokat és a felügyeletet érinti. Az, hogy egy bank milyen gyorsan tudja a nemteljesítő hiteleket rendbe tenni, az országos jog- és igazságszolgáltatási rendszereken is múlik. Néhány helyen ugyanis ezek akadályozzák a nemteljesítő hitelek gyors felszámolását. Az egyes országok döntéshozói sokat tehetnek a bankokért azzal, hogy javítják az igazságszolgáltatás hatékonyságát, elérhetőbbé teszik a fedezetet, gyors peren kívüli eljárásokat dolgoznak ki, és kiigazítják a fiskális ösztönzőket.

A kockázatkezelést említette mint a 2017-es év egyik súlyponti területét. Mi van e mögött?

A bankoknak egyértelműen mindig és mindenütt szükségük van a helyes kockázatkezelésre – végül is ez az üzletág a kockázatvállalásról és a kockázatok elosztásáról szól. A helyes kockázatkezelés ugyanakkor összetett feladat, több részből áll. Először is szükség van a megfelelő kultúrára, ahol megbecsülik a kockázatkezelést, nem tekintik a profit kerékkötőjének. Hivatalosabban fogalmazva, a helyes kockázatkezeléshez kellenek a helyes irányítási struktúrák, azaz a döntéshozóknak meg kell hallaniuk a kockázatkezelők szavát. 2016 júniusában közzétettük egy témába vágó felülvizsgálat eredményeit, és ezekből látható, hogy sok banknak van még javítanivalója ezen a téren. Végül a helyes

kockázatkezeléshez jó adatok is kellenek. Ezért 2017-ben meg fogjuk vizsgálni, hogy a bankok hogyan tartják be a vonatkozó nemzetközi standardokat. Ezzel összefüggésben nagyszabású vizsgálatot indítottunk, amelyben megnezzük a kockázattal súlyozott eszközök meghatározására használt belső modelleket. Ezek a modellek azért fontosak, mert a kockázattal súlyozott eszközök alapján számítjuk ki a tőkekövetelményeket. Végül tematikus felülvizsgálatot indítunk a bankok kiszervezett tevékenységének témakörében, górcső alá véve, hogyan kezelik a kapcsolódó kockázatokat.

Távolabbra tekintve, mi a jövőképe az európai bankfelügyelet számára? Hogyan szolgálja a közérdeket és a bankokat egyaránt?

A bankok szempontjából a felügyelet a stabilitást javító ellensúly: a bankok rendszerint a megtérülést nézik, a felügyelet pedig a kockázatokat; a bankok inkább a nyereségességgel törődnek, a felügyelet pedig inkább a stabilitással. A bankfelügyelet szerepük gyakorlásával megakadályozzák a túlságosan nagy banki kockázatvállalást, megelőzve így a jövőbeli válságot. Ezzel védik a megtakarítókat, a befektetőket, az adófizetőket és az egész gazdaságot. Az európai bankfelügyelet másik előnye, hogy kifejezetten európai perspektívából működik. Az országhatáron túlra tekintve idejekorán felfedezi a kockázatokat, és megakadályozza elterjedésüket. A nemzeti érdekektől függetlenül jár el, és így a szigorú, de igazságos felügyelet szerepét tölti be az euroövezet összes bankja javára. Ezzel hozzájárul az egyenlő versenyfeltételek megteremtéséhez, ami azt jelenti, hogy mindenki azonos lehetőségeken és feladatkörökön osztozik. Így megteremti azokat az alapokat, amelyek a valóban európai bankszektor bővüléséhez elengedhetetlenek, támogatva ezzel a gazdaság minden szegmensét.

1 A felügyelet pénzügyi stabilitásban betöltött szerepe

2016-ban az euroövezeti bankok stabil, de kismértékű nyereséget könyveltek el, kockázataik és feladataik ugyanakkor 2015-höz képest lényegében változatlanok maradtak. A fő kockázat a bankok üzleti modelljének és jövedelmezőségének fenntarthatóságában rejlik; további jelentős kockázat a nemteljesítő hitelek magas szintje, valamint a geopolitikai bizonytalanság, például a brexit közép- és hosszú távú hatása. Az európai bankfelügyelet ennek megfelelően állapította meg felügyeleti prioritásait.

Az európai bankfelügyelet emellett folytatta elsődleges eszköze, a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás (SREP) továbbfejlesztését. Ennek eredményeként a bankokra vonatkozó tőkekövetelmények szorosabban megfeleltek egyéni kockázati profiljuknak, összességében pedig a 2016. évi SREP eljárásból eredő tőkeigény nagyjából stabil maradt.

2016-ban az európai bankfelügyelet érdemi előrelépést tett a nemteljesítő hitelek kezelése terén. Szeptemberben nyilvános konzultációra bocsátotta iránymutatása tervezetét. Az ebben kifejtett ajánlások és bevett gyakorlat segítségével a bankok eredményesen csökkenthetik nemteljesítő hitelállományukat.

1.1 Hitelintézetek: fő kockázatok és általános teljesítmény

1.1.1 A bankszektor lényeges kockázatai és a felügyeleti prioritások

Az európai banki ágazatot fenyegető főbb kockázatok változatlanok

A 2016-ban felismert kockázatok többnyire 2017-ben is relevánsak maradnak. Az euroövezeti bankok még mindig alacsony gazdasági növekedéssel jellemezhető vállalati környezetben működnek. A kamatlábakra és a gazdasági fellendülésre hatást gyakorló gyenge gazdasági teljesítmény erősíti az **1. diagramon** ábrázolt, az euroövezet bankszektorát fenyegető fő kockázatokat.

A tartósan alacsony kamatszint segíti a gazdaságot és mérsékli a nemteljesítési kockázatot. Ebből eredően ugyanakkor a banki üzleti modellekre is nyomás nehezedik, mivel az alacsony kamatlábak miatt zsugorodik a kamatbevétel, miközben az általános jövedelmezőség már eleve alacsony. Az euroövezet bankrendszerére nézve az egyik fő problémaforrás 2016-ban is az **üzleti modellek fenntarthatóságához és az alacsony jövedelmezőséghez** kapcsolódó kockázat.

A bankoknak le kell faragniuk nemteljesítő hitelállományuk magas szintjéből

További aggodalomra ad okot több euroövezeti bank **nemteljesítő hiteleinek jelentős állománya**. A megcsappanó jövedelmezőség mellett ez sérülékenyebbé teszi az érintett bankokat a piaci hangulat változásaival szemben. Következésképp

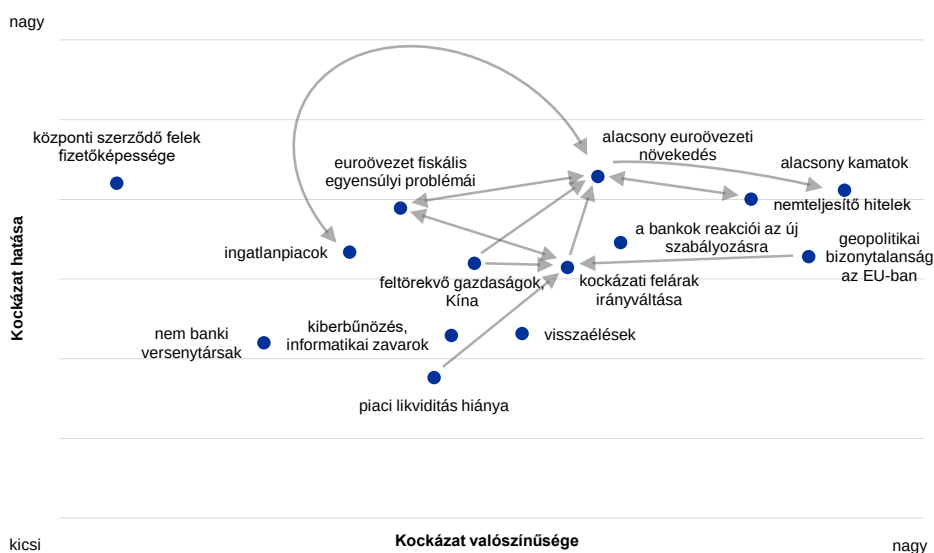
átgondolt és szilárd stratégiákkal – többek között a nemteljesítő hitelek portfólióinak aktív kezelésével – meg kell tisztítaniuk mérlegeiket.

A brexit geopolitikai kockázatot jelent a bankokra nézve

Egyre nő a **geopolitikai bizonytalanság**. Az EKB bankfelügyelete különösen a **brexitről** rendezett brit népszavazás kapcsán szoros kapcsolatban állt a legveszélyeztetettebb bankokkal, így biztosította, hogy gondosan figyelemmel kísérik a helyzetet és a kockázatokat, valamint felkészüljenek a lehetséges kimenetelére. Ebben az időszakban nem állapítottak meg lényeges likviditási, finanszírozási vagy működési kockázatot a bankszektorban. Az utóbbi időben bekövetkező politikai fejlemények azonban késleltethetik a beruházásokat, ami visszafogott növekedéshez vezethet.

1. diagram

Az euroövezet bankrendszerének kockázati térképe

Forrás: EKB; a nyílak az egyik kockázati tényezőtől a másikig vezető potenciális transzmissziós csatornát jelölik (csak a kiemelten fontos hatásokat ábrázoltuk); a „nemteljesítő hitel” kockázati tényező csak a nemteljesítő hitelből jelentős állománnyal rendelkező euroövezeti bankok esetében releváns.

A biztonságosabb és ellenállóbb pénzügyi rendszer előnyei ellenére a **jövőbeni szabályozást** övező bizonytalanság is problémát jelent. A Bázeli-III szabályozás felülvizsgálatának befejezése, a **szavatolótőkére és jegybankképes forrásokra vonatkozó minimumkövetelmény** célértékeinek meghatározása csökkenteni fogja a szabályozói kiszámíthatatlanságot, és jobban megszilárdítja a bankok működési környezetét. Időközben utóbbiak a 2018 elején hatályba lépő IFRS 9 végrehajtására is felkészülnek. Összességében bizonyos bankok számára ezzel együtt nehézséget jelenthet, hogy a megfelelő jövedelmezőség fenntartása mellett megfeleljenek a szigorúbb követelményeknek.

2016-ban az EKB bankfelügyelete lefolytatta az **Európai Bankhatóság (EBH) uniós szintű stressztesztjét** az euroövezet bankjain, valamint az **EKB**

bankfelügyeletének SREP szerinti stressztesztjét.¹ Az uniós szintű stresszteszt 37 nagyobb jelentős hitelintézetre terjedt ki (amelyek együttesen az európai bankfelügyelet alá rendelt banki eszközállomány mintegy 70%-át képviselik). Az eredményeket az EBH 2016. július 29-én tette közzé.² A SREP-stresszteszt további 56 jelentős euroövezeti pénzintézetet érintett. Mindkét vizsgálat lényegében azonos módszertannal mérte fel a pénzügyi intézmények kedvezőtlen piaci folyamatokkal szembeni alkalmazkodóképességét, egyúttal adatokat biztosított a SREP eljáráshoz.

A stresszteszt eredménye az alábbiakat mutatta ki:

- a bankrendszer még a 2014. évi átfogó értékelésben szimuláltnál súlyosabb stresszhatásnak is képes ellenállni, miközben tőkeállománya átlagban a hatás előttivel azonos szinten marad;
- az alap- és a kedvezőtlen forgatókönyv szerinti stresszteszt eredményének különbsége szempontjából legfontosabb tényezők a hitelveszteség emelkedése, a nettó kamatbevétel csökkenése, valamint a piaci kockázati pozíciók magasabb átértékelési vesztesége;
- az alacsonyabb hitelminőségű és magasabb arányban nemteljesítő hittel rendelkező bankok átlagosan rosszabbul teljesítenek a hitelveszteséget és a nettó kamatbevételt egyaránt érintő stresszhatás szempontjából; ez rávilágít a nagyarányú nemteljesítő hitelek kezelésének fontosságára.

Az EKB és az INH-k, illetve NKB-k munkatársaiból álló, mintegy 250 tagú csapat szigorú minőségbiztosítási eljárásnak vetette alá a stresszteszt bankok által kiszámított eredményeit. Az eljárás a közös felügyeleti csoportok adott bankokról szerzett tudására, összehasonlító teljesítményértékelésre, az EKB saját, felülről lefelé irányuló számításaira és az INH-k szakértelmére támaszkodott.

¹ Annak érdekében, hogy minden jelentős hitelintézetet egységesen kezeljen a SREP során, az EKB bankfelügyelete elvégezte az EBH uniós szintű stressztesztjében részt nem vevő jelentős pénzintézetek SREP-stressztesztjét is.

² Az EBH a [weboldalán](#) közzétette a stresszteszt részletes eredményeit.

1. ábra

A 2016-ra és 2017-re kitűzött felügyeleti prioritások

2016. évi prioritások	2017. évi prioritások	Felügyeleti tevékenység 2017-ben és utána	2018-ban valószínűleg folytatódik
Üzleti modellek és a jövedelmezőséget meghatározó tényezők	 Üzleti modellek és a jövedelmezőséget meghatározó tényezők	A banki üzleti modellek és jövedelmezőségi tényezők értékelése Előkészületek a brexitre – párbeszéd a bankokkal	☐ ☒
Hitelkockázat	 A hitelkockázat középpontjában a nemteljesítő hitelek és a koncentrációk	Következetes módszertan a nemteljesítő hitelekhez / átsztrukturált kitettség (pl. mélyreható elemzés / helyszíni ellenőrzés)	☒
Tőke megfelelés		Bankok IFRS 9-re való felkészültségének értékelése Kitettségi koncentrációk (pl. hajózási/ingatlan) nyomon követése	☐ ☒
Kockázatkezelési politika és adatminőség	 Kockázatkezelés	A kockázati adatösszevonásra és kockázati adatszolgáltatásra vonatkozó bázis BCBS 239 alapelveknek való megfelelés vizsgálata	☐
Likviditás		TRIM¹ Hitelkockázati, piaci kockázati és partner-hitelkockázati modellek A banki ICAAP² és ILAAP³ javítása Kiszervezés	☒ ☒ ☒

1 A belső modellek célzott felülvizsgálata

2 A tőke megfelelés belső értékelési eljárása

3 A likviditásmegfelelés belső értékelési eljárása

Megjegyzés: A tematikus felülvizsgálatokat sötétkék szegély jelöli.

A stresszteszt kedvezőtlen forgatókönyvének kvantitatív hatása az egyik tényező a 2. pillér szerinti útmutatás (P2Ú) meghatározásához. A stresszteszt kvalitatív eredménye a 2. pillér szerinti követelmény (P2K) megállapításában játszik szerepet.³ Ezenfelül, a folyamatos felügyeleti kockázatértékelés során már feltárt kockázatok mellett a stresszteszt kimutatta, hogy megrázkódtatás esetén melyek az euroövezeti bankok lényeges sérülékeny pontjai. A legtöbb hitelvesztés például fedezetlen kiskereskedelmi és nagyvállalati kitettségből származott. A stresszteszt megállapításai szerint az egyes földrajzi területek, például Latin-Amerika, valamint Közép- és Kelet-Európa részére nyújtott hitelek is hitelezési veszteséget idézhetnek elő.

Az **SSM felügyeleti prioritásai** az adott év súlyponti területeit jelölik ki. A felügyelt bankok fő kockázatainak vizsgálatára építenek, figyelembe véve a gazdasági, szabályozói és felügyeleti környezet legújabb fejleményeit. Az évente felülvizsgált prioritások nélkülözhetetlen eszközt adnak a felügyelet kezébe ahhoz, hogy az egyes bankokra alkalmazott felügyeleti intézkedések koordinálása megfelelően

³ Lásd még az 1.2.1 pontot.

összehangolt, arányos és hatékony módon menjen végbe, ami hozzájárul az esélyegyenlőséghez és a felügyelet eredményeinek erősítéséhez (lásd az **1. ábrát**).

1.1.2

A jelentős bankok általános teljesítménye 2016-ban

Az euroövezet jelentős
hitelintézeteinek nyeresége nem
változott

2016 első három negyedévének eredménye alapján a jelentős pénzügyi intézetek jövedelmezősége 2016-ban nem változott⁴. A 101 jelentős hitelintézetből álló reprezentatív minta átlagos, évesített sajáttőke-arányos nyeresége 2016 harmadik negyedévében 5,8% volt, az előző év azonos időszakához viszonyítva valamelyest csökkent (2015 harmadik negyedévében 6,0%)⁵. Meg kell azonban jegyezni, hogy az aggregált számadatok háttérében igen változatos folyamatok figyelhetők meg.

5,8%

Részvényhozam 2016-ban

A rendszeres bevételek zsugorodtak 2016-ban: a jelentős pénzügyi intézetek összesített nettó kamatbevétele 3%-kal esett vissza, a kölcsönállomány enyhe emelkedése ellenére (+0,5% az előző év azonos időszakához viszonyítva), ami különösen jellemző volt a vállalati kölcsönök volumenére (+2,8%). A visszaesés 2016 első negyedévére koncentrált, azután stabilizálódott a kamatbevétel. A díjbevétel szintén mérséklődött (az előző év azonos időszakához viszonyítva -2,8%), ami jórészt annak tudható be, hogy 2016 első három negyedévében csökkentek az eszközkezelési és tőkepiaci tevékenységekből származó jutalékok. Ez a tendencia 2016 utolsó negyedévében a tőkepiaci tevékenység élénkülésével megfordulhatott.

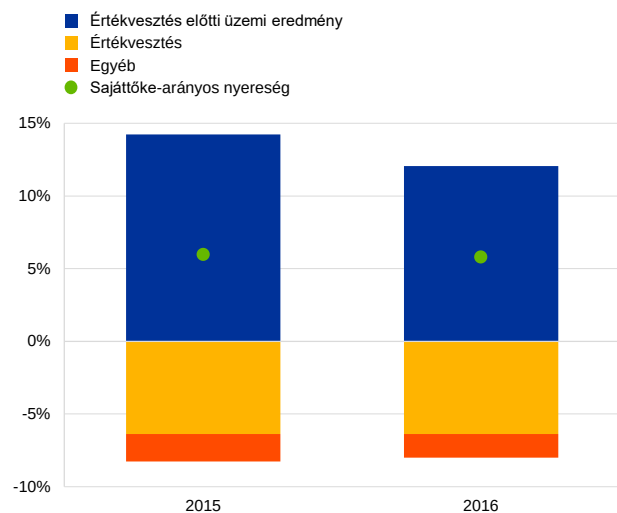
⁴ Ebben a pontban a 2016. évi adatok 2016 harmadik negyedévére vonatkoznak.

⁵ Az aggregált sajáttőke-arányos nyereség 2015 negyedik negyedévében 4,8% volt. Évesített alapon az utolsó negyedévi számadatok az alapul szolgáló egyes tételek szezonálisitása miatt rendszerint alacsonyabbak a harmadik negyedéviéknél.

2. diagram

Stabil sajáttőke-arányos nyereség 2016-ban az üzemi eredmény csökkenését kiegyenlítő alacsonyabb értékvesztés miatt

(Minden tétel a tőkeállomány százalékában kifejezett, súlyozott átlag)

Mindkét év adatai évesített 3. negyedévi kumulált számadatok.

Forrás: FINREP keretrendszer (101 jelentős hitelintézet IFRS-adatszolgáltatása a konszolidáció legmagasabb szintjén).

A bevételecsökkenés negatív hatását részben enyhítette az alacsonyabb működési ráfordítás (–1%). A költségcsökkenés különösen markáns volt a személyi jellegű ráfordításoknál (–1,4% az előző év azonos időszakához viszonyítva). A több euroövezeti bankban nemrégiben hozott szerkezetátalakítási intézkedések fényében ez a trend valószínűleg a következő negyedévekben is folytatódni fog.

A javuló makrogazdasági feltételek pozitív hatást gyakoroltak az értékvesztési ráfordításokra, amelyek a 2015. évinél alacsonyabbak voltak: a kölcsönökre és egyéb pénzügyi eszközökre elszámolt értékvesztés 2015 harmadik negyedévében az összesített tőkeállomány 5,5%-át tette ki⁶, ez 2016 harmadik negyedévére 4,4%-ra csökkent. A javulás nagy része néhány országra összpontosult, ugyanakkor a többi ország egy részében a hitelezési veszteség hosszú távú összehasonlításban is már alacsony szintű volt. A múltbeli tapasztalatok alapján a bankok rendszerint nagyobb értékvesztést számolnak el az utolsó negyedévben, ami az egész éves jövedelmezőségre

hatással lehet.

A bankok jövedelmezőségéhez 2016-ban rendkívüli bevételek is hozzájárultak (2016 harmadik negyedévében az összesített tőkeállomány 3,4%-át tették ki). Az egyszeri bevételek azonban alacsonyabbak voltak, mint 2015-ben, és nem feltétlenül ismétlődnek meg a következő negyedévekben.

1.2 Az SSM felügyeleti modelljének megvalósítása

1.2.1 Az SSM SREP-módszertanának finomhangolása

A SREP módszertanának továbbfejlesztéséből adódóan szorosabb lett a bankok kockázati profilja és tőkekövetelményei közötti korreláció

76%

A tőkekövetelmények és a kockázati profilok közötti korreláció

Az európai bankfelügyelet 2016-ban másodszor végezte el a SREP eljárást, a legnagyobb euroövezetbeli bankcsoportokra érvényes, közös módszertan alapján. A cél ezúttal is olyan alkalmazkodóképes bankrendszer támogatása volt, amely képes az euroövezet gazdaságának fenntartható finanszírozására. A már a 2015. évi felügyeleti ciklus során elért harmonizáció e tekintetben kézzelfogható eredményre vezetett, amelyre építve továbbfejlesztettük a SREP értékelést. A fejlesztések hatására nőtt a korreláció a tőkekövetelmények és a bankok kockázati profilja között (a 2015. évi SREP utáni 68%-ról a 2016-os SREP-et követően 76%-ra), ugyanakkor fennmaradt a kvantitatív és kvalitatív elemeket korlátozott szakértői becsléssel

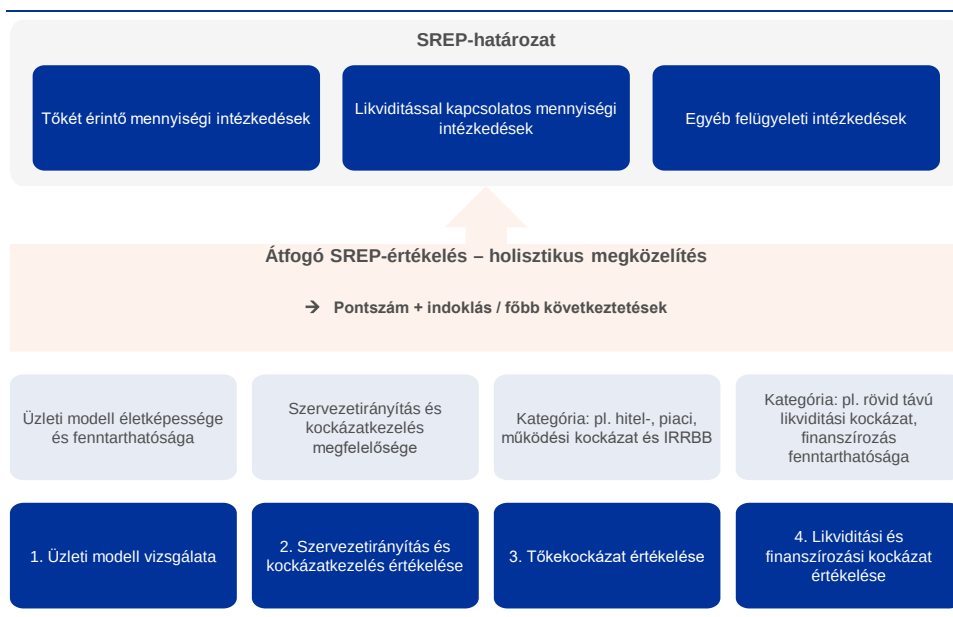
⁶ 2015 utolsó negyedévében ez 5,8% volt.

ötvöző általános megközelítés. Emellett a SREP módszertana a 2016. évi uniós szintű stresszteszt eredményeivel is kiegészült.

A **2. ábra** áttekintést nyújt a SREP módszertanáról. A releváns **SSM SREP-módszertani füzet** aktualizált változatát 2016. decemberében tették közzé.

2. ábra

Az SSM SREP 2016. évi módszertana

A SREP alapadatait a közös felügyeleti csoportok szolgáltatják, a hatáskörükbe tartozó bankok következő négy tényezőjét főlmérve: **üzleti modell, irányítási rendszer és kockázatkezelés, tőkekockázat**, valamint **likviditási és finanszírozási kockázat**.

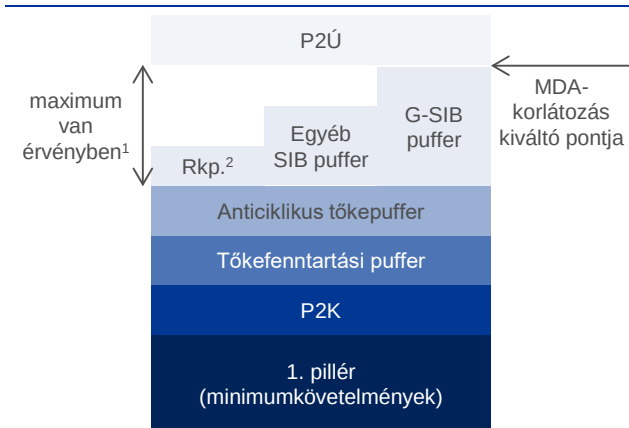
A közös felügyeleti csoportok 2015-ben lebonyolított, a kockázatkezelési politikára és kockázatvállalási hajlandóságra vonatkozó, nagyszabású tematikus felülvizsgálata⁷ alapján 2016-ban továbbfejlesztettük az irányítási rendszer és kockázatkezelés értékelésére szolgáló SREP-módszertant.

2016-ban továbbfejlesztettük az SSM SREP-módszertant

⁷ Lásd az 1.2.5 pontot.

3. ábra

A P2Ú-t az MDA számításakor nem veszik figyelembe

1) A leggyakoribb eset; a CRD IV 131. cikk (15) bekezdés tagállami alkalmazásától függően egyedi számítás is lehetséges
2) Rendszerkockázati puffer

Megjegyzés: nem méretarányos; az EBH maximálisan felosztható összegéről szóló véleményének és 2016. július 1-ji sajtóközleményének alapján.

Ezenkívül 2016-ban sor került a 2. pillér szerinti útmutatás (P2Ú) bevezetésére, az EBH 2016. júliusi meghatározása szerint⁸. A P2Ú a 2. pillér szerinti követelmények (P2K) kiegészítése, amely felügyeleti elvárásokat fogalmaz meg a kötelező érvényű (minimum- és kiegészítő) tőkekövetelményeket meghaladó, a kombinált pufferek feletti banki tőkeállományra nézve (lásd a **3. ábrát**). Felügyeleti elvárás lévén, a P2Ú-t a maximálisan felosztható összegnek (MDA) a tőkekövetelményekről szóló irányelv (CRD IV) 141. cikkében rögzített kiszámításakor nem veszik figyelembe.

A P2Ú kidolgozásakor a következő tényezőket vesszük figyelembe, holisztikus szemlélettel: általánosságban a **stresszteszt** kedvezőtlen forgatókönyve esetén várható tőkeállomány-csökkenést, az adott pénzintézet konkrét kockázati profilját, a stresszforgatókönyvekkel

szembeni érzékenységet, a kockázati profilnak a teszt adatgyűjtési zárónapja utáni évközi változását és a bank által a kockázati érzékenység enyhítésére hozott intézkedéseket.

Noha a bankokkal szemben elvárás, hogy megfeleljenek a P2Ú feltételeinek, ha nem tesznek ennek eleget, az nem vált ki automatikus korlátozást. Amennyiben egy bank nem teljesíti a 2. pillér szerinti útmutatást, az EKB bankfelügyelete az adott bank helyzetére szabott korrekciós intézkedéseket fogantatosít.

Az SREP szerinti CET1-szükséglet 2017-ben stabil marad

A 2016. évi SREP eredményei alapján a 2017. évre vonatkozó általános, SREP szerinti elsődleges alapvető (CET1) tőkeszükséglet az előző évvel megegyező szinten maradt. Amennyiben a többi feltétel változatlan, a rendszerben jelenleg fennálló tőkeszükséglet a jövőre nézve is jelzésértékű.⁹ Több egyedi esetben a SREP szerinti CET1-szükséglet az adott pénzintézet kockázati profiljának alakulását tükrözve módosult. A 2016. évi SREP eljárásban a 2015-ös 2. pillér szerintiről az újonnan bevezetett P2Ú szerintire változott a tőkekövetelmény, a tőkefenntartási puffer be nem vezetett részének bevonása pedig elmaradt. Mivel a P2Ú nem képezi a vonatkozó számítások részét, az MDA kiváltási pontja az átlagosan 10,2%-osról átlagosan 8,3%-os értékre csökkent.

A tőkére vonatkozó intézkedéseken túlmenően nagyobb mértékben került sor kvalitatív intézkedések alkalmazására az egyes hitelintézetek sajátos hiányosságainak orvoslása céljából. Ezen intézkedések valószínűsége összefügg a bankok kockázati profiljával: minél nagyobb a kockázat, annál valószínűbb a kvalitatív intézkedés alkalmazása.

⁸ Aktuális információk a 2016. évi EU-szintű stressztesztről

⁹ A tőkeszükséglet az 1. pillér és a 2. pillér szerinti követelményekre, a tőkefenntartási pufferre, valamint a 2. pillér szerinti útmutatásra vonatkozik. A bankok a puffer fokozatos bevezetésétől függetlenül várhatóan pozitív P2Ú-ra számíthatnak a jövőben.

Az SSM SREP-módszertana 2017-ben várhatóan nem változik meg lényegesen. Az EKB bankfelügyelete mindazonáltal folytatja a módszertan finomhangolását, a banki tevékenység és kockázat megfelelő nyomon követését célzó, előrettekintő szemlélet szerint.

1.2.2

Egyéb módszertani tevékenység

Megtörtént a TRIM céljainak és felépítésének részletes meghatározása

2016-ban a belső modellekkel kapcsolatos elméleti munka elsősorban a **belső modellek célzott felülvizsgálatára (TRIM)** irányult, amely 2017-ben kezdődik. A felülvizsgálat előkészítéseként az EKB bankfelügyelete:

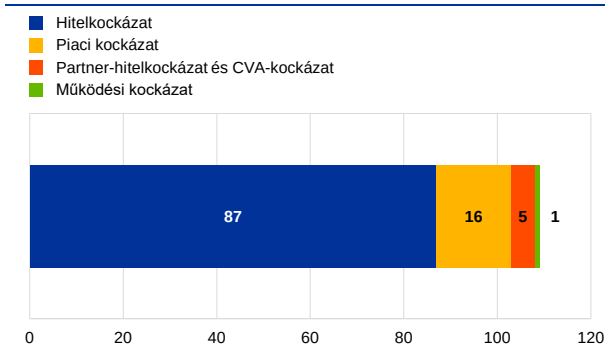
109

2016-ban indított, belső modellel kapcsolatos vizsgálat

- elvégezte a helyszíni vizsgálat alá vonni kívánt modellek reprezentatív, kockázatalapú kiválasztását;
- kidolgozta a különféle kockázatokra vonatkozó felügyeleti útmutatót és az ellenőrzésükre hivatott vizsgálati technikákat;¹⁰
- szervezeti rendelkezéseket hozott annak érdekében, hogy le tudja bonyolítani az elkövetkező években emelkedő számú, belső modellekkel kapcsolatos helyszíni vizsgálatot;
- rendszeresen tájékoztatta a jelentős pénzintézeteket a projektről;
- több alkalommal folytatott adatgyűjtést, így lehetővé tette, hogy a jelentős hitelintézetek részt vegyenek az előkészítő szakaszban.

3. diagram

2016-ban a legtöbb belső modellel kapcsolatos vizsgálat főként a hitelkockázatra irányult

Az elmúlt év folyamán a belső modellekkel kapcsolatos 109 vizsgálat indult a jelentős hitelintézeteknél, és a belső modellekre vonatkozó 88 EKB-határozat jelent meg. A két szám a jövőben valószínűleg magasabb lesz, amikor is további vizsgálatokra kerül sor a belső modellek célzott felülvizsgálatának keretében.

További előrelépés történt a belső modellek **értékelési gyakorlatának összehangolása** terén. Az EKB és az INH-k munkatársai a belső modellekkel kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó európai és nemzetközi fórumokon képviselték az európai bankfelügyeletet, továbbá különféle vizsgálatokban vettek részt, például a belső modellek EBH végezte összehasonlításában.

1.2.3

Hitelkockázat: a nemteljesítő hitelekkel kapcsolatos munka

A nemteljesítő hitelállomány 2008 óta jelentősen bővült

A nemteljesítő hitelek különleges feladat elé állítják a bankokat. Az ilyen hitelek állománya 2008 óta jelentős mértékben nőtt, különösen azon tagállamokban,

¹⁰ Az útmutató 2017. február 28-án jelent meg.

amelyek az elmúlt években lényeges gazdasági kiigazítást hajtottak végre. A nagyarányú nemteljesítő hitelállomány következtében alacsony a banki jövedelmezőség, és a bankok csak korlátozott mértékben képesek új finanszírozási forrást nyújtani a gazdaságnak.

6,49%

Jelentős hitelintézetek
bruttó nemteljesítő hitel
mutatójának súlyozott
átlaga

54 milliárd €

Nem teljesítő
hitelállomány
csökkenése 2015 és
2016 harmadik
negyedévei között

Az EKB támogatja a bankokat
meglévő nemteljesítő hitelek
felszámolásában és az újak
felhalmozódásának megelőzésében

2016 harmadik negyedétől a jelentős hitelintézetek súlyozott átlagos bruttó nemteljesítő hitelállományának aránya 6,49% volt, szemben a 2016. első negyedévi 6,85%-kal és a 2015. harmadik negyedévi 7,31%-kal. A jelentős pénzintézetek összesített adatai azt mutatják, hogy a nemteljesítő hitelek állománya 2015 és 2016 harmadik negyedéve között 54 milliárd euróval csökkent (ebből 15,59 milliárd euróval 2016 harmadik negyedévében). 2016 harmadik negyedévére elérte a 921 milliárd eurót.¹¹

Az EKB a 2014. évi átfogó értékelés óta az érintett bankokkal folytatott folyamatos felügyeleti párbeszéddel támogatja a nemteljesítő hitelek szanálását.

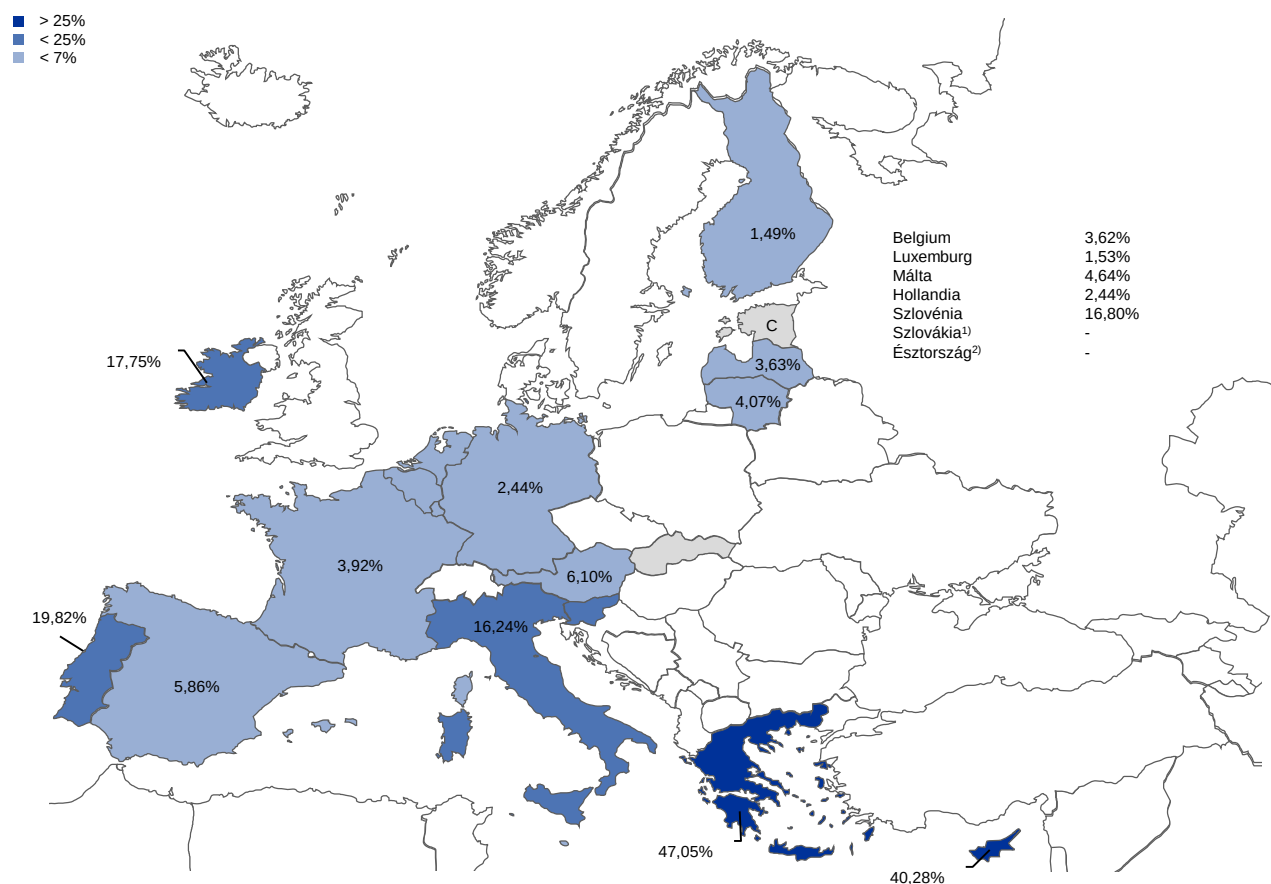
A nemteljesítő hitelek jelentette feladat céltudatos és hathatós megoldása érdekében az európai bankfelügyelet 2015 júliusában külön erre a célra az INH-k és az EKB képviselőiből álló akciócsoportot hozott létre, Sharon Donnery, a Banc Ceannais na hÉireann/Central Bank of Ireland alelnöke vezetésével. A munkacsoport célja, hogy következetes felügyeleti megközelítést dolgozzon ki és alkalmazzon a nagymértékű nemteljesítő hitelekkel jellemezhető pénzintézetek viszonylatában.

Az EKB a csoport munkájára építve **a nemteljesítő hitelekre vonatkozó iránymutatást** adott ki a bankok részére, amelyet 2016. szeptember 12. és november 15. között konzultációra bocsátott. November 7-én nyilvános meghallgatásra is sor került. A hivatalos konzultációs eljárás során az akciócsoport több mint 700 különböző észrevételt kapott és dolgozott fel. A végleges iránymutatás közzétételére 2017 márciusában került sor. Az iránymutatás fontos lépés a nemteljesítő hitelállomány jelentős csökkentése irányába.

¹¹ Az adatok olyan jelentős hitelintézetekre vonatkoznak a konszolidáció legmagasabb szintjén, amelyek tőkefelelétéről elérhetők COREP (egységes jelentéstételi) és FINREP (pénzügyi beszámolási) adatok. A jelentős hitelintézetek jegyzékének változása és a bankok FINREP-kötelezettségek szerinti adatszolgáltatásának megkezdése miatt a különböző referencia-időszakokban használt banki névsorok eltérőek lehetnek. 2015 második negyedévében 102, 2016 első negyedévében 123 (a FINREP-adatszolgáltatási kötelezettségek növekedésével), 2016 második negyedévében pedig 124 bankra vonatkoznak az adatok (a FINREP-adatszolgáltatási kötelezettségekben és a jelentős hitelintézetek jegyzékében bekövetkezett változások miatt). A jövőben várhatóan stabilizálódik az intézmények száma az egyes referencia-időszakokban, és változások csak abban az esetben jelentkezhetnek, ha az EKB bankfelügyelete – általában évente végzett – értékelése eredményeképp módosítja a jelentős hitelintézetek jegyzékét.

4. ábra

A nemteljesítő hitelek aránya az euroövezetben

Forrás: EKB.

Megjegyzések: 2016. harmadik negyedévére vonatkozó adatok; olyan jelentős hitelintézetek a konszolidáció legmagasabb szintjén, amelyekről elérhetőek COREP (egységes jelentéstételi) és FINREP (pénzügyi beszámolási) adatok.

1) Szlovákiában nincs a konszolidáció legmagasabb szintjén jelentős hitelintézet.

2) Az érték a minta korlátozott méretéből adódóan bizalmas jellegű, ezért nem látható.

A nemteljesítő hitelekre vonatkozó útmutatás az ilyen hitelek eredményes szanálása szempontjából kulcsfontosságú stratégiai, irányítási és operatív szempontokkal foglalkozik. Az alábbiakban bővebben kifejtett ajánlásokat fogalmaz meg a bankok részére, valamint több példát tartalmaz az európai bankfelügyelet által megállapított, a felügyeleti elvárásait kifejező legjobb gyakorlatra.

- Az iránymutatás ajánlása szerint a nagy arányban nemteljesítő hitelállománnyal rendelkező bankoknak az üzleti tervükkel és kockázatkezelési rendszerükkel összehangolt, világos stratégiát kell kidolgozni a nemteljesítő hitelállomány hiteles, megvalósítható és kellő időben történő, eredményes kezelésére és csökkentésére. A bank stratégiájának számszerűsített, portfóliószintű célokat is ki kell tűznie, amelyeket részletes megvalósítási tervvel támaszt alá.
- Sürgeti a bankokat, hogy alakítsanak ki megfelelő szervezetiirányítási és operatív struktúrákat a nemteljesítő hitelek eredményes rendezésére. E cél elérése érdekében szorosan vonják be a munkába a felső vezetést, hozzanak

létre külön hitelrendezési egységeket, és dolgozzák ki a kapcsolódó egyértelmű szabályzatot.

- Következetes módszertant biztosít a bankok számára a nemteljesítő hitelek elszámolásához, valamint a hitelvesztesség fedezésére elkülönített tartalék és a leírás nemzetközi módszertan és bevett gyakorlat szerinti számításához.
- A piaci bizalom erősítése érdekében támogatja a nemteljesítő hitelekkel kapcsolatos fokozott tájékoztatást.

A közös felügyeleti csoportok már most is aktívan együttműködnek a felügyelt bankokkal az útmutatás megvalósításának elősegítése érdekében.

A nemteljesítő hitelállomány sikeres visszaszorításához nemcsak felügyeleti tevékenységekre, hanem jogi és intézményi reformokra is szükség van

A nemteljesítő hitelek kezelése továbbra is az európai bankfelügyelet kiemelt feladata. Ezek rendezése azonban számos különböző érdekelten múlik; a felügyelők és a bankok nem tudnak egyedül megbirkózni a problémával. Mind uniós, mind országos szinten további szabályozói és szakpolitikai intézkedésekre van szükség ahhoz, hogy elhárítsák a nemteljesítő hitelek szanálásának és a problémás adósság átütemezésének akadályait a bankok útjából.

Az EKB bankfelügyelete az INH-kkal együttműködésben nyolc euroövezeti országban elvégezte a nemteljesítő hitelekkel kapcsolatos **nemzeti felügyeleti gyakorlat és jogi keretek állapotfelmérését**. Az euroövezet többi tagállamára is kiterjedő végleges beszámoló 2017 folyamán jelenik meg. Egyes országok proaktív, összehangolt prudenciális, bírósági és más intézkedéseket hoztak a kérdés megoldására, mások viszont tovább javíthatnák jogi és jogalkalmazási rendszereiket a nemteljesítő hitelek kellő időben történő rendezésének megkönnyítése érdekében. Ezenkívül másodlagos piacot kellene kialakítani a problémás eszközök értékesítésének egyszerűsítésére. Ezzel összefüggésben elő kell segíteni a nemteljesítő hitelekhez kapcsolódó szolgáltatási ágazat fejlődését, javítani kell az adatok minőségén és hozzáférhetőségén, valamint meg kell szüntetni az adósságátütemezés adóügyi és jogi akadályait.

1.2.4 Helyszíni felügyelet

A helyszíni ellenőrzések második fordulója

185

2016-ra jóváhagyott helyszíni vizsgálat

A helyszíni szemlék második köre a 2016 januárjában jóváhagyott, 2016-os átfogó felügyeleti vizsgálati programterv részét képezte. A 2016. júliusi féléves tervmódosítás egyes helyszíni ellenőrzéseket törölt, ugyanakkor továbbiakat hagyott jóvá az év második felére. Összességében 185 helyszíni ellenőrzés kapott jóváhagyást a 2016-os évre.

2016-ban tovább javult a helyszíni szemlék tervezése

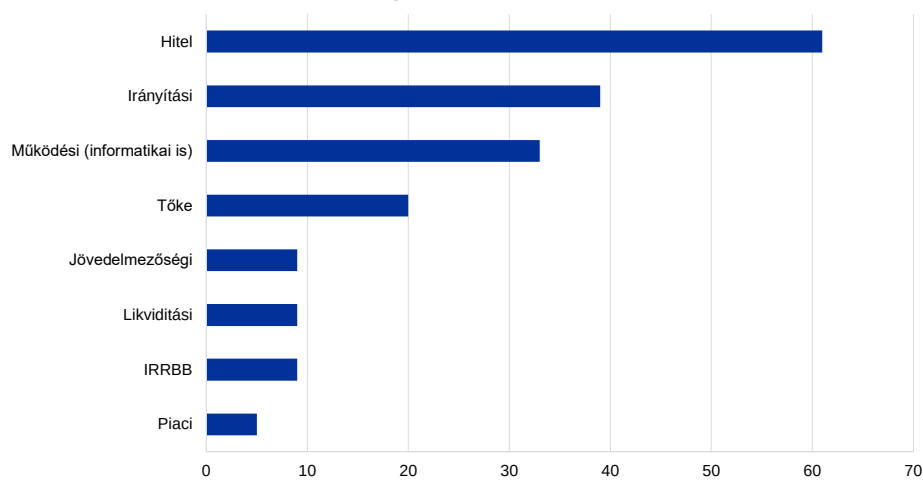
A helyszíni ellenőrzések tervezésének továbbfejlesztése érdekében a következő stratégiai intézkedéseket hajtották végre 2016-ban és alkalmazták a 2017-es tervezési ciklusban. Először is, a megerősített kockázatalapú megközelítésnek **célzott beavatkozási szint** ad formális keretet, amely hároméves célelőirányzatokat

határoz meg a pénzintézetenként és témakörönként lebonyolítandó vizsgálatokra. Másodszor, az úgynevezett **holttérfigyelő rendszer** feltárja a potenciális ellenőrzési hiányosságokat és kiugró értékeket, amelyekkel még foglalkozni kell. Harmadszor, a vizsgálatok időtartamának lerövidítésével biztosítható, hogy a megállapításaikra optimális idő alatt lehessen reagálni.

4. diagram

A helyszíni ellenőrzések fókuszában főleg a hitel-, a működési és a szervezeti irányítási kockázat állt

Ellenőrzések száma főbb kockázati kategóriáknaként

A helyszíni ellenőrzések tervezése az INH-k szoros együttműködésével zajlik, amelyek továbbra is a vizsgálati csoportok vezetőinek és tagjainak többségét adják. A 2016. december 31-i állapot szerint a vizsgálatvezetők 90%-a, azaz 167 fő került ki az INH-któl, míg 10%-uk volt az EKB bankfelügyeleti munkatársa.

1. táblázat

A vizsgálati csoport vezetőjét adó felügyeletek

Összes jóváhagyott helyszíni ellenőrzés	EKB		Nem székhely szerinti INH		Székhely szerinti INH	
185	18	9,73%	17	9,19%	150	81,08%

2016-ban az EKB bankfelügyelete 18 vizsgálatot irányított különböző euroövezeti országokban. Ezek elsősorban a hitelkockázatra irányultak. Majdnem ilyen fontos második célpontjuk a tőkekövetelmények voltak.

A vizsgálatok munkaerőigényének határon átnyúló kielégítését már a „Market Place” (Piactér) nevű, helyszíni ellenőrzési eszköz támogatja. Ezen minden INH hozzáférhet az olyan tervezett helyszíni ellenőrzések listájához, amelyek alkalmasak arra, hogy személyzetüket **vegyes/nemzetközi csapat**¹² alkossa, és jelezheti abbéli

¹² Olyan csapat, amelyben legalább egy helyszíni ellenőr nem a bank székhelye szerinti országból származik.

szándékát, hogy résztvevőként vagy vezetőként közreműködjön valamely ellenőrzésben.

Összesen 74 vegyes összetételben végzett ellenőrzésre került sor, ami az összes helyszíni szemle 40%-át¹³ teszi ki.

2. táblázat

A vegyes munkacsoportok áttekintése

Összes jóváhagyott helyszíni ellenőrzés	EKB-s és INH-s helyszíni ellenőrök		Több INH-ból kiküldött helyszíni ellenőrök		Közös csoport tagjai és EKB-s, illetve INH-s helyszíni ellenőrök	
185	20	10,81%	27	14,59%	27	14,59%

Az INH-kkal való szoros, a helyszíni ellenőrzésekkel kapcsolatos minden témakörre kiterjedő együttműködés biztosítása érdekében az egész hálózatra kiterjedő tíz tárgyalásra került sor 2016-ban, az egyes INH-kkal folytatott 15 kétoldali megbeszélés mellett. Vezetői szemináriumokat és szakmai műhelyeket is rendeztek azzal a céllal, hogy elősegítsék a helyszíni ellenőrzésekkel kapcsolatos munka európai bankfelügyeleten belüli egységesülését. Ezenfelül webes alapú közösségi oldal formájában kommunikációs platform áll az EKB-n belüli összes érdekelt fél és SSM-beli partnereik rendelkezésére.

Folyamatban levő monitoring tevékenység

Az EKB centralizált helyszíni vizsgálatokkal foglalkozó osztálya (i) az előkészítő szakaszban felülvizsgálja az ellenőrzés előtti értesítést, amelyben a közös felügyeleti csoport meghatározza az ellenőrzés céljait, (ii) figyelemmel kíséri a helyszíni ellenőrzések lefolytatását, (iii) minden beszámolón minőség-ellenőrzést végez a helyszíni ellenőrzési módszertan egységes alkalmazásának biztosítása érdekében.

A centralizált helyszíni vizsgálatokkal foglalkozó osztály kockázatközpontú szemlélettel többleterőforrásokat fordít a kritikus fontosságú vizsgálatok figyelemmel kísérésére, így gondoskodik arról, hogy a Felügyeleti Testület időben értesüljön arról, ha a helyszíni ellenőrzés kimenetele súlyos aggodalomra adna okot. Az EKB és az INH-k a közös megközelítés kialakítása és a kölcsönös megértés támogatása jegyében minden tevékenységet szoros együttműködésben végeznek.

Módszertani tevékenység

Az összes európai bankfelügyelő által alkalmazott helyszíni ellenőrzési módszertan kidolgozása és aktualizálása folyamatosan zajlik. 2016-ban a meglévő **hitelkockázati módszertan** átdolgozásával a hitelakták felülvizsgálati módjára

¹³ Beleértve a közös felügyeleti csoportok részvételével folytatott helyszíni ellenőrzéseket is.

vonatkozó gyakorlati útmutatás készült a vizsgálatvezetők részére. A módszertan az aktualizálás után az alábbiakat tartalmazza:

- a kockázati kitettségből történő mintavételre általában alkalmazott technikákat és a minta méretének alsó határértékét;
- a kitettségek besorolására vonatkozó iránymutatást;
- az egyedi és kollektív értékvesztés számítására szolgáló technikákat;
- fedezetértékelési iránymutatást.

Az **informatikai kockázati módszertant** szintén átdolgozták, hogy tükrözze az informatikai kockázattal, úgymint a kiberbiztonsági és adatminőségi kockázattal kapcsolatos új felügyeleti prioritásokat. Emellett a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság hatékony kockázati adatösszevonásról és kockázati adatszolgáltatásról szóló alapelveinek (BCBS 239) is megfelel, a kapcsolódó tematikus felülvizsgálattal együtt.

Két konkrét kérdéssel két külön módszertani munkacsoport foglalkozik: (i) a hajózásfirányítási portfóliók horizontális vizsgálata, minőségük és a leginkább érintett pénzügyi intézetek kockázatkezelési módszereinek elemzése és összehasonlítása, valamint (ii) az informatikai kockázatértékelési módszertan erősítése a bevett felügyeleti gyakorlat továbbfejlesztése érdekében, különös tekintettel a kiberbiztonsági kockázatra.

Végezetül, előkészítés alatt áll a helyszíni ellenőrzésekre vonatkozó útmutató, amely ismerteti a helyszíni ellenőrzések lebonyolítási módját, továbbá hasznos referenciaanyagként szolgál az ellenőrzött bankok számára.

1.2.5 A tematikus felülvizsgálatokkal kapcsolatos tevékenység

Az üzleti modellek és a jövedelmezőséget meghatározó tényezők

2016-ban az európai bankfelügyelet tematikus felülvizsgálatot indított a legjelentősebb hitelintézetek üzleti modelljeinek és a jövedelmezőségüket meghatározó tényezőknek a mélyreható vizsgálata céljából.

A banki üzleti modellek és jövedelmezőséget erősítő tényezők az európai bankfelügyelet kiemelten kezelt területei. A nyereséges bankok természetes tőketeremtő képességük révén megfelelő puffereket tartanak fenn, ugyanakkor észszerű szinten tartják kockázattal való hajlandóságukat, és hitelt nyújtanak a reálgazdaságnak. A jelenlegi környezetben azonban az euroövezeti bankok jövedelmezőségét nem csak az alacsony kamatok és a tartósan magas értékvesztés fenyegeti (lásd az 1.1 pontot). További kihívást jelentenek a szerkezeti tényezők, például az egyes piacokon jelentkező kapacitásfelesleg, a nem banki szolgáltatókkal folytatott élesebb verseny, az ügyfelek digitális szolgáltatások iránti erősödő kereslete, valamint az új szabályozási követelmények.

A banki üzleti modellek és jövedelmezőséget erősítő tényezők az európai bankfelügyelet továbbra is kiemelten kezelt területei

A két évre kiterjedő tematikus felülvizsgálat céges szinten és az üzleti modellek szintjén egyaránt foglalkozik a banki jövedelmezőséget erősítő tényezőkkel. Számos célja van: amellett, hogy felméri, milyen mértékben képesek a bankok kezelni az üzleti modelljeik gyenge pontjait, a lanyha jövedelmezőség bankok viselkedésére gyakorolt hatását is figyelemmel kíséri, továbbá gazdagítja a horizontális elemzést, különösen azzal, hogy összegyűjti a közös felügyeleti csoportok által szerzett tapasztalatokat, és összehangolja nyomon követésüket a bankok között.

A tematikus felülvizsgálat első évében sokféle módon bővült az európai bankfelügyeletnek a banki üzleti modellek és jövedelmezőség értékelésére szolgáló eszköztára. Az egyes bankok összehasonlításának megkönnyítése érdekében tökéletesítettük a jelentős hitelintézetek **üzleti modelljeinek osztályozását**. A besorolás kiegészíti az egyéb értékelési feltételeket, mint amilyen a cégméret, a kockázati minősítés vagy a földrajzi hely. Ezenkívül számos teljesítményértékelő eszköz kidolgozására került sor, amelyek támogatást nyújtanak a közös felügyeleti csoportok számára a bankok jövedelmezőségének értékeléséhez.

Az EKB bankfelügyelete **a bankok eredményére vonatkozó előrejelzésekről és alapfeltevésekről** is gyűjtött adatokat. Ezekből kiviláglik, hogy a banki bevételekre rövid távon továbbra is nyomás nehezedik. Ennek fő okai a nettó kamatbevétel visszafogó alacsony kamatlábak, de a hitelek lagymatag növekedési üteme is okolható, ami átlagosan elmarad a bankok várakozásaitól. Az adatgyűjtést az év folyamán megismételjük.

Az EKB bankfelügyelete részletes **útmutatást is kidolgozott, amellyel támogatja a közös felügyeleti csoportok 2017. évi, vállalati szintű jövedelmezőségelemzését**. Az útmutatás a banki jövedelmezőség számos aspektusával foglalkozik, a bankok alapvető bevételtermelő képességétől a nyereség alakulásának irányításáig. A felügyelet és bankok közötti kétoldalú megbeszélések hivatottak gondoskodni arról, hogy minden jelentős hitelintézet üzleti modelljének és jövedelmezőséget meghatározó tényezőinek mélyreható értékelésére sor kerüljön, mire a tematikus felülvizsgálat 2017-ben véget ér. Ehhez arányos megközelítést fognak alkalmazni, amely figyelembe veszi az egyes pénzügyintézetek méretét, összetettségét.

A közös felügyeleti csoportok által végzett mélyreható elemzés eredményei (elsősorban 2018-ban) hatással lesznek a SREP eljárásra, valamint az egyes pénzügyintézeteket érintő felügyeleti beavatkozásra és tervezésre. Az elemzés lehetőséget nyújt a hasonló pénzügyintézetek gyakorlatának összehasonlítására.

Az IFRS 9 szerinti pénzügyi instrumentumok

Az EKB bankfelügyelete a 2016-tól 2017-ig tartó tematikus felülvizsgálat keretében aprólékosan megvizsgálja, hogyan alkalmazzák a bankok az új IFRS 9 számviteli standardot, elsősorban az **új értékvesztési modellt** tartva szem előtt. Azt is felméri, hogy figyelembe veszik-e a Bázeli Bizottság hitelkockázatra és a várható hitelezési veszteség elszámolására vonatkozó iránymutatásában meghatározott elveket. Utóbbiak bekerültek az EBH konzultációs dokumentumba, amely a hitelintézetek

hitelkockázat-kezelési gyakorlatáról és a várható hitelezési veszteség elszámolásáról szóló iránymutatás-tervezethez készült.

A tematikus felülvizsgálat hatóköre a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokat (IFRS) alkalmazó összes jelentős pénzügyi intézményre kiterjed. A vizsgálat konkrét céljai: (i) értékelni, hogyan készültek fel a hitelintézetek az IFRS 9 bevezetésére, (ii) felmérni a pénzügyi intézetek céltartalékképzési módszereire gyakorolt potenciális hatást, (iii) elősegíteni az IFRS 9 magas színvonalú végrehajtásának előmozdítását.

2016-ban az EKB bankfelügyelete belső **felügyeleti vizsgálati módszertant** alakított ki ezzel kapcsolatban, amely a standardot a gyakorlatban alkalmazókkal (pénzügyi intézetekkel, könyvvizsgálókkal, tanácsadókkal) folytatott egyeztetés alapján figyelembe veszi a szabályozási változásokat, a terjedőben lévő bevett gyakorlatot és a megvalósítási problémákat. Ezen túlmenően, az EKB bankfelügyelete mértékadó számviteli szaktekintélyekkel együttműködésben mintegy 250 felügyelő részére tartott képzést az IFRS 9 standardról és a vizsgálati módszertanról.

A vizsgálati módszertan alapján 2016 decemberében megkezdődött az EBH felméréssel¹⁴ összehangolt, több mint 100 jelentős pénzügyi intézményt érintő tematikus felülvizsgálat, amelynek keretében a közös felügyeleti csoportok kiértékeltek a bankok felkészültségét és végrehajtási gyakorlatát. Az értékelést a tervek szerint horizontális elemzés követi, amely a fenti EBH-felmérés eredményét figyelembe egybeveti a bankok teljesítményét versenytársaikkal. A tematikus felülvizsgálat eredményei várhatóan hozzájárulnak ahhoz, hogy az IFRS 9 standardot és céltartalékképzési irányelveit 2018. január 1-ig, az IFRS 9 hatályba lépésének napjáig helyesen és következetesen alkalmazzák.

Kockázati adatösszevonás és kockázati adatszolgáltatás

A helyes kockázatkezelés sarokköve a céges szintű adatminőség, az eredményes kockázati adatösszevonás és a belső kockázati adatszolgáltatási gyakorlat. A pénzügyi válság lényeges tanulsága azonban, hogy bizonyos bankok képtelenek voltak maradéktalanul felmérni kockázati kitettségüket. Ennek oka egyfelől a megfelelő kockázati információk hiánya, másrészt pedig a laza kockázati adatösszevonási gyakorlat. Súlyosan sérült az érintett bankok azon képessége, hogy időben döntést hozzanak, ami mind magukra a bankokra, mind az egész pénzügyi ágazatra nézve messzesemenő következményekkel járt.

Ezzel összefüggésben a kockázati adatösszevonás és a kockázati adatszolgáltatás tematikus felülvizsgálata a 2016. évi felügyeleti prioritások között szerepelt. Kitzított célja az volt, hogy felmérje a kockázati adatösszevonás eredményességét és a kockázati adatszolgáltatási gyakorlatot, valamint a kapcsolódó informatikai infrastruktúrát. A felmérés alapját elsősorban a **BCBS 239, a hatékony kockázati adatösszevonásról és kockázati adatszolgáltatásról szóló alapelvek** adják.

¹⁴ [Az IFRS 9 uniós bankokra gyakorolt hatásának második hatásvizsgálata.](#)

2016-ban az EKB bankfelügyelete megkezdte a hatékony kockázati adatösszevonás és kockázati adatszolgáltatás tematikus felülvizsgálatát a közvetlen felügyelete alatt álló kiválasztott bankoknál. A minta két bankcsoportot tartalmazott. Az első csoportba azok a bankok kerültek, amelyek részt vettek a Bázeli Bizottság 2013-ban és 2014-ben lebonyolított BCBS 239 belső értékelésében – ezek nagyjából megegyeztek az akkor rendszerszempontról fontos globális banknak minősítettekkel. A második csoportot a minta bővítése érdekében vonták be a vizsgálatba.

A tematikus felülvizsgálatot a közös felügyeleti csoportok végzik, egy központi munkacsoport támogatásával, amely az EKB és az INH-k munkatársaiból áll. Az utóbbiak operatív útmutatást nyújtanak, és gondoskodnak a következetes alkalmazásról. Az arányosság elvével összhangban végzett feladatot 2016-ban két fő szakaszra osztották. Az 1. szakaszban megfelelő operatív iránymutatásokat dolgoztak ki a szabályszerűség elemzéséhez és értékeléséhez, különös tekintettel a kockázattípusra (hitelkockázat, likviditási kockázat, partner-hitelkockázat, működési kockázat, banki könyv kamatláb-kockázata [IRRBB] és piaci kockázat). A 2. szakasz a likviditási kockázati és hitelkockázati terület mélyreható analiziséből állt. Először is, a vizsgálatba bevont bankoktól szűk határidőn belül meghatározott likviditási és hitelkockázati adatállományt kértek be (fire drill exercise, azaz vészhelyzeti elemzés). Másodsor, ugyanezt a kört felkérték, hogy mutassák be végponttól végpontig a kiválasztott hitel- és likviditási mérőszámokra vonatkozó adatkezelési és adatszolgáltatási eljárásaikat, valamint adatkinyerési folyamataikat (adatélelút-követés¹⁵).

5. ábra

A hathatós kockázati adatösszevonás és a kockázati adatszolgáltatás tematikus felülvizsgálatának központi kérdése a hitel- és likviditási kockázat volt

Modul	BCBS 239 alapelvek	
Irányítás és informatikai infrastruktúra Kockázati adatösszevonás	1. Szervezetirányítás 2. Adatarchitektúra és informatikai infrastruktúra 3. Pontosság és megbízhatóság 4. Teljesség 5. Időszerűség 6. Alkalmazkodóképesség	
Kockázati adatszolgáltatás	7. Pontosság 8. Átfogó jelleg 9. Érthetőség és hasznosság 10. Gyakoriság 11. Terjesztés	

¹⁵ Az adatélelút a meghatározása szerint olyan adatélelciklus, amely az adatok származási helyét és azt is tartalmazza, milyen utat tesznek meg az idők során; a „végponttól végpontig tartó megközelítés” alkalmazása pedig a folyamat eredményességének és hatékonyságának optimalizálására vonatkozik, amelynek keretében a lehető legtöbb közbenső réteget vagy lépést kiiktatnak.

Több banknak időre van szüksége ahhoz, hogy maradéktalanul megfeleljen a BCBS 239 alapelveknek

A tematikus felülvizsgálat eredményei elősegítik a további felügyeleti intézkedések kidolgozását, és beépülnek a SREP következő körébe. A végeredmény elemzéséből messzemenő következtetések vonhatók majd le. A rendszerszempontról fontos globális bankokkal szembeni elvárás az volt, hogy 2016 januárjára feleljenek meg a BCBS 239 alapelveknek, míg a nemzeti szinten rendszerszempontról jelentős bankok e minősítésük elnyerésétől számított három éven belül (azaz 2019 vége után). Előbbiek azonban a közeljövőben nem fognak maradéktalanul megfelelni a BCBS 239 alapelveknek, mivel több bank végrehajtási ütemterve 2018 végéig vagy azon túl is tart. A BCBS-alapelvek betartása állandó folyamat. Következésképp a banki üzleti modellek és kockázati profilok változásait megfelelően kell kezelni, és a bankoknak rendszeres időközönként értékelniük kell kockázati adatösszevonási és kockázati adatszolgáltatási képességüket.

Kockázatkezelési politika és kockázatvállalási hajlandóság

2016-ban az európai bankfelügyelet folytatta a bankok szervezetiirányítását érintő munkáját, amely a 2015-ben lebonyolított, az irányítási rendszerre és a kockázatvállalási hajlandóságra vonatkozó tematikus felülvizsgálat eredményeire épül, és célja, hogy elősegítse az összhang megteremtését és a legmagasabb szintű előírások betartását.

2016-ban az európai bankfelügyelet pontosította az irányítási rendszerre és a kockázatvállalási hajlandóságra vonatkozó felügyeleti elvárásait

2016 elején a tematikus felülvizsgálatban részt vevő mind a 113 közös felügyeleti csoport emlékeztető levélben kérte a felügyelete alá tartozó pénzügyi intézmények meghatározott intézkedések végrehajtására. Az év folyamán a folyamatos felügyelet részeként szoros figyelemmel kísérték az **említett ajánlások végrehajtását**.

A tematikus felülvizsgálat pozitív hatást gyakorolt a bankok vezető testületeinek és kockázatkezelési szakterületeinek eredményességére. Ma már majdnem minden banknál belső igazgatósági értékelést, valamint utódlástervezési folyamatot és keretrendszert dolgoznak ki annak érdekében, hogy megakadályozzák az igazgatóságon belüli összeférhetetlenséget. Egyes bankok az igazgatóság személyi összetételét is szabályozzák. Emellett az igazgatósághoz eljutó releváns dokumentumok minősége is javult, és a bankok hozzáálltak a kockázatvállalási hajlandóságról tájékoztató rendszer elméletei és gyakorlati kialakításához.

Mivel az ajánlások egy részének végrehajtása még folyamatban van, a nyomon követésük 2017-ben is folytatódik. A közös felügyeleti csoportok különös figyelmet fordítanak arra, hogy az igazgatóságok képesek legyenek független módon megkérdőjelezni a felső vezetők döntéseit, és hogy a kockázati szempont is érvényesüljön a döntéshozatali folyamatban. Szintén szoros figyelemmel kísérik (i) a kockázatvállalási hajlandóságra vonatkozó feltételrendszer teljességét (különös tekintettel arra, hogy kiterjed-e a nem pénzügyi kockázatokra), (ii) a korlátok hatásosságát, (iii) a kockázatvállalási étvág és stratégia kölcsönhatását, valamint (iv) a kockázatvállalási hajlandóság feltételrendszerének gyakorlati megvalósítását.

A fentiekén túlmenően 2016 vége óta 25 bank két mélyreható elemzésen esett át, amelyek az igazgatóság felvigyázói szerepét vizsgálták, valamint a belső

kontrollrendszer felvigyázását és a kockázatvállalási hajlandóság korlátait. A vizsgálatok 2017 első felében fejeződnek be.

2016 júniusában az EKB közzétette [Az SSM irányítási rendszerről és kockázatvállalási hajlandóságról szóló felügyeleti nyilatkozatát](#), amelynek célja, hogy a hitelintézeteket a nemzetközi bevett gyakorlat alkalmazása irányába orientálja. Ezenkívül az EKB bankfelügyelete 2016. június 23-án ügyvezető és nem ügyvezető funkciót betöltő csúcsvezetők részvételével **konferenciát rendezett a szervezetiirányításról** a bankok igazgatósága és a felügyelők közötti párbeszéd elmélyítése érdekében¹⁶. Az EKB 2017-ben is tovább segíti a bankok igazgatóságával folytatott párbeszédet, valamint uniós és nemzetközi szinten is aktív szerepet játszik a nemzetközi szabványok meghatározásában.

Tőkeáttételes finanszírozás

Az EKB 2016-ban nyilvános konzultációra bocsátotta a tőkeáttételes ügyletekről szóló iránymutatása tervezetét.

Az EKB 2016. november végétől 2017. január végéig nyilvános konzultációt folytatott a **tőkeáttételes ügyletekről szóló iránymutatása tervezetéről**. Az iránymutatás céljai: egyértelmű és egységes fogalommeghatározások kidolgozása, következetes monitoring biztosítása, továbbá megfelelő intézkedések kialakítása a tőkeáttételes tranzakciók vonatkozásában. Az iránymutatás-tervezet az SSM 2015. évi felügyeleti prioritásainak részeként indított tematikus felülvizsgálat folyamánya.

A felülvizsgálat részét képezte az euroövezeti bankok tőkeáttételes finanszírozással kapcsolatos tevékenységének és kockázatkezelési rendszerének mélyreható felmérése. 2016 első felében 17 közös felügyeleti csoport emlékeztető levélben kérte fel a felügyelete alatt álló pénzügyintézetet különféle intézkedésekre – különösen a kockázatkezelési gyakorlatra vonatkozóakra –, valamint arra, hogy dolgozzanak ki cselekvési tervet a felülvizsgálat eredményeinek orvoslása céljából.

Az EKB a fent említett iránymutatás formájában általános felügyeleti elvárásokat is megfogalmazott. Az iránymutatás ajánlása szerint a bankoknak egyedi és átfogó meghatározást kell bevezetni a tőkeáttételes ügyletekre. Ezenfelül világos stratégiát kell kidolgozniuk a tőkeáttételes tranzakciókkal, valamint az ezekre vonatkozó garanciavállalási és konzorciumi részvételi hajlandóságukkal kapcsolatban. Arról is gondoskodniuk kell, hogy a megkötött ügyletek megfeleljenek a kockázati étvágyra vonatkozó előírásaiknak. Ez alapos hitelbírálati folyamattal és a tőkeáttételes portfóliók rendszeres vizsgálatával érhető el. Végezetül, a tőkeáttételes tranzakciókról rendszeres jelleggel átfogó beszámolót kell készíteni, amelyet eljuttatnak a banki felső vezetés részére.

Az EKB 2017-ben a nyilvános konzultáció eredményeinek feldolgozása után kibocsátja a tőkeáttételes tranzakciókról szóló iránymutatás végleges változatát, amely a fenti megközelítést kiegészíti azzal, hogy különös figyelemmel kíséri a leginkább érintett bankok tőkeáttételes tranzakciók iránti érdeklődésének legfontosabb fejleményeit.

¹⁶ Fokozott párbeszéd az igazgatóságok és a felügyelők között: célunk a szilárd irányítási keretrendszer.

1.2.6

A kevésbé jelentős pénzüintézetek közvetett felügyelete és a felvigyázási tevékenység

Az **SSM-rendelet** értelmében az EKB megbízatása, hogy gondoskodjon az SSM hatékony és konzisztens működéséről. A rendelet ennél fogva felvigyázási funkcióval ruházta fel, míg a kevésbé jelentős pénzüintézetek felügyelete az INH-k elsődleges feladata marad. Ezen funkció átfogó célja (azaz a magas színvonalú felügyeleti standardoknak az egész euroövezetben következetes alkalmazása) alapján az EKB bankfelügyelete az INH-kkal együttműködésben kidolgozta a kevésbé jelentős pénzüintézetek közvetett felügyeletének működési kereteit.

A kevésbé jelentős hitelintézetek felügyeletével kapcsolatos közös felügyeleti standardok és módszertanok

A közös felügyeleti standardok és módszertanok célja a konvergencia előmozdítása az egységes, színvonalas gyakorlat irányába

A közös felügyeleti standardok és módszertanok fontos eszközt adnak a szabályozók kezébe a magas színvonalú felügyelet egységes euroövezeti alkalmazásához. Iránymutatást nyújtanak a felügyeleti folyamatok lebonyolításához, így előmozdítják a konvergenciát a közös felügyeleti gyakorlat irányába.

Az INH-kkal együtt kialakított közös felügyeleti standardok teljes összhangban állnak az EU egységes szabálykönyvével, valamint az EBH standardjaival és iránymutatásaival. 2016-ban elkészültek a **felügyeleti tervek** és **helyreállítási tervek** készítésére vonatkozó közös felügyeleti standardok, amelyek kidolgozása nagyrészt 2015-ben zajlott.

Ezek véglegesítése után 2016 folyamán számos további standarddal kapcsolatban folyt jelentős munkavégzés.

A **kevesbé jelentős hitelintézetek helyszíni ellenőrzésére** vonatkozó standard a helyszíni ellenőrzés meghatározását és céljait, valamint a lebonyolítása során követendő főbb alapelveket fogalmazza meg. Szerepel benne továbbá a felügyeleti vizsgálati program részét képező ellenőrzések tervezése, valamint a beavatkozás minimális mértéke, ami a gyakoriságot, időtartamot és erőforrásokat illeti. Ezenkívül útmutatással szolgál magával a vizsgálati eljárással kapcsolatban, bemutatja a helyszíni szemle fő lépéseit: előkészítés, kivizsgálás, beszámolás és utólagos intézkedések.

Egy 2016-ban kidolgozott másik standard a **gépjármű-finanszírozással foglalkozó pénzügyi intézmények felügyeletéhez** kapcsolódik. Ezek olyan hitelintézetek, amelyek főtevékenysége gépjárműbeszerzés finanszírozása kölcsön- vagy lízingszerződés révén. Az ehhez az üzleti modellhez fűződő kockázatok első felmérése alapján a fenti standard elsődleges célja, hogy az európai bankfelügyelet keretein belül egységes, minőségi és arányos megközelítést biztosítson a nevezett hitelintézetek felügyeletéhez

Megkezdődött a munka a **fintech üzleti modellű kevésbé jelentős hitelintézetek működési engedélyére** vonatkozó standarddal kapcsolatban is. Ezek olyan pénzüintézetek, amelyek banki jellegű tevékenysége a technikai fejlődés nyújtotta

innováció körül összpontosul. A közös felügyeleti standard célja annak biztosítása, hogy a szóban forgó innovatív üzleti modellek sajátos kockázatait megfelelően, a más jellegű hitelintézetekre vonatkozó normákkal egyenértékű standardok szerint vegyék figyelembe a működési engedély kiadása során.

Az EKB bankfelügyelete az EKB és az INH-k **válságkezelés céljából történő együttműködési kereteit** is megalkotta. Ezek célja, hogy segítsék az INH mint a kevésbé jelentős pénzügyi intézetek válságkezeléséért felelős szerv, illetve az EKB mint a közös eljárásokkal kapcsolatos döntéshozatalért felelős hatóság feladatainak ellátását.

2016-ban az EKB az INH-kkal együtt további előrelépést tett a **kevésbé jelentős hitelintézetekre vonatkozó felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás (SREP) közös módszertanának** kidolgozása terén. Mivel a SREP a bankfelügyelet legfőbb eszköze, ennek harmonizációja jelentős lépés a kevésbé jelentős pénzügyi intézetek felügyeletének konvergenciája irányába. A 2015-ben elindított projekten 2016 folyamán megkezdett munka középpontjában a tőke és a likviditás számszerűsítése állt. 2017-ben sor kerül a tesztelésére, azzal a céllal, hogy 2018-tól közös SREP-rendszer legyen használható a kevésbé jelentős hitelintézetek első alcsoportjához. A kevésbé jelentős pénzügyi intézetek javasolt SREP-módszertana az SSM jelentős hitelintézeteknél alkalmazott SREP-módszertanán alapul; alkalmazása a kevésbé jelentős pénzügyi intézetekre arányos módon, a sajátosságaiknak megfelelően történik.

Az EKB és az INH-k kevésbé jelentős pénzügyi intézetek felügyeletére irányuló együttműködése

Az EKB és az INH-k közötti együttműködés alapvető fontosságú a kevésbé jelentős hitelintézetek egységes és kiemelkedő minőségű felügyeletének kialakítása szempontjából. Az együttműködés általánosságban a napi szintű tevékenység végzéséhez szükséges különféle állandó folyamatokra terjed ki, valamint a kevésbé jelentős hitelintézetekkel kapcsolatos közös felügyeleti standardok és módszertanok meghatározására. Az EKB égisze alatt az INH-k megosztják egymással eltérő tapasztalataikat, így bővítik az euroövezet kevésbé jelentős pénzügyi intézeteivel és azok felügyeletével kapcsolatos ismereteiket.

A kevésbé jelentős pénzügyi intézetek felügyeletének rendszeres munkafolyamatait az INH-k és az EKB közös műhelymunkája és projektjei egészítették ki

A kevésbé jelentős pénzügyi intézetekre vonatkozó felügyeleti standardok kidolgozását az EKB és az INH-k egyre több közösen végzett projekttel támogatta. Emellett az EKB és az INH-k közötti együttműködés a szektor folyamatos figyelemmel kísérésére is kiterjedt.

A vizsgált évben jelentősen nőtt az ilyen közös kezdeményezések száma, például az kevésbé jelentős hitelintézetek SREP-módszertanával kapcsolatos munka megkezdésének fényében munkaértekezleteket tartottak az INH-k SREP-módszertanáról, amelyek keretében SSM-szerte megosztották ismereteiket. Ami az egyes kevésbé jelentős pénzügyi intézeteket illeti, a közösen végzett tevékenység több technikai jellegű feladatban testesült meg, valamint az ilyen hitelintézetek bizonyos

kockázati területein végzett elemzésnek szentelt öt helyszíni ellenőrzésben. Emellett munkaerőcserét is kezdeményeztek az INH-k és az EKB között.

A kevésbé jelentős hitelintézetek felügyeletét érintő napi szintű együttműködés elsősorban annak vizsgálatára és elősegítésére irányul, hogy az INH-k következetesen gyakorolják a magas színvonalú felügyeletet. Az egységes eredmény érdekében tisztában kell lenni a kevésbé jelentős euroövezeti pénzügyi intézetek hasonlóságaival és különbségeivel, valamint a nemzeti sajátosságokkal is.

A kevésbé jelentős
pénzügyi intézeteknél az EKB szigorúan
követi az arányosság elvét

A kevésbé jelentős pénzügyi intézetek közvetett felügyeletében alapvető fontosságú az arányosság elve, következésképp ez mind az állandó folyamatoknak, mind a közös standardok és módszertanok kidolgozásának szerves részét képezi. Az arányosság elvének szellemében az EKB az INH-kkal együttműködve külön **rangsorolási rendszert** alakított ki, amely a kevésbé jelentős pénzügyi intézeteket a bennük rejlő kockázat és az adott belföldi pénzügyi rendszerre gyakorolt hatásuk alapján kis, közepes és kiemelt prioritásúként csoportosítja. A besorolás lehetővé teszi, hogy a felügyeleti figyelem szintje és a felügyeleti tevékenység intenzitása igazodjon a pénzügyi intézet hordozta kockázathoz.

Az EKB és az INH-k közötti napi
szintű együttműködés kulcseleme
egy kifejezetten erre szolgáló
értesítési rendszer

Az INH-k egy **kifejezetten erre szolgáló értesítési rendszeren** keresztül folyamatos jelleggel küldenek értesítéseket az EKB III. Mikroprudenciális Felügyeleti Főigazgatóságán belül létrehozott központi értesítési pontra. Ez lehetővé teszi, hogy az EKB összevesse gyakorlatukat az SSM felügyeleti szabványaival. Az INH-k például előzetes értesítést küldenek a kiemelt kevésbé jelentős pénzügyi intézeteket érintő lényeges felügyeleti eljárásokkal, illetve határozattervezetekkel kapcsolatban. Az értesítések változatos felügyeleti kérdéseket érinthetnek (pl. tőke, likviditás, SREP, belső irányítás). Az INH-k szintén értesítést adnak a kevésbé jelentős hitelintézetek pénzügyi helyzetének bármilyen gyors és jelentős romlásáról. Ennek célja, hogy az EKB időben értesüljön a releváns ügyekről, így fel tudja mérni és meg tudja vitatni az illetékes nemzeti hatósággal, mi a legmegfelelőbb lépés. 2016-ban az EKB bankfelügyelete összesen 79 értesítést kapott az INH-ktől.

Az értesítési rendszerrel kapcsolatos tapasztalatok rávilágítottak, hogy az értesítési folyamatok további összehangolására van szükség az INH-k között, ezért egy munkacsoport jött létre azzal a céllal, hogy feltérképezze, hogyan lehetne javítani az értesítési követelményekre vonatkozó eljárásokat és feltételeket.

A III. Mikroprudenciális Felügyeleti Főigazgatóságon belüli **országfelelős csoportok** folyamatos párbeszédet folytatnak az INH-kkal annak érdekében, hogy figyelemmel kísérjék, zajlik-e olyan folyamat a bankszektorban, amely hatással lehet a kevésbé jelentős hitelintézetekre. Az értesítések révén információt gyűjtenek, és nyomon követik a kiemelt kevésbé jelentős pénzügyi intézetek helyzetét, valamint az olyan hitelintézetekkel kapcsolatos folyamatokat, amelyek a pénzügyi helyzetük jelentős romlásával vagy likviditási nehézségekkel szembesülnek (ami akár válsághelyzetbe is torkollhat), és az EKB befolyásoló részesedéssel, működési engedély kiadásával vagy bevonásával kapcsolatos határozatát igénylik. Egyes esetekben az országfelelős csoportok a kevésbé jelentős hitelintézetekkel kapcsolatos helyszíni tevékenység lebonyolításában is együttműködést folytatnak az INH-kkal.

Végezetül, az EKB és az INH-k közötti folyamatos együttműködéshez hozzájárul a kevésbé jelentős pénzügyi szektor felügyeletére szolgáló folyamatok és módszertanok további összehangolását célzó állandó törekvés is. Az INH-k kevésbé jelentős pénzügyi intézetekkel kapcsolatos felügyeleti tevékenységéről és feladatairól, valamint a szektorra jellemző sérülékeny pontok és kockázatok meghatározásáról és elemzéséről rendszeres összefoglaló készül, többek között az erre szolgáló beszámolók formájában, amelyeket megosztanak az euroövezeti felügyelettel. Az együttműködés és kommunikáció az adatok megosztására és cseréjére is nagymértékben támaszkodik, ezért az EKB és az INH-k mechanizmusokat dolgoznak ki az információcsere erősítése érdekében.

1. keretes írás

Intézményvédelmi rendszerek

Az intézményvédelmi rendszerekkel kapcsolatos, 2015-ben elkezdett munkában jelentős előrelépés történt¹⁷

Néhány tagállamban a takarékpénztárak és szövetkezeti bankok intézményvédelmi rendszereket (ivr) építettek ki. Ezek rendeltetése, hogy a tagintézményeket megvédjék, illetve hogy ezek likviditásáról, fizetőképességéről gondoskodjanak. Mindent egybevéve az euroövezet összes hitelintézetének 50%-a tagja valamely intézményvédelmi rendszernek, ami a banki ágazat teljes eszközállományának 10%-át képviseli. Az ivr-ek értékelésére alkalmazható közös módszertan 2015-ben megkezdett fejlesztése 2016-ban zárult le; a program olyan megközelítés kidolgozására irányult, amely lehetővé teszi, hogy az euroövezet minden pontján felügyeleti szempontból konzisztensen kezeljék az ivr-eket.

Útmutató az ivr-ek prudenciális célokra történő elismerésével kapcsolatos megközelítésről

Az ivr-ek prudenciális célokra történő elismerésével kapcsolatos megközelítésről szóló útmutatót az uniós jog szerint elérhető választási és mérlegelési lehetőségekkel kapcsolatos munka kapcsán dolgoztuk ki. Nyilvános konzultáció után 2016 júliusában véglegesítettük és publikáltuk. Az útmutatóval az ivr-ek értékelésére vonatkozó koherens, eredményes és átlátható felügyeleti politikát kívánjuk elősegíteni. Ez azért különösen fontos, mert ha egy ivr-t hivatalosan elismernek, akkor a tőkekövetelményekről szóló rendelet (CRR) szerinti egyes prudenciális követelmények másfajta kezelésben részesülnek, nevezetesen a más ivr-tagokkal szembeni kockázati pozíciók 0%-os kockázati súlyt kapnak, továbbá az ugyancsak más ivr-tagokkal szembeni nagy kockázati kitétségekre vonatkozó határértékeket eltörlik.

A „vegyes” ivr-rel kapcsolatos koordinálás és együttműködés a döntéshozatal és a folyamatos monitoring terén

Az ivr-ekhez jellemzően egyaránt tartoznak jelentős és kevésbé jelentős hitelintézetek („vegyes” ivr-ek). Ezért igen fontos, hogy mind az EKB, mind az INH-k azonos bánásmódot tanúsítsanak az egyes ivr-ekkel szemben. Ebből a célból 2016 novemberében elfogadtuk és közzétettük az SSM (EKB-t és INH-kat tömörítő) illetékes hatóságaihoz címzett EKB-irányzatot. Ebben az ivr-rel

¹⁷ Az ezen a téren folyó munkát az EKB 2015. évi felügyeleti tevékenységéről szóló éves jelentésében mutattuk be, a 47. oldalon.

kapcsolatos felügyeleti döntéseknek az EKB és az INH-k közötti koordinálására és az ivr-ek folyamatos monitoringjára vonatkozó alapelvek vannak lefektetve. Biztosítja, hogy az INH-k a kevésbé jelentős hitelintézetektől kapott ivr-kérelmeket is ugyanazon kritériumok alapján értékeljék. Emellett 2016-ban az EKB és az INH-k alkalmazottaiból felállított monitoring csoportok kezdtek meg tevékenységüket. Az EKB iránymutatása nem érinti az előzőleg kiadott ivr-jóváhagyásokat. Ugyanakkor fontolóra vehetik az ismételt értékelést, ha az adott ivr-ben jelentős szerkezeti változás történt, vagy olyan esetleges incidens esetében, amely miatt megkérdőjelezhető, hogy az ivr megfelel a vonatkozó jogi követelményeknek.

1.2.7 Makroprudenciális feladatok

Az EKB 2016-ban vitát kezdett a nemzeti hatóságokkal arról, hogy az euroövezetben miként alkalmazzák a makroprudenciális eszközöket¹⁸. Annak a biztosítására, hogy a mikroprudenciális és a makroprudenciális eszközök hatékonyan kiegészítsék egymást, a **makroprudenciális fórum** szolgál a Kormányzótanács és a Felügyeleti Testület számára vitaplatformként, összehozva az egész SSM-ben a mikroprudenciális és a makroprudenciális nézőpontokat. A fórumon az említett két szakpolitikai szemszög képviselői cserélnek eszmét és információt. Ezek az eszmecserék aztán úgy képezik részét a makroprudenciális folyamatnak, hogy kiaknázzák az átfedéseket és a felügyeleti funkció szakértelmét például a prudenciális ügyekben való közös álláspontok meghatározásához. A közös viták azonban nem tartalmazznak hivatalos döntéshozatalt, ami összhangban van az elkülönítési elvvel és a kormányzótanácsi, igazgatósági döntési folyamat feddhetetlenségével (az alapokmány 12.1 cikke).

100-nál több
Nemzeti felügyelettől
kapott makroprudenciális
értesítés

Az EKB 2016-ban több mint 100 **makroprudenciális politikai értesítést kapott a nemzeti hatóságoktól**. A legtöbb értesítés az anticiklikus tökepufferek kiszabására vonatkozó negyedéves határozatokra vonatkozott, valamint a globális és egyéb rendszerszinten jelentős hitelintézetek azonosításáról és tőkehelyzetének kezeléséről szóló határozatokra. Az EKB és a nemzeti hatóságok, a BCBS módszertanát követve, nyolc globális rendszerkockázati szempontból fontos hitelintézetet¹⁹ azonosítottak, amelyek székhelye Franciaországban, Németországban, Olaszországban, Hollandiában és Spanyolországban található. Ezeket 2018 során 0,75%-tól 1,5%-ig terjedő, szakaszosan bevezetendő tökepufferráták szerinti csoportokba osztották. (A szakaszos bevezetés 2019-es befejezése után a végleges pufferszintek ezeknél a bankoknál 1,0% és 2,0% között lesznek.) A nemzeti hatóságok ezenkívül határozatot hoztak 110 rendszerszinten jelentős egyéb hitelintézetre vonatkozó tökepufferrátáról is, az ebbe a kategóriába sorolt hitelintézetek értékelésére és tökepufferjük meghatározására vonatkozó EKB-módszertan szerint. Az EKB emellett több nemzeti hatóságtól értesítést kapott a

¹⁸ Az SSM-rendelet 5. cikke értelmében az EKB-ra ruházott feladatokkal összhangban.

¹⁹ Az azonosított globális rendszerkockázati szempontból fontos hitelintézetek (amelyeknél a pufferkövetelmények szakaszos bevezetése 2019-re megtörténik) a következők: BNP Paribas, Groupe BPCE, Groupe Crédit Agricole, Deutsche Bank, ING Bank, Banco Santander, Société Générale, UniCredit Group.

rendszerkockázati puffer és a minimális kockázati súlyok bevezetéséről, valamint a más tagállamokban hozott makroprudenciális intézkedések egymás közötti viszonzásáról hozott intézkedésekről.²⁰

Végezetül, az EKB 2016-ban fokozta tájékoztatási tevékenységét, és a makroprudenciális fórumon zajló tanácskozások után kibocsátotta első [makroprudenciális nyilatkozatát](#).

²⁰ Erről további információk az [ECB Macroprudential Bulletin, Issue 2/2016](#) (Az EKB makroprudenciális Hírlevele, 2016/2) kiadványban olvashatók.

2 Engedélyeztetési, végrehajtási és szankcionálási eljárások

Noha az EKB csak jelentős pénzügyi intézeteket felügyel közvetlenül, a banki működési engedélyek kiadása, bevonása, valamint a befolyásoló részesedés szerzésének értékelése (együttesen az úgynevezett közös eljárások) tekintetében hatásköre az euroövezet valamennyi hitelintézetére kiterjed. Az EKB feladata továbbá a jelentős hitelintézetek vezetői testületi tagjainak szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági vizsgálata, valamint a határon átnyúló tevékenység engedélyezése (passporting). Összességében az európai szintű bankfelügyeleti határozatok jelentős része engedélyeztetési eljárásokhoz kapcsolódik.

2016-ban több mint 3000 engedélyeztetési eljárásról értesítették az EKB-t, amelyek java része szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági vizsgálathoz kapcsolódott. Jelentős erőfeszítés történt az eljárások egyszerűségi és arányossági szempontból való tökéletesítésére, valamint több területen elvi-stratégiai állásfoglalások kidolgozására.

Az EKB eleget tett továbbá azon kötelezettségének is, hogy hathatós mechanizmusokat biztosítson a hatályos uniós jogszabályok megsértésének bejelentéséhez. 2016-ban 102 ilyen jellegű bejelentés érkezett, amelyekből 73 az EKB felügyeleti feladatainak körébe tartozott. A bejelentések elsősorban szervezetirányítási kérdéseket, valamint a szavatolótőke és a tőkekövetelmények kiszámítását érintették.

2.1 A jelentős pénzügyi intézetek számának alakulása és a közös eljárásokban történt fejlemények

2.1.1 Az EKB közvetlen felügyelete alá tartozó hitelintézetek számának változása

A 2016. évi átfogó értékelés

Az átfogó értékelés minden olyan bankra nézve kötelező, amely az SSM-rendelet 6. cikkének (4) bekezdésében rögzített jelentőségi kritériumok alapján ténylegesen vagy valószínűleg az EKB közvetlen felügyelete alá kerül.

Az átfogó értékelés alá eső bankok körébe tartoznak azok a hitelintézetek, amelyek esetében fokozottan valószínűsíthető, hogy a következő naptári év kezdetén jelentősek lesznek, tekintet nélkül a jelentőség teljes felülvizsgálatának eredményére, amely csak akkor véglegesíthető, miután minden érdemleges

információ (például az előző év végére vonatkozó, könyvvizsgáló által ellenőrzött pénzügyi kimutatások) rendelkezésre áll.

A jegybank 2016 márciusa és novembere között az alábbi négy bank átfogó értékelését végezte el:

- Abanka d.d. (Szlovénia)
- Akciju sabiedrība "Rietumu Banka" (Lettország)
- Banca Mediolanum S.p.A. (Olaszország)
- Citibank Holdings Ireland Limited (Írország)

A 2016. évi átfogó értékelés a 2014-ben összesen 130, 2015-ben pedig 9 bank bevonásával végzett, szigorú vizsgálatokhoz hasonlóan zajlott; ugyanúgy eszközminőség-vizsgálatból és stressztesztből állt.

A 2014. és 2015. évi vizsgálatok módszertanának alkalmazásával végrehajtott **eszközminőség-vizsgálat** inkább prudenciális, mintsem számviteli tevékenység volt. Adott időpillanatban, 2015. év végén felmérte a banki eszközállomány könyv szerinti értékét, és meghatározta, hogy szükség van-e az egyes bankok tőkebázisának erősítésére. Az eszközminőség-vizsgálat elsődleges alapvető tőkét érintő kiigazításainak fő oka az újabb nemteljesítő nyitott pozíciók meghatározása, valamint a konkrét és kollektív céltartalékszint emelése volt.

Az EBH 2016. évi stressztesztjének módszertanát alapul vevő **stresszteszt** komponenshez az eszközminőség-vizsgálat eredménye szolgált kiindulópontként. Hároméves (2016 és 2018 közötti) prognózist mutatott be a banki tőkepozíciók alap- és kedvezőtlen forgatókönyv szerinti alakulásáról.

A tőkehiány meghatározásához alkalmazott küszöbértékek a 2014. és 2015. évvel azonos szinten maradtak: 8%-os CET1 mutató az eszközminőség-vizsgálat és a stresszteszt alapforgatókönyve esetén, 5,5%-os CET1 mutató a stresszteszt kedvezőtlen forgatókönyve esetén. Az értékelés különféle összetevőiben megállapított legmagasabb tőkehiány határozta meg az adott bank általános tőkehiányát. Az adatok közzétételéhez hozzájáruló három részt vevő bank eredményeinek összefoglalóját a **3. táblázat** tartalmazza.

3. táblázat

A 2016. évi átfogó értékelés

Bank neve	Kiindulási CET1 mutató ¹	Eszközminőség-vizsgálat utáni CET1 mutató ¹	Alapforgatókönyv szerinti CET1 mutató ²	Kedvezőtlen forgatókönyv szerinti CET1 mutató ²	CET1 hiánya (millió €)
Abanka d.d.	23,00%	22,60%	23,80%	10,00%	0
Banca Mediolanum S.p.A.	19,70%	19,70%	23,00%	17,70%	0
Citibank Holdings Ireland Ltd	14,70%	13,30%	12,70%	10,40%	0

(1) CET1 mutató 2015. december 31-én, a Citibank Holdings Ireland Limited kivételével, amelynél 2016. március 31. volt a referenciadátum.

(2) A stressztesztben vizsgált hároméves időszak legalacsonyabb CET1 mutatója.

Az eszközminőség-vizsgálat és a stresszteszt alapján a három közül egyik bank mutatója sem csökkent a vonatkozó értékhatár alá, következésképp az átfogó értékelés eredményeként nem néznek szembe tőkehiánnyal. Az eszközminőség-vizsgálat kvalitatív megállapításainak, például az irányelvek és eljárások hibáinak, valamint az adatkezelő rendszerek hiányosságainak orvoslására azonban intézkedéseket kell hozniuk. Ez összhangban áll a korábbi, 2014-es és 2015-ös vizsgálatokban alkalmazott megközelítéssel.

A jelentőség éves felülvizsgálata

Az EKB az [SSM-keretrendelettel](#) összhangban legalább évente egyszer felülvizsgálja, hogy a felügyelt szervezetek vagy csoportok teljesítik-e a bankok jelentőség alapján történő besorolását meghatározó, az SSM-rendelet 6. cikkének (4) bekezdésében megfogalmazott valamelyik, például a teljes eszközállományra, a határon átnyúló tevékenységre stb. vonatkozó kritériumot.

Az átfogó értékeléssel párhuzamosan zajló éves felülvizsgálat során az euroövezeti székhelyű hitelintézeteket, pénzügyi holdingtársaságokat és vegyes pénzügyi holdingtársaságokat, valamint más uniós tagállamban székhellyel rendelkező hitelintézetek fióktelepeit vizsgálják.

A felülvizsgálatot követően a bankokat a jelentőségük szerinti kategóriába sorolják. A jelentős bankok és bankcsoportok az EKB közvetlen felügyelete alá tartoznak. A kevésbé jelentős pénzintézetek felügyeletét az illetékes nemzeti hatóság végzi, az EKB felvigyázása mellett.

2016. évi felülvizsgálata során az EKB a mechanizmusban részt vevő tagállamok INH-ival közösen vette górcső alá, hogy (i) az eddig jelentősnek minősített pénzintézet továbbra is teljesíti-e a besorolási kritériumokat, (ii) az eddig kevésbé jelentősnek minősített pénzintézet most már teljesíti-e a besorolási kritériumokat, továbbá (iii) fennállnak-e az előző évben megállapított kivételes vagy különleges körülmények.

Új jelentős hitelintézetek

A 2016. november közepén lebonyolított 2016. évi felülvizsgálatot követően a jelentős hitelintézetek száma 129-ről 127-re csökkent. A Citibank Holdings Ireland Limited²¹ bankot méretének lényeges növekedése miatt jelentőssé minősítették fel, így 2017. január 1-jével az EKB közvetlen felügyelete alá került. Ugyanakkor a WGSZ Bank a DZ Bankkal való egyesülése következtében megszűnt, két bankcsoport (a State Street bank Luxembourg S.C.A és az RFS Holdings B.V.) pedig átszervezés miatt elvesztette jelentős minősítését.

²¹ A Citibank Holdings Ireland Limited a konszolidáció legmagasabb szintjén a Citibank Europe plc. banki tevékenységet végző jogalany holdingtársasága. A Citibank Europe plc a Citibank Holdings Ireland Limited egyetlen leányvállalata.

Megjegyzendő, hogy a jelentős hitelintézetek jegyzékét az év során folyamatosan aktualizáljuk. Az idesorolt pénzüzetek száma 2016 végére tovább csökkent, 126-ra. A jegyzék legfrissebb változata megtalálható az EKB bankfelügyeleti weboldalan.

4. táblázat

Az SSM jelentős és kevésbé jelentős hitelintézetei a 2016. évi értékelés után

	Teljes eszközállomány (milliárd €)	Entitások száma	
		konszolidált szinten	egyedi szinten
Jelentős hitelintézetek	21 114,75	127	951
Kevésbé jelentős hitelintézetek	5 354,62	2 972	3 275
Összesen	26 469,37	3 099	4 226

Teljes eszközállomány a 2016. december 30-i állapot szerint 2015. december 31-éhez (vagy a legutóbbi rendelkezésre álló adatokhoz) viszonyítva; a kevésbé jelentős pénzüzetek csoportjai esetében 2016. november 15-i referenciadátummal.

2.1.2 Közös eljárások (működési engedély, befolyásoló részesedés), szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági vizsgálat, passporting eljárás

Az eljárások száma lényegében változatlan maradt

3182

Engedélyeztetési eljárás,
amelyről az EKB 2016-
ban értesítést kapott

2016-ban az INH-k összesen 3182 engedélyeztetési eljárásról értesítették az EKB bankfelügyeletét. Ezek között 24 működési engedély kiadásával, 42 működési engedély bevonásával, 178 engedély érvényvesztésével²², 142 befolyásoló részesedés szerzésével, 2544 vezetői és felügyelőbizottsági kinevezéssel²³, 252 pedig passporting eljárással volt kapcsolatos.

A Felügyeleti Testület és a Kormányzótanács 2016-ban összesen 2686 engedélyezési eljárást hagyott jóvá.²⁴ További 214 olyan eljárás is lezárult, amely nem igényelt hivatalos döntést az EKB részéről (javarészt passporting és érvényvesztési eljárások).

Az engedélyek érvényvesztésétől eltekintve a közös eljárások száma az előző évihez képest nagyjából változatlan maradt, mérsékelt eltéréssel, amely az általános határértékeken belülinek tekinthető. A szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági, valamint működésiengedély-kiadási eljárások száma csökkent, a működési engedély bevonására irányulóké valamelyest nőtt. A befolyásoló

²² Az engedély érvényvesztése azt jelenti, hogy amennyiben a nemzeti jogszabályok erről rendelkeznek, az engedély megszűnik anélkül, hogy ezt hivatalos határozatban kellene elrendelni; ez a joghatás azonnal bekövetkezik, amint egy konkrét, jól körülhatárolt kiváltó esemény történik, például a jogalany kifejezetten lemond az engedélyről, vagy maga a hitelintézet szűnik meg, példának okáért másik vállalattal történő egyesülés révén.

²³ Néhány (15) további igazgatói poszt létrehozására irányuló kérelemmel együtt.

²⁴ A 2686 engedélyeztetési eljárás 1191 EKB-jogszabályt eredményezett (lásd a 4.2 pontban a 7. ábrát). A jogszabályok egy része egyszerre több engedélyezési eljárással is foglalkozik (például ugyanazon jelentős hitelintézet vezetői testülete egyszerre több tagjának szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági vizsgálata, befolyásoló részesedés szerzése különböző leányvállalatoknál egyetlen ügylet révén).

részesedési eljárások száma viszonylag stabil maradt. Az érvényvesztési eljárások bővülése részben egyedi hatásokra vezethető vissza (például egy több mint 100 társbankból álló csoport egyetlen hitelintézetben egyesült), ugyanakkor betudható a tökéletesített eljárásoknak is, valamint annak, hogy fokozottan tudatosult, hogy ezekről az eljárásokról értesíteni kell az EKB-t.

5. táblázat

A legtöbb engedélyeztetési eljárás, amelyről az EKB-t értesítették, szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági vizsgálatot érint²⁵

Működési engedély kiadása			Működési engedély bevonása			Engedély érvényvesztése			Befolyásoló részesedés			Alkalmasság			Passporting		
2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
7	37	24	5	26	42	0	26	178	9	134	142	115	2729	2544	34	431	252

Megjegyzés: Az EKB felügyeleti tevékenységről szóló korábbi éves jelentéseiben a működési engedély bevonását és érvényvesztését érintő eljárások összevontan szerepeltek. Az érvényvesztési ügyek számának emelkedése miatt a kétféle eljárásról ma már külön-külön számolunk be.

A passporting eljárások száma az értesítési folyamat tökéletesítése révén csökkent

A passporting eljárások esetében a jelentős visszaesés főként az értesítési folyamat tökéletesítéséből adódik: az INH-k most már egyetlen eljárásba sűrítethetők az azonos felügyelt szervezethez vagy szolgáltatáscsoporthoz tartozó több, határon átnyúló tevékenységi engedélyre vonatkozó információkat. Ennek híján a passporting eljárások teljes száma az előző évihez hasonlóan alakult volna.

A közös eljárásokban történt fejlemények

A működési engedélyeket illetően több új üzleti modell ötvözi mobil eszközökkel a hagyományos banki szolgáltatásokat

A működési engedélyek legtöbb kiadási eljárása olyan meglévő hitelintézetekhez kapcsolódott, amelyeknél vagy átszervezésre volt szükség (például bankok, bankcsoportok egyesülése vagy felosztása, melynek következtében új működési engedélyt igénylő jogalany jött létre), vagy a tevékenységük tervezett módosítása következtében ki kellett terjesztetni működési engedélyüket. A működési engedélyt szerzett teljesen új bankok között a hagyományos banki szolgáltatásokat mobil eszközökkel ötvöző üzleti modellek térnyerése figyelhető meg. Ez a trend annak a jele, hogy a bankszektorban erőteljesen a technikai újításokra helyeződött a hangsúly. Ilyen pénzügyi–technológiai (fintech) üzleti modell például a termékeiket banki szolgáltatásokkal ötvözni kívánó technológiai szolgáltatóknak szánt online banki termék bevezetése és a banki szolgáltatások mobil megoldásokkal történő, házon belüli biztosítása.

Az engedélybevonási és érvényvesztési eljárások nagy része a hitelintézetek banki tevékenységeinek önkéntes megszüntetéséből, illetve bankok egyesüléséből vagy átszervezéséből eredt. Mindemellett korlátozott, de jelentős számú engedélybevonási eljárást váltott ki az érintett (kivételek nélkül kevésbé jelentős) pénzintézetek (nem önkéntes alapú) felszámolása vagy szanálása.

²⁵ Mivel a 2014-es adatgyűjtés lezárásának határideje 2015. január 15. volt, a 2014-es és 2015-ös adatok között némi átfedés van.

A befolyásoló részesedési eljárások 2015-höz hasonlóan javarészt egyszerű belső átszervezéshez fűződtek, (pl. csoporton belüli konszolidációhoz), amely gyakorta költségcsökkentési megfontolásból történt. Az ebbe a kategóriába tartozó további eljárások befektetési alapok és állami alapok bankokban történő részesedésszerzésére vonatkoztak, amelyek kapcsán összetett vállalati struktúrával, esetleges rövid befektetési időtávval vagy tőkeáttételes finanszírozással kapcsolatos sajátos szempontok merültek fel (különleges részesedésszerzők²⁶).

Fejlemények az alkalmassági vizsgálatok terén

Általában háromféle szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági vizsgálat létezik, attól függően, hogy a kinevezett személy a vezetőség ügyvezető tagja, nem ügyvezető tagja, illetve a legfontosabb tisztségviselők közé tartozik-e²⁷. A vizsgálati eljárások közel kétharmada a vezetőség nem ügyvezető tagját, maradék egyharmaduk pedig ügyvezető tagját érinti. A legfontosabb tisztségviselőkre vonatkozó vizsgálatok száma elhanyagolható²⁸.

Számos vizsgálat részeként mélyrehatóbb elemzést végeztek; az ügyek megközelítőleg ötödében merültek fel aggályok, főként a funkció ellátására fordított időt és a szakmai tapasztalatot illetően. Az esetek nagy részében az EKB feltételeket támasztott, kötelezettségeket írt elő, vagy ajánlásokat tett az egyes aggályok eloszlátása érdekében, például összeférhetetlenség vagy időbeosztási probléma miatt a bankon kívüli tisztségről való lemondáshoz kötötte a döntést, illetve továbbképzést írt elő.

2016-ban javult az alkalmassági vizsgálatok hatékonysága

2016-ban intézkedéseket léptettek életbe a szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági vizsgálatok átlagos feldolgozási idejének lerövidítésére, ami jelentős sikerrel járt. A hátralék lényeges mértékben csökkent: az eljárások mintegy 98%-át a nemzeti jogszabályban előírt határidőn belül hagyták jóvá.

Az engedélyezési munkafolyamatok változásai

2016-ban további erőfeszítés történt a feldolgozás gyorsítására, mind az újonnan kezdeményezett engedélyezési eljárások nagy számának kezelése, mind a függőben lévő eljárások számának csökkentése végett. A 2015-ben szerzett tapasztalatokra építve javították a belső munkafolyamatokat, és élenként az INH-k és az EKB közötti együttműködés.

²⁶ A „különleges részesedésszerzőkre” összetett vállalati struktúra, át nem látható vállalatirányítás, rövid távú befektetési stratégia, illetve jelentős mértékű hitel- vagy kvázi hitelfinanszírozás jellemző (például magántőkealapok).

²⁷ A legfontosabb tisztségviselők közé azon személyek tartoznak, akik nem tagjai a vezetőségnek, de jelentős befolyással rendelkeznek a vezetőség általános felelősségi körébe tartozó intézményirányítás felett; például hitelkockázati vagy megfelelésért felelős tisztviselők stb.

²⁸ Csak 2016 végén történt meg annak tisztázása, hogy – 2017-es hatállyal – az EKB hatáskörébe tartozik a legfontosabb tisztségviselők nemzeti jogszabályban előírt alkalmassági vizsgálata.

2016 második felében az IMAS²⁹ rendszerben bevezették az engedélyezési modult. Az EKB és az INH-k munkafolyamatainak továbbfejlesztését és automatizálását elősegítő rendszer fontos előrelépést jelent az eljárások teljesen automatizált feldolgozását jelentő végcél irányába.

Elvi-stratégiai állásfoglalások kidolgozása

Az EKB bankfelügyelete az INH-kkal együttműködésben az engedélyezési eljárások összehangolására törekszik

A CRD IV, valamint az EBH iránymutatásai és szabályozási standardjai révén elért harmonizáció ellenére a tőkekövetelményekről szóló irányelvet a nemzeti jogba átültető hatályos rendelkezések és az engedélyezési eljárások terén alkalmazott felügyeleti gyakorlat még mindig eltér a különböző tagállamokban. Ennek fényében az EKB bankfelügyelete folyamatosan törekszik a harmonizációra: az INH-kkal és az EKB illetékes szervezeti egységeivel együttműködésben elvi-stratégiai állásfoglalásokat dolgoz ki az engedélyezési eljárások egységes felügyeleti gyakorlatának megteremtése érdekében.

A 2015-ben már jóváhagyott (többek között a jó hírre, a funkció ellátásához szükséges időre és a kollektív alkalmasságra vonatkozó) állásfoglalások mellett továbbiakat alkottak a meghallgatásnak mint információgyűjtési eszköznek a szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági vizsgálat során történő használatáról, beleértve az elbeszélgetés lebonyolítására ajánlott gyakorlatot. Az alkalmassági és megbízhatósági elbeszélgetés főszabályként kötelező lesz a jelentős önálló bankoknak, illetve a csoportok vezető bankjainak újonnan kinevezett vezérigazgatója és elnöke számára, miután az EKB bankfelügyelete közzétette **Szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági vizsgálati útmutatóját**³⁰. Emellett állásfoglalások készültek (i) a jelöltek szakmai tapasztalatának vizsgálatáról, (ii) a feltételes jóváhagyások egységes alkalmazásáról és (iii) az ismételt vizsgálatokról. A további, nem ügyvezető igazgatói posztok és a kombinált elnök-vezérigazgatói pozíciók értékelési folyamata szintén terítékre került.

A befolyásoló részesedés kérdésében a „különleges részesedésszerzők” vizsgálatára, valamint az EKB által hozott határozatok hatályára, eljárási szempontjaira és formátumára irányuló elvi-stratégiai állásfoglalások kidolgozására került sor. A befolyásoló részesedés feltételeinek vizsgálata során alkalmazott gyakorlattal kapcsolatos munka jól halad, várhatóan 2017-ben ér véget.

A fenti állásfoglalások hathatós alkalmazásának elősegítése érdekében az EKB bankfelügyelete jelentős erőforrásokat fordított munkavállalói továbbképzésre, valamint a bankszektor és a nagyközönség tájékoztatására.

A **működési engedélyek** ügyében megkezdődött a hatókörrel, az engedélykiadási folyamattal kapcsolatos eljárási kérdésekkel és az engedélyezési feltételek

²⁹ Az IMAS az európai bankfelügyelet információkezelő rendszere. Lásd még a 4.6 pontot.

³⁰ A **Szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági vizsgálati útmutató** tervezetét 2016. november 14-én nyilvános konzultációra bocsátották, párhuzamosan és teljes mértékben összeegyeztetve az EBH módosított alkalmassági iránymutatásáról tartott konzultációval. A végleges útmutató közzététele 2017 második negyedévében várható.

vizsgálatával összefüggő állásfoglalások kidolgozása. Külön témakör foglalkozik egy közös európai bankfelügyeleti álláspont kialakításával, amely a banki tevékenységre szóló engedély fintech vállalkozás részére történő kiadására vonatkozik.

2.2 Jogsértések bejelentése, végrehajtás, szankcionálási eljárások

2.2.1 Végrehajtás és szankcionálás

Az SSM-rendelet és az SSM-keretrendelet értelmében a végrehajtási és szankcionálási hatáskörök a feltételezett jogsértés jellegétől, a felelős személytől, illetve az alkalmazandó intézkedéstől függően kerülnek felosztásra az EKB és az INH-k között (lásd az EKB [2014. évi felügyeleti tevékenységről szóló éves jelentését](#)).

Az európai bankfelügyelet kezdeti szakaszában elsősorban a felügyelt szervezetek prudenciális helyzetének megismerésére helyeződött a hangsúly (2015-ben mindössze négy eljárás indult, amelyből kettő ugyanabban az évben le is zárult). 2016 folyamán az EKB 41 szankcionálási és egy végrehajtási eljárást indított, 36 jelentős felügyelt szervezet által elkövetett jogsértés gyanújával összefüggésben.

A 2015 végén folyamatban lévő két ügyet is figyelembe véve a jegybank 44 eljárással foglalkozott 2016 során – ebből 42 szankciókkal, míg kettő végrehajtási intézkedésekkel volt kapcsolatos (lásd a [6. táblázatot](#)).

6. táblázat

Az EKB 2016. évi végrehajtási és szankcionálási tevékenysége

	Szankcionálási eljárás	Végrehajtási eljárás	Összesen
2015 végén folyamatban lévő eljárás	1	1	2
2016 folyamán kezdeményezett eljárás	41	1	42
2016 folyamán zajlott eljárás	42	2	44
ebből lezárult	5	1	6
ebből az EKB kérésére INH-k által indított eljárás	3	-	3
ebből 2016 végén folyamatban lévő eljárás	34	1	35

A 2016-ban folytatott 42 szankcionálási eljárásból összesen 30 fűződik közvetlenül alkalmazandó uniós jogszabály megsértésének gyanújához (beleértve az EKB határozatait és rendeleteit is). A 26 jelentős felügyelt szervezetet érintő eljárások a szavatolótőke, az adatszolgáltatás, a nyilvános közzététel, a likviditás és a nagy kockázati pozíciók témakörével kapcsolatosak. Két eljárás 2016 folyamán lezárult, ami főként annak tudható be, hogy a konkrét esetekben nincs jogalap szankció kivetésére. A többi feltételezett jogsértés vizsgálata folyamatban van.

A 42 szankcionálási eljárásból a többi 12 a CRD IV irányelv rendelkezéseit átültető nemzeti jogszabályokkal áll összefüggésben, és jelentős felügyelt szervezetet vagy

2016-ban jelentősen nőtt az EKB kezdeményezte szankcionálási eljárások száma

42

Végrehajtási és szankcionálási eljárás, amelyet az EKB 2016-ban kezdeményezett

Az EKB és az INH-k közötti
zökkenőmentes együttműködés
elengedhetetlen előbbi végrehajtási
és szankcionálási jogkörének
gyakorlásához

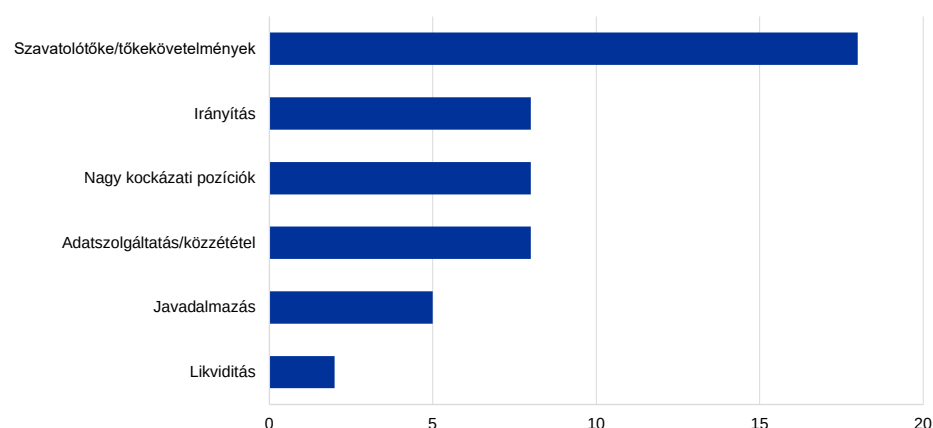
természetes személyt érint. Az irányítással, így belső kontrollrendszerrel, vezető testületben betöltött funkcióval és javadalmazással kapcsolatos jogsértések gyanúja miatt indult ügyek közül három 2016 során a feltételezett jogsértés lényeges mivoltának hiánya miatt lezárult. Az EKB 2016 folyamán három további ügyben az INH-ktől kérte szankcionálási eljárás kezdeményezését, mivel ezek az ő országos hatáskörükbe tartoztak.

A 2016-ban folytatott két végrehajtási eljárás a nemzeti javadalmazási szabályok vélelmezett megszegése és az EKB egyik felügyeleti határozatának be nem tartása miatt zajlott. Az egyik eljárást 2016-ban lezárták, mivel abban a konkrét esetben nem volt jogalapja hathatós végrehajtási intézkedések kiszabásának, míg a másik eljárás folyamatban van.

Az EKB által 2016-ban fogatosított végrehajtási és szankcionálási eljárásokban érintett feltételezett jogsértések teljes tematikus csoportosítása az **5. diagramon** látható.

5. diagram

A végrehajtási és szankcionálási eljárások főként a szavatolótőkéhez és a tőkekövetelményekhez kapcsolódnak

Bűncselekményre vonatkozó megalapozott gyanú esetén az EKB felkéri az érintett INH-t, hogy az ügyet utalja az illetékes hatóságokhoz, amelyek a nemzeti joggal összhangban vizsgálják, és adott esetben bünvádi eljárást indítanak. Ezzel összefüggésben egy darab kérelmet nyújtottak be 2016-ban az illetékes nemzeti hatósághoz, és négy további tényállás vizsgálata volt folyamatban 2016 végén.

2.2.2

Jogsértések bejelentése az SSM-rendelet 23. cikke alapján: eddigi tapasztalatok

Az EKB köteles hatékony eljárásokat biztosítani, amelyek igénybevétele bármely bejelentheti a vonatkozó uniós jogszabályok megsértését (ezt nevezik visszaélés-jelentésnek, idegen szóval whistleblowingnak). Az EKB ennek megfelelően

27%

Emelkedés az EKB-hoz
2016-ban érkező
jogsértési bejelentések
számában

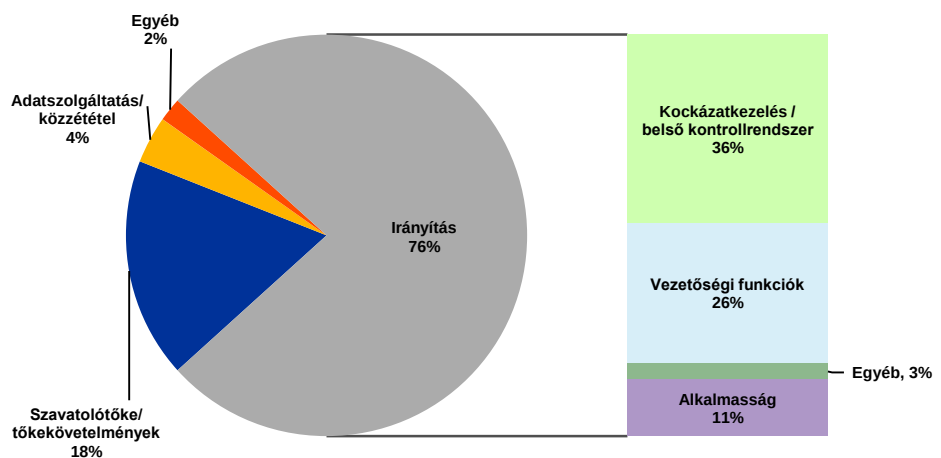
jogsértés-bejelentési mechanizmust hozott létre. Ennek része egy [rögzített struktúrájú internetes felület](#), amelyre az EKB bankfelügyeleti weboldaláról lehet belépni.

2016 során 100 jogsértést jelentettek be az EKB-nak, ami 27%-kal több, mint az előző évben. Ezek közül 70-et a vonatkozó uniós jogszabályok feltételezett megsértése miatt tettek, amelyből 68-ról úgy ítélték meg, hogy az EKB felügyeleti hatáskörébe tartozik (kettő pedig az illetékes nemzeti hatóságokéba). A fennmaradó állomány jórészt prudenciális követelményekhez nem kapcsolódó országos (például fogyasztóvédelmi) ügyekből áll, amelyek kívül esnek a jogsértés-bejelentési mechanizmus hatályán.

A bejelentett jogsértések elsősorban irányítási kérdésekkel (76%), valamint a szavatolótóke és a tőkekövetelmények nem megfelelő kiszámításával (18%) kapcsolatosak. Az ügyek téma szerinti teljes bontása a **6. diagramon** látható. A szervezetiirányítási ügyek főleg a kockázatkezelés és belső kontrollrendszer, a vezetőségi funkciók, valamint a szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági követelmények témaköre köré csoportosultak³¹.

6. diagram

A jogsértés-bejelentési mechanizmusban jelzett vélelmezett jogsértések elsősorban szervezetiirányítási ügyeket érintenek

A kapott bejelentésekkel kapcsolatban 2014 novembere óta hozott leggyakoribb vizsgálati válaszlépések a következők voltak:

- helyszíni vizsgálat (az esetek 37%-ában);

³¹ A „kockázatkezelés és belső kontrollrendszer” azokat a mechanizmusokat és eljárásokat takarja, amelyeket az adott entitásnak működtetnie kell ahhoz, hogy megfelelően azonosítani, kezelni és jelenteni tudja mindazokat a kockázatokat, amelyekkel ténylegesen szembesül, illetve potenciálisan szembesülhet. A „vezetőségi funkciók” kategória arra utal, hogy mennyiben teljesítik a feladataikat a hitelintézet tevékenységének tényleges irányítói vagy azok a személyek, akik fel vannak ruházva a hitelintézet stratégiája, célkitűzései és általános iránya megszabásának jogkörével, továbbá azok, akik a vezetői döntéshozatalt felvigyázzák és nyomon követik.

Néhány beérkezett bejelentés
szankcionálási eljárás
megindításához vezetett vagy
járulhat hozzá

- belső vizsgálat vagy ellenőrzés, illetve dokumentumok, magyarázat kérése a felügyelt szervezettől (az esetek 31%-ában);
- belső értékelés meglévő dokumentáció alapján (az esetek 32%-ában).

Öt bejelentés három felügyelt szervezet elleni szankcionálási eljárás megindítását eredményezte, vagy hozzájárulhat ahhoz.

3 Az SSM az európai és nemzetközi felügyeleti architektúrában

Az EKB bankfelügyelete számára kiemelten fontos az európai és nemzetközi együttműködés. Ebből eredően már lényeges egyetértési megállapodásokat tárgyalt meg és írt alá számos intézménnyel, például az Egységes Szanálási Testülettel (SRB) és az Európai Értékpapír-piaci Hatósággal (ESMA). A felügyeleti hatóságokkal, nemzeti piaci hatóságokkal és az euroövezeten kívüli EU-tagállamok felügyeleteivel kötendő egyetértési megállapodásokra irányuló munka folytatódik. Az európai bankfelügyelet a felügyeleti kollégiumok munkájában is részt vesz, amelyek jelentős szerepet játszanak az euroövezeten kívüli országokban jelen lévő felügyelt bankok esetében.

Az európai bankfelügyelet 2016-ban is hozzájárult az EU helyreállítási és szanálási keretrendszeréhez. Felmérte a bankok által összeállított helyreállítási terveket, az SRB pedig kikérte a véleményét a szanálási tervekről. Az EKB tevékenyen részt vett a válságkezeléshez kapcsolódó irányelveket kidolgozó európai és nemzetközi fórumok munkájában.

A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság több mint 30 csoportjának, alcsoportjának és munkacsoportjának a munkájában is részt vett, elősegítendő a banki ágazat globális szabályainak kidolgozását. Az EKB bankfelügyelete az EBH munkájához is hozzájárult, és megkapta a jogot a Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB) plenáris ülésein való részvételre.

3.1 Európai és nemzetközi szintű együttműködés

3.1.1 Együttműködés más nemzeti vagy uniós felügyeletekkel

Az EKB 2016-ban összesen 24, együttműködési megállapodás kötésére irányuló tárgyalást kezdeményezett az euroövezeten kívüli EU-tagállamok és az unión kívüli országok bankfelügyeleteivel, valamint uniós piacfelügyeleti szervekkel. Ebből már négy megállapodást alá is írtak.

Együttműködés az Európai Gazdasági Térségben

Az EKB széles körű információcserét folytat az uniós tagállamok felügyeleteivel.

Az SSM-rendelet 3. cikkének (6) bekezdésével összhangban az EKB saját egyetértési megállapodás megkötésére törekszik kilenc euroövezeten kívüli EU-tagállam illetékes nemzeti hatóságával. Mivel az uniós illetékes hatóságok közötti együttműködés és információcsere már a CRD IV feltételei szerint zajlik, az európai

illetékes nemzeti hatóságokkal kötött egyetértési megállapodások az együttműködés további részleteit fektetik le.

Az EKB 2016 decemberében a CRD IV értelmében jelentősnek minősített fióktelepek felügyelésére vonatkozó egyetértési megállapodást írt alá Svédország, Norvégia, Dánia és Finnország felügyeleteivel. A megállapodás a folyamatos felügyelettel kapcsolatos ügyekre terjed ki, úgymint a felügyeleti kollégiumokban történő részvételre, az információcserére és a helyszíni vizsgálatokra.³²

Az EKB szintén megbeszélést folytat az EU-s nemzeti piaci hatóságokkal egy olyan egyetértési megállapodás aláírásáról, amely az EKB által az Európai Értékpapír-piaci Hatósággal együttműködésben korábban kidolgozott sablonra épül. Az egyik hatósággal már meg is kötöttek egy ilyen megállapodást, két másikkal pedig folynak a tárgyalások.

Az EKB emellett az Európai Bankhatósággal és az Európai Értékpapír-piaci Hatósággal is egyetértési megállapodásra lépett.

Együttműködés az unión kívüli felügyeletekkel

Az INH-k és harmadik országok közötti egyetértési megállapodásokat idővel az EKB és az unión kívüli országok közti egyetértési megállapodások váltják fel

Az EKB a folyamatos felügyelés megkönnyítése érdekében lehetőség szerint csatlakozott azokhoz a meglévő egyetértési megállapodásokhoz, amelyeket az euroövezet illetékes nemzeti hatóságai az SSM létrejötte előtt kötöttek az unión kívüli országok felügyeleteivel. Idővel ezeket fokozatosan felváltják az EKB-nak ezekkel a felügyeletekkel kötött saját egyetértési megállapodásai.

³² Az egyetértési megállapodás célja, hogy – az euroövezeten belül és azon kívül egyaránt – elősegítse az EKB bankfelügyelete és a skandináv hatóságok közötti (valamint utóbbiak egymás közötti) együttműködését a jelentős fióktelepek ügyében. Ennélfogva a megállapodás hatálya alá nem csupán euroövezeti szervezetek tartoznak, hanem a skandináv hatóságok felügyelete alatt álló entitások szélesebb köre. Ezen túlmenően, a bankfelügyeleti feladatok mellett a fogyasztóvédelemre, a fizetési szolgáltatásokra és rendszerekre, valamint a pénzmosás elleni tevékenységre is kiterjed, így hatóköre túlmutat az EKB bankfelügyeletének feladatkörén. A megállapodásra lépett hatóságok közötti együttműködés mértéke azonban továbbra is az uniós jog hatálya alá tartozik, következésképp az EKB bankfelügyelete csak felügyeleti feladatai vonatkozásában vesz részt az egyetértési megállapodásban.

6. ábra

Az EKB által tárgyalt egyetértési megállapodásokban szereplő négy felügyeleti témakör

2016-ban az EKB tíz uniós kívüli felügyelettel indított tárgyalásokat egyetértési megállapodásról azzal a céllal, hogy megkönnyítse az érintett felügyeleti feladatok ellátását. Ennek érdekében az egyetértési megállapodások a tervek szerint kiterjednek majd – többek között – az információcsere, a folyamatos felügyeletben és a válsághelyzetben történő együttműködésre, a helyszíni vizsgálatok lebonyolítására és a belső modellekkel kapcsolatos vizsgálatokra.

Az EKB 2016-ban és 2017 elején két uniós kívüli ország felügyeletével lépett egyetértési megállapodásra: egyikükkel a hitelintézetek felügyelete, másikkal a rendszerszinten jelentős intézményekre vonatkozó információcsere tárgyában.

Felügyeleti kollégiumok

A felügyeleti kollégiumok kulcsszerepet töltenek be a határon átvágó bankcsoportok felügyeletének összehangolásában

A felügyeleti kollégiumok állandó, de rugalmas koordinációs rendszert alkotnak, amely a határon átvágó bankcsoportok felügyelésében részt vevő illetékes hatóságokat tömöríti. Fontos szerepet játszanak az euroövezeten kívüli államokban jelen lévő SSM-bankok szempontjából.

2016-ban az EKB megerősítette a kollégiumok szerepét azzal a céllal, hogy a tőkekövetelményekről szóló irányelvvel összhangban hatásosabbá tegye az információcsere, a közös kockázateértékelés, valamint a tőke- és likviditási követelményekre vonatkozó közös határozatok európai keretrendszerét.

Összevont felügyelői minőségében az EKB bankfelügyelete felelős a 29 uniós kollégium szervezeti felépítéséért és működéséért. A kollégiumokban az érintett EU-tagállamok és az EBH képviselteti magát, valamint megfigyelőként az egyes bankcsoportok harmadik országban található, jelentős leányvállalatait és fióktelepeit felügyelő szervek. Ezek között megtalálhatók a globális banki és pénzügyi piacok legfontosabb felügyeletei.

45

Felügyeleti kollégium, amelyben részt vesz az EKB

A közös felügyeleti csoportok az EKB összevont felügyelete alá tartozó minden jelentős hitelintézetre kidolgozták a releváns folyamatokat és eljárásokat, ezzel gondoskodnak a kollégiumok megfelelő működéséről.³³

A mechanizmusban részt nem vevő uniós tagállambeli székhelyű euroövezeti jelentős hitelintézetek (hét bankcsoport) fogadó felügyeletként az EKB bankfelügyelete – a közös felügyeleti csoportokban való megfelelő képviselő útján – tevékeny részt vállalt a határon átvándorló bankcsoportok kollégiumainak munkájában.

A többi nemzetközileg aktív, jelentős euroövezeti pénzügyi intézet esetében az EKB bankfelügyelete 2016-ban négy olyan bankcsoport összevont felügyeletét látta el, amelynek a mechanizmusban részt vevő tagállamban van a székhelye, de csak az unión kívül folytat határon átnyúló lényeges tevékenységet. Az EKB bankfelügyelete ugyanakkor öt olyan határon átvándorló bankcsoport kollégiumában vett részt fogadó felügyeletként, amelynek székhelye harmadik országban található, és az euroövezetben jelentős pénzügyi intézetnek minősülő leányvállalattal rendelkezik.

A szoros együttműködés aktuális helyzete

Szoros együttműködés keretében az euroövezeten kívüli EU-tagállamok is részt vehetnek az SSM munkájában. Ennek fő feltételeit az SSM-rendelet 7. cikke, az eljárási szempontokat pedig az [EKB/2014/5 határozat](#) írja elő. 2016 során nem érkezett hivatalos kérelem szoros együttműködésre.

3.1.2 Szerepvállalás az EU helyreállítási és szanálási keretrendszerében

Az EU helyreállítási és szanálási keretrendszere az uniós bankszektor stabilitásának záloga. Az EKB bankfelügyelete jelentős szerepet tölt be ebben a rendszerben. Szerepvállalása 2016 folyamán fokozódott, részben az egységes szanálási mechanizmus működésbe lépése révén.

A **helyreállítási tervek** vizsgálata kiemelt feladat az EKB bankfelügyeleti tevékenységében, a jelentős pénzügyi intézetek fokozott nehézségekkel szembeni ellenálló képességének erősítésére irányul. A 2016-ban vizsgált helyreállítási tervek benyújtásának 2015-ös ciklusa átmeneti jellegű volt. Amikor a pénzügyi intézetek benyújtották helyreállítási terveiket az EKB részére, a bankok szanálásáról és helyreállításáról szóló irányelvet (BRRD) nem ültették át minden tagállam jogszabályaiba, és a helyreállítási tervek készítésére vonatkozó egyes rendeleteket sem alkalmazták még. Az EKB bankfelügyeletének célja az volt, hogy megkapja minden pénzügyi intézet első helyreállítási tervcsomagját, és gondoskodjon arról, hogy a tervek rövid idő alatt megfeleljenek a BRRD és a Bizottság felhatalmazáson alapuló vonatkozó rendeletei által előírt minimumkövetelményeknek. A jelentős hiányosságot

Az EKB bankfelügyeletének szerepvállalása erősödik az EU helyreállítási és szanálási keretrendszerével kapcsolatos feladatokban

³³ A Bizottság (EU) 2016/98 felhatalmazáson alapuló rendelete és a Bizottság (EU) 2016/99 végrehajtási rendelete előírásainak megfelelően.

mutató tervek esetében a bankok a következő benyújtás előtt kötelesek voltak korrekciós intézkedést alkalmazni.

A fenti értékelések alapján az EKB összehasonlító vizsgálatokat végzett, amelyek feltárták többek között az adatok minősége és teljessége, a helyreállítási opciók hitelessége, a forgatókönyvek súlyossága, valamint a helyreállítási mutatók kalibrálása szempontjából fejlesztésre szoruló súlyponti területeket; ezek pedig bekerültek a vizsgálat végén a bankoknak levélben küldött visszajelzésbe. A 2016-ra vonatkozó, 2016 szeptemberében és decemberében benyújtott helyreállítási tervek értékelése jelenleg folyik. Ez lehetővé teszi, hogy a bankok hiteles helyreállítási opciókkal rendelkezzenek, amelyekkel feszültségek idején helyreállíthatják alkalmazkodóképességüket.

Az EKB bankfelügyelete rendszeresen együttműködik az SRB-vel a szanálási tervekkel kapcsolatos kérdésekben

2016-ban az SRB és az EKB végrehajtotta a 2015 végén kötött, az együttműködésre és információcserére vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, kétoldalú egyetértési megállapodást, és az ebben foglaltak szerint az EKB helyreállítási terveket és más információkat, adatokat osztott meg az egységes szanálási testülettel.

Az SRB 2016-ban több jelentős hitelintézet előzetes szanálási tervéről az EKB bankfelügyelet véleményét kérte. Az EKB a tervek értékelése után visszajelzést küldött a testület részére. Az SRB-nek a szavatolótőkére és jegybankképes forrásokra vonatkozó minimumkövetelmények meghatározására vonatkozó feladatával összefüggésben szintén eredményes megbeszélés és értékes információcsere zajlott az EKB és az SRB között.

Az EKB képviselőt küldött az SRB üléseire, míg az SRB elnöke a Felügyeleti Testület számos ülésére kapott meghívást, ami elősegítette a két testület közötti magas szintű párbeszédet. Az, hogy az EKB és az SRB munkatársai konstruktívan részt vettek a másik testület bizottsági rendszerében, a fokozottabb technikai jellegű együttműködést is lehetővé tette, párhuzamosan a közös felügyeleti csoportok és a belső szanálási csoportok között az egyes bankokkal kapcsolatban zajló kommunikációval. Az év végén az EKB a rendszereinek műszaki jellegű módosításával az egyetértési megállapodás rendelkezéseinek megfelelően közvetlen hozzáférést biztosított az SRB munkatársai és igazgatósági tagjai számára a felügyeleti informatikai rendszerhez és a felügyeleti platformon tárolt adatokhoz, és ezzel kiváltotta a korábbi manuális információmegosztási gyakorlatot. Ez javítja az információcsere hatékonyságát, és a lehető legkisebbre csökkenti a bankokra nehezedő adatszolgáltatási terhet.

Az EKB bankfelügyelete számos szabályozási kezdeményezésben szerepet vállalt

2016-ban az EKB bankfelügyelete közreműködött az olyan európai és nemzetközi fórumok tevékenységében, amelyek a válságkezeléshez kapcsolódó irányelvek kialakításával foglalkoznak. Információkat nyújtott például az Európai Bizottság 2016 novemberében közzétett jogszabálytervezetéhez, amely egyéb vonatkozásai mellett módosítaná a szavatolótőkére és jegybankképes forrásokra vonatkozó minimumkövetelmény-rendszert, valamint a BRRD irányelvben lefektetett hitelezői hierarchiát. Az EKB emellett részt vett azoknak az EBH- és FSB-bizottságoknak a munkájában is, amelyeknek a feladata a válságmegelőzésre és -kezelésre vonatkozó szabályozási standardok kidolgozása.

Az EKB mindemellett 2016 utolsó negyedében részt vett az Egyesült Királyság, az Egyesült Államok és a bankunió illetékes hatóságai vezetőinek részvételével folyó programban, amely a joghatóságok közötti együttműködés bővítését célozza, arra az esetre, ha a határon átnyúló tevékenységet folytató nagyobb bank csődbe jut; a program a nemzetközi hatóságok folyamatos munkáján alapul.

3.1.3 Az EBH felülvizsgálati testülete

Az EKB bankfelügyelete tevékenyen részt vett az EBH felülvizsgálati testületének munkájában, amelynek feladata kölcsönös szakmai felülvizsgálat lefolytatása azzal a céllal, hogy a felügyeleti eredmények következetességét erősítse.

2016-ban az EBH felülvizsgálati testülete elvégezte a felügyeleti adatszolgáltatásra vonatkozó végrehajtás-technikai standardok ([A Bizottság 2014. április 16-i, 680/2014/EU végrehajtási rendelete](#)) kölcsönös felülvizsgálatát.

A kölcsönös felülvizsgálat célja az volt, hogy értékelje az illetékes hatóságoknak a pénzügyi adatszolgáltatási kötelezettségeit érintő felügyeleti gyakorlatát. A felülvizsgálat az alkalmazott folyamatokat értékelte, úgymint az adatgyűjtésre, az adatminőség biztosítására, az adatszolgáltatási keretrendszer aktualizálására és az EBH Kérdések és válaszok (Q&A) eszközének használatára szolgáló eljárásokat és informatikai rendszereket, valamint a szervezetirányítási kérdéseket is górcső alá vette.

A felülvizsgálat során megállapítást nyert, hogy az EKB minden vizsgált területen teljesen átfogó folyamatokkal rendelkezik.

3.1.4 Az IMF pénzügyi ágazati értékelési programjai

Az IMF pénzügyi ágazati értékelési programjainak keretében a vizsgált ország pénzügyi ágazatában hajtanak végre átfogó és mélyreható elemzést. Ennek elemei: (i) a legsérülékenyebb pontok feltárása, a pénzügyi ágazat rugalmasságának felmérése; (ii) az adott ország pénzügyi stabilitásra vonatkozó szakpolitikai keretének, felügyeleti keretrendszerének és gyakorlatának értékelése; valamint (iii) a pénzügyi védőháló és a pénzügyi rendszer válságkezelő és -megoldó képességének értékelése.³⁴

Az értékelési programok adott országra vonatkoznak, ennek megfelelően az irányítás a nemzeti hatóságok kezében van. Ugyanakkor az euroövezet országaiban a nemzeti hatóságok mellett az EKB is jelentős mértékben részt vesz az említett felügyeleti feladatok ellátásában, a mikroprudenciális bankfelügyeletben és a makroprudenciális politikában rá háruló feladatok miatt.

Az EKB jelentős szerepet vállalt az IMF euroövezeti országokat érintő pénzügyi ágazati értékelési programjaiban

³⁴ Az IMF értékelési programjainak három moduljáról és az EKB szerepvállalásának fő céljairól bővebb információ az EKB felügyeleti tevékenységekről szóló 2015. évi jelentésének 4.1.2 pontjában található.

2016-ban az IMF végrehajtotta a Finnországot, Németországot, Írországot és Hollandiát érintő értékelési programokat, és megindította a Luxemburgra és Spanyolországra vonatkozókat, amelyek befejezése 2017 folyamán esedékes. A belgiumi, franciaországi és olaszországi programok a tervek szerint az év későbbi részében kezdődnek, és várhatóan 2018-ban zárulnak le.

Az IMF pénzügyi szektort értékelő programjainak jellege miatt az eredmények és ajánlások többsége továbbra is az illetékes nemzeti hatóságokat célozza. Tekintettel azonban az euroövezet új bankfelügyeleti architektúrájára, az SSM megfelelő működését szolgáló ajánlások címzettje a jogszabályoknak megfelelően az EKB is lehet. A jövőt illetően annak érdekében, hogy az IMF általi felügyelet és tanácsadás továbbra is hatékony és érdemi legyen, maradéktalanul figyelembe kell venni a döntéshozatali struktúrát, valamint az egyes tagállamok, az euroövezet és az Európai Unió megfelelő hatásköreit.

3.2 Közreműködés az európai és a nemzetközi szabályozási keretrendszer fejlesztésében

3.2.1 Közreműködés a bázeli folyamatban

2016 januárjában a Jegybanki és Felügyeleti Elnökök Csoportja, a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság felvigyázó testülete, jóváhagyta a piaci kockázati standard alapelemeinek felülvizsgálatát. Ezenfelül kijelölte a Bázeli Bizottság 2016. évi munkaprogramját, és úgy határozott, hogy a bizottság a Bázeli–III csomag véglegesítésének részeként a kockázattal súlyozott eszközök keretrendszerének átdolgozásával, valamint a tőkeáttételi mutató finombeállításával befejezi azt a munkát, amely a kockázattal súlyozott eszközállomány túlzott változatosságának visszaszorítására irányul. Az EKB bankfelügyelete mindkét részfeladathoz kapcsolódó kvantitatív hatástanulmányokban és szakpolitikai munkában tevékenyen részt vett.

A Bázeli–III reformfolyamat még nem ért véget

2017 januárjában a felvigyázó testület üdvözölte a BCBS válságot követő szabályozási reformok lezárása irányába tett előrelépését. Ugyanakkor megjegyezte, hogy több idő kell a reformjavaslatok véglegesítéséhez, mielőtt áttekinthetné őket. A munka várhatóan a közeljövőben lezárul.

Általánosságban az EKB bankfelügyelete a Bázeli Bizottság több mint 30 csoportjában, alcsoportjában és munkacsoportjában vesz részt. Az átdolgozott piaci kockázati keretrendszer mellett 2016 folyamán a következő reformokban állapodtak meg: a banki könyv kamatláb-kockázatának kezelése, az értékpapírosítási rendszer módosítása és egy olyan standard, amely a teljes veszteségelnyelő képességet fedező banki befektetésállomány szavatolótőkeként való kezelésére vonatkozik. A Bázeli Bizottság a 3. pillér szerinti közzétételi követelmények és a számviteli előírások szabályozói módszertanának nyilvános konzultációját is kezdeményezte.

Résztétel az EBH munkájában

Uniós szinten az EKB bankfelügyelete folytatta az együttműködést az EBH-val közös céljuk, vagyis a pénzügyi intézetekre vonatkozó prudenciális szabályok összehangolásának elérése érdekében, amely az európai bankszektor egységes felügyeletének záloga.

2016-ban az EKB bankfelügyeletének képviselői az EBH több mint 35 szervezeti egysége (állandó bizottsága és alcsoportja) munkájában vettek részt, továbbá az EBH fő bizottságának, a felügyeleti tanácsnak az ülésein is képviselték az intézményt, hiszen ebben a testületben az EKB bankfelügyelete szavazati joggal nem rendelkező tag.

Az EKB bankfelügyelete minden olyan munkacsoportban tevékeny szerepet vállal, amelyben részt vesz. A 2. pilléren például 2016-ban szorosan együttműködött az EBH-val azoknak az intézkedéseknek a kidolgozása és végrehajtása során, amelyekkel a **felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás (SREP) és a 2. pillért érintő intézkedések felügyeleti konvergenciáját** kívánják elmélyíteni. Különösen tevékenyen részt vett a következő témakörökről szóló iránymutatások kidolgozásában: a SREP (az EBH 2014/13 iránymutatásai), a banki könyv kamatláb-kockázata (a nem kereskedési tevékenységből származó kamatláb-kockázat kezeléséről szóló 2015/08 EBH-iránymutatások), az 1. pillér szerinti, 2. pillér szerinti és kombinált pufferkövetelmény kölcsönhatásáról és a felosztható összegek korlátozásáról szóló, 2015. december 16-i EBH-vélemény, valamint részt vett a 2. pillér szerinti tőkére vonatkozó útmutatás közös uniós módszertanának kidolgozásában is. Az EKB bankfelügyelete emellett együttműködött az EBH-val az utóbbi felügyeleti konvergenciáról szóló éves jelentésének elkészítésében.

Az EKB bankfelügyelete szintén szoros együttműködést folytatott a bankhatósággal a **belső minősítésen alapuló módszer (IRB)**³⁵ felülvizsgálatának részeként meghatározott szabályozói termékek kifejlesztésében. Az EKB az EBH modellhitelesítési munkacsoportjának (Task Force on Model Validation) társelnöke. A munkacsoport célja, hogy segítse az EBH hitelkockázattal kapcsolatos szabályozói megbízatásának teljesítését, különös tekintettel az IRB-hez kapcsolódó feladatokra.

Ezzel összefüggésben az EKB az EBH-val és számos INH-val együttműködésben kidolgozott több szabályozási terméket. Ezeket az EBH arra irányuló munkája nyomán tervezték meg, amely során azonosították az IRB-modellek nem egységes alkalmazásának fő okait. A szabályozástechnikai standardok és iránymutatások formájában megvalósuló szabályozási termékek bevezetésére a következő években folyamatosan kerül sor.

³⁵ A belső minősítésen alapuló módszer (általánosan elterjedt nevén az „IRB-módszer”) az egyik olyan lehetséges megközelítés, amelyet a pénzügyi intézetek a hitelkockázati tőkekövetelmény kiszámítására alkalmazhatnak. Ezen belül a bankok kétféle alapvető szemléletmódot követhetnek: a belső minősítésen alapuló alpmódszert (FIRB), amelyben saját nemteljesítési valószínűségi (PD) paramétert becsülnek, míg a többi kockázati paramétert a CRR-ből veszik; valamint a fejlett módszert (AIRB), amelyben a bankok minden kockázati paramétert maguk becsülnek.

A **tőkeáttételi mutató** vonatkozásában az EKB bankfelügyelete szorosan bekapcsolódott annak a (2016 augusztusában kiadott) beszámolóinak az előkészítő munkálataiba, amelyben az EBH az európai uniós pénzügyi intézményekre vonatkozó tőkeáttételi mutató kalibrálásáról fogalmaz meg ajánlásokat.³⁶ A bankfelügyelet különösen a mögöttes kvantitatív elemzések összehangolásában nyújtott segítséget. A CRR értelmében elkészített beszámoló fontos alapul szolgál ahhoz, hogy az Európai Bizottság bevezesse a tőkeáttételi mutatót az 1. pillér szerinti minimumkövetelmények közé.

3.2.2 A CRR/CRD IV-ben foglalt választási lehetőségek és nemzeti mérlegelési jogkörök végrehajtása

2015-ben az EKB projektet indított azzal a céllal, hogy összehangolja a CRR rendeletben, a CRD IV irányelvben és a Bizottság (EU) 2015/61 felhatalmazáson alapuló rendeletében³⁷ szereplő választási lehetőségeket és nemzeti mérlegelési jogköröket, amelyek a hatályos uniós jogszabályok végrehajtásának tekintetében bizonyos fokú mérlegelési lehetőséget biztosítanak a felügyeleti szervek, illetve a nemzeti jogalkotók számára.

Az EKB bankfelügyelete 2016-ban véglegesítette a jelentős hitelintézeteket érintő, választási lehetőségekre és mérlegelési jogkörökre vonatkozó projektjét

130-nál több

Választási és mérlegelési lehetőség, amelyet euroövezet-szerte már egységesen gyakorolnak

Az EKB bankfelügyelete 2016-ban a kevésbé jelentős pénzügyi intézményekre is kiterjesztette a választási lehetőségekre és mérlegelési jogkörökre vonatkozó projektet

2016-ban az EKB két nyilvános konzultáció lezárása után véglegesítette a fenti projektet.³⁸ Ennek megfelelően az EKB a közvetlen hatáskörébe tartozó választási lehetőségek és mérlegelési jogkör alkalmazásának harmonizálása érdekében elfogadott egy **rendeletet** és egy **útmutatót**.³⁹ Ezek végrehajtása több mint 130 felügyeleti választási és mérlegelési lehetőség egyöntetű alkalmazását teszi lehetővé a prudenciális keretrendszerben, és jelentős mértékben hozzájárul az euroövezeti szabályozási eltérések mérsékléséhez. A jelentős bankok a felügyeleti értékelésre vonatkozó konzisztens kritériumok és egységes szabályok szerint üzemeltetik üzleti tevékenységüket a mechanizmusban részt vevő tagállamokban.

Az EKB az INH-kkal nagyon szoros együttműködésben a kevésbé jelentős hitelintézetek felügyeletét is bevonta a választási és mérlegelési lehetőségek harmonizációs projektjébe. Ezzel az a célja, hogy az egész euroövezetben gondoskodjon az egyenlő versenyfeltételekről és a magas színvonalú felügyeleti szerteszét alkalmazásáról, ugyanakkor figyelembe vegye az arányosság elvét. Az INH-knak szóló ajánlást és iránymutatás-tervezetet 2016. november 3. és 2017. január 5. között nyilvános konzultációra bocsátották. A konzultáció eredményeinek figyelembevételével a két jogszabály elfogadására várhatóan 2017 tavaszának végén kerül sor.

³⁶ Az EBH beszámolója a CRR 511. cikke szerinti, tőkeáttételi mutatóra vonatkozó követelményekről.

³⁷ A Bizottság (EU) 2015/61 felhatalmazáson alapuló rendelete (2014. október 10.) az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a hitelintézetekre vonatkozó likviditásfedezeti követelmények tekintetében történő kiegészítéséről.

³⁸ Az EKB választási lehetőségekre és mérlegelési jogkörökre vonatkozó projektjének háttérét, tartalmát és lefolytatását az **EKB felügyeleti tevékenységeiről szóló 2015. évi jelentésében** ismertetjük részletesen.

³⁹ Kizárólag a jelentős hitelintézetek vonatkozásában.

Az EKB bankfelügyeletének a harmonizáció irányába tett jelentékeny erőfeszítései ellenére a szabályozás továbbra is országonként széttagolt. Ennek oka, hogy a szabályozás egyes részei uniós irányelvek formájában jelennek meg, amelyeket át kell ültetni a nemzeti jogba. Ez teret enged a közösségi jogot átültető tagállami jogszabályok különbözőségének, ami bizonyos esetben szétforgácsolódott szabályozási keretrendszerhez vezet, így kevésbé hatékony, egyszersmind költségesebb európai bankfelügyeletet eredményez. Mindebből az következik, hogy a döntéshozók részéről jogalkotási eszközökkel csökkenteni kell a fennmaradó, prudenciális felügyeleti szempontból indokolatlannak minősülő szabályozási eltéréseket. Ezek közé tartoznak azok a választási lehetőségek és nemzeti mérlegelési jogkörök, amelyek felett kizárólag jogalkotók gyakorolnak ellenőrzést.

3.2.3 Részvétel az FSB munkájában

Az EKB bankfelügyelete 2016-ban is szerepet vállalt a Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB) munkájában, különös tekintettel a válságkezelési területekre (az FSB Szanálási Irányító Csoportja (Resolution Steering Group) révén), valamint a szervezetrányításra, az üzletviteli kockázatra és javadalmazási ügyekre (az FSB megfelelő szervezeti egységén keresztül).

Az EKB bankfelügyelete részt vesz az FSB plenáris ülésein

Az FSB 2016. július 21-i, Csengtuban tartott plenáris ülésén döntést hozott arról,⁴⁰ hogy módosítja eljárási szabályait annak érdekében, hogy az EKB bankfelügyeletének képviselője részt vehessen az **FSB plenáris ülésein**. A Felügyeleti Testület alelnöke így az EKB bankfelügyeletének képviselője lett a Pénzügyi Stabilitási Tanács döntéshozatali szintjén.

Az EKB bankfelügyelete elkötelezett az iránt, hogy fokozottabban vegyen részt az FSB munkájában a G20 csoport soros német elnöksége alatt várhatóan módosuló prioritások fényében, amelyek lényege, hogy a válság utáni, még függőben lévő pénzügyi reformok végleges formába öntése helyett a maradéktalan, időszerű és következetes végrehajtásuk kerül a figyelem középpontjába.

⁴⁰ Lásd az FSB sajtóközleményét (2016): „A Pénzügyi Stabilitási Tanács július 21-i csengtui ülése”.

4 Az EKB bankfelügyeletének szervezeti felépítése

2016-ban a Felügyeleti Testület és a Kormányzótanács mintegy 1800 határozatot hozott a kifogásról való lemondáson alapuló eljárással. Ahogy a tavalyi évben is, a határozatok többsége a banki vezetők szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági vizsgálatával volt kapcsolatos. A határozatok magas számából kifolyólag az EKB lépéseket tett annak érdekében, hogy a döntéshozatali folyamatot tovább egyszerűsítse. Legfontosabb intézkedéseként létrehozott egy keretrendszert bizonyos típusú felügyeleti határozatok elfogadási jogkörének átruházására.

Az euroövezet szabályozási széttagoltsága kihívást jelent az európai bankfelügyelet számára

A döntéshozatal szempontjából még mindig problémát jelent, hogy a tagállamok eltérő módon ültették át a tőkekövetelményekről szóló irányelvet (CRD IV) saját jogrendszerükbe. Ennek következménye a szabályozási széttagoltság, amely akadályozza az európai bankfelügyeletnek az azonos érvényesülési esélyek kialakítására irányuló munkáját. A széttagoltság növeli a bürokráciát és a költségeket, hiszen az EKB-nak a 19 különböző nemzeti jogrendszer mindegyikéről kellő szaktudást kell felhalmoznia. A szabályozási rendszer szétaprózódása pedig csak fokozódik, mivel néhány tagállamban a nem kötelező erejű felügyeleti gyakorlatot kötelező érvényű jogszabályokká alakítják át. Ehhez járul még, hogy a CRD IV országos jogba való átültetése és az uniós jogszabályoknál szigorúbb országos szabályozói követelmények egyes esetekben vita tárgyává tették az EKB pontos felügyeleti jogkörét. Az EKB 2016-ban az Európai Bizottsággal szoros együttműködésben úgy pontosította az EKB és az INH-k jogköreinek leírását, hogy meghatározta azokat az eseteket, ahol az EKB közvetlenül illetékes a nemzeti jog által biztosított felügyeleti jogkörök gyakorlásában.

4.1 A számonkérhetőségi követelmények teljesítése

Az EKB bankfelügyelete továbbra is szoros együttműködésben dolgozott az Európai Parlamenttel és az Európai Unió Tanácsával

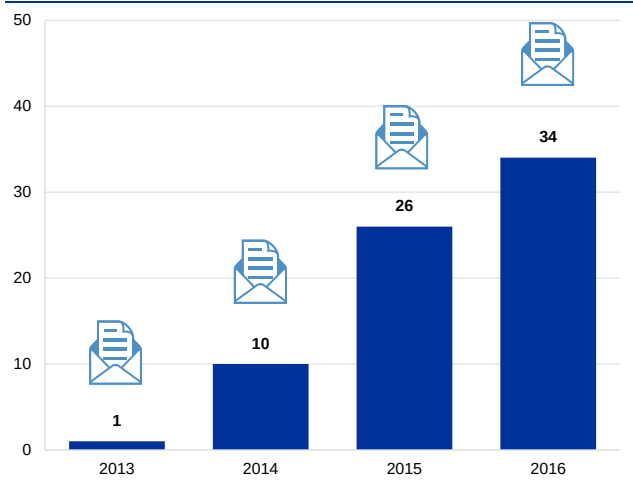
Jelen éves jelentés az SSM-rendeletnek megfelelően az EKB bankfelügyeletének egyik fő számonkérési csatornája. A rendelet előírja, hogy a felügyeleti feladatok EKB-ra való átruházását megfelelő átláthatósági és számonkérhetőségi követelményekkel kell ellensúlyozni. Az Európai Parlament és az EKB közötti intézményközi megállapodás, valamint az EU Tanácsa és az EKB közötti egyetértési megállapodás alapján kialakított [számonkérhetőségi keretrendszer](#) fenntartása és támogatása 2016-ban is az EKB egyik prioritása.

Ami az Európai Parlamentet illeti, a Felügyeleti Testület elnöke 2016-ban felszólalt a Parlament Gazdasági és Monetáris Ügyek Bizottsága előtt az EKB 2015-ös felügyeleti tevékenységéről szóló jelentés bemutatása ([március 22.](#)), két rendes meghallgatás ([június 13.](#) és [november 9.](#)), valamint három eseti eszmecsere ([március 22.](#), [július 13.](#) és [november 9.](#)) alkalmával. A legfontosabb megvitatott kérdések a nemteljesítő hitelek, a SREP, valamint a bankfelügyeleti terület jogalkotási eljárásai voltak.

2016 folyamán az EKB 34 választ tett közzé [weboldalán](#) az európai parlamenti képviselők felügyeleti ügyekre vonatkozó kérdéseire. A levelekben ismertették a jogi keretrendszert, valamint az EKB sokféle felügyeleti témakörben, például a 2016. évi EBH-stressztesztet, az EKB felügyeleti lépéseivel, a SREP-pel és a nemteljesítő hitelekkel kapcsolatban kialakított irányelveit.

7. diagram

Az európai parlamenti képviselők kérdéseire adott válaszok száma nőtt 2016-ban

Emellett az intézményközi megállapodással összhangban az EKB átadta az Európai Parlamentnek a felügyeleti testületi ülések jegyzőkönyveit. 2016-ban új, továbbfejlesztett jegyzőkönyvi formátum került bevezetésre, amelynek segítségével az Európai Parlament jobb tájékoztatásban részesül a felügyeleti testületi üléseken megvitatott kérdésekről. Az Európai Parlament elégedettségét fejezte ki az új formátummal kapcsolatban.

Az EU Tanácsával kapcsolatban a Felügyeleti Testület elnöke 2016-ban az eurocsoport két bankuniós összetételű ülésén vett részt: április 22-én az EKB 2015. évi felügyeleti tevékenységéről szóló jelentést mutatta be, november 9-én pedig eszmecsere-t vett részt, amelynek témái között szerepeltek az EBH stressztesztjei, a 2016-os SREP, a nemteljesítő hitelek, valamint a CRR/CRD IV jogszabályokban szereplő választási lehetőségek és nemzeti mérlegelési jogkörök harmonizálása.

Az SSM-rendeletben előírt adatszolgáltatási kötelezettségek részeként az EKB-nak a bankfelügyeletbe bevont képviselői eszmecsere-t folytattak az országos parlamentek képviselőivel.

Együttműködés az Európai Számvevőszékkel

Az Európai Számvevőszék ellenőrzésének részeként, amely az „EKB ügyvezetésének hatékonyságát” vizsgálta az SSM-rendelet 20. cikk (7) bekezdésének értelmében, az EKB bankfelügyelete alapos eszmecsere-t folytatott a Számvevőszékkel. A Számvevőszék 2016 novemberében közzétette [első különjelentését az egységes felügyeleti mechanizmusról, amelynek címe: „Ígéretes kezdet, de fejlesztésre van szükség”](#). A Számvevőszék az EKB irányításának bankfelügyeleti területen tapasztalt operatív hatékonyságára fókuszált, valamint elismerte az EKB eredményeit az európai bankfelügyelet felállításában. A jelentés 13 ajánlást tartalmaz, az EKB ezekre vonatkozó előzetes véleményével együtt. Az ajánlásokat követő intézkedések jelenleg folyamatban vannak. A Számvevőszék legfontosabb ajánlásai a következő négy területre vonatkoznak: (i) irányítás (pl. a felügyeleti döntéshozatali folyamatok egyszerűsítése); (ii) elszámoltathatóság (pl. hivatalos teljesítménykeret kidolgozása és közzététele); (iii) közös felügyeleti csoportok (pl. annak biztosítása, hogy a nemzeti hatóságok teljes mértékben és arányosan vegyenek részt a közös felügyeleti csoportok munkájában); és (iv) helyszíni ellenőrzés (pl. az EKB alkalmazottai jelenlétének erősítése a helyszíni ellenőrzéseken).

4.2 Döntéshozatal

4.2.1 A Felügyeleti Testület és az Irányítóbizottság

7. ábra

A Felügyeleti Testület 2016-ban hozott határozatai

Megjegyzések: Az ábrán feltüntetett szám adatok a felügyelt szervezeteknek vagy azok potenciális felvásárlóinak címzett egyes felügyeleti határozatokra, valamint az INH-knak szóló, a jelentős és kevésbé jelentős pénzintézeteket érintő utasításokra vonatkoznak. A testület emellett számos horizontális kérdésben (pl. közös módszertanok) és intézményi kérdésben is határozott.

1) Az engedélyezési eljárásokról szóló 1191 határozat 2686 egyéni eljárást takar (lásd a 2.1.2 pontot).

Összesen 28 felügyeleti testületi ülésre került sor 2016 folyamán. Ebből 24-et Frankfurt am Mainban tartottak, négyet pedig telekonferencia formájában. Az ülések során a Felügyeleti Testület kérdések széles körét vitatta meg, mind egyes bankokat, mind általánosabb szakpolitikai ügyeket illetően. 2016-ban a testület a legtöbb határozatát írásbeli eljárás keretében hozta⁴¹. Az előző évhez hasonlóan a határozatok többsége alkalmassági és üzleti megbízhatósági vizsgálattal volt kapcsolatos.

A határozatok nagy többsége az egyes bankokat érintette (lásd a 7. ábrát), és a kifogásról való lemondáson alapuló eljárással hozták meg. A két lépésből álló folyamat során az egyes határozattervezeteket a Felügyeleti Testület elé bocsátják jóváhagyásra, majd a végleges határozattervezeteket a Kormányzótanácsnak kell elfogadnia a kifogásról való lemondáson alapuló eljárás keretében. Az EKB által 2016-ban közvetlenül felügyelt 126 bankcsoport közül 38 kérvényezte, hogy a hivatalos EKB-határozatokat az angoltól eltérő hivatalos uniós nyelven olvashassák.

Az egyes bankokra vonatkozó határozatokon felül a Felügyeleti Testület számos horizontális kérdésben is döntött, ezek közül a legfontosabb a felügyelet meghatározott területein alkalmazandó közös módszertanok és feltételrendszerek alkalmazása. Néhány határozatot a Felügyeleti Testület által megbízott ideiglenes csoportok dolgoztak ki, amelyek tagjai az EKB és az INH-k felsővezetői közül kerültek ki. Ezek a csoportok előkészítő munkát végeztek a SREP módszertannal és a nagy volumenű nemteljesítő hitellel rendelkező pénzintézetek következetes felügyeleti módszertanával kapcsolatban. A Felügyeleti Testület befejezte az uniós jogszabályokban biztosított választási lehetőségek és mérlegelési jogkörök

⁴¹ A Felügyeleti Testület eljárási szabályzatának 6.7 cikke értelmében a határozathozatal történhet írásbeli eljárással, ha a Felügyeleti Testület legalább három, szavazati joggal bíró tagja nem emel ez ellen kifogást. Kifogás esetén a kérdés a testület soron következő ülésének napirendjére kerül. Az írásbeli eljárás általában legalább öt munkanapot vesz igénybe a Felügyeleti Testület részéről.

gyakorlásával kapcsolatos munkáját is. A vonatkozó dokumentumot, [a választási lehetőségekről és mérlegelési jogkörökről szóló EKB-iránymutatáshoz készült kiegészítést](#) 2016 augusztusában tették közzé.

Felügyeleti Testület

Első sor (balról jobbra):
Mathias Dewatripont, Elisa Ferreira, Tatiana Dubinova (Vladimír Dvořáček váltótársa), Julie Dickson, Anneli Tuominen, Danièle Nouy, Sabine Lautenschläger, Jelena Lebedeva (Pēters Putniņš váltótársa), Cyril Roux, Alexander Demarco

Középső sor (balról jobbra):
Raimund Röseler (Felix Hufeld váltótársa), Ignazio Angeloni, Luc Coene, Zoja Razmusa, Norbert Goffinet, Claude Simon, Marko Bošnjak, Fernando Restoy Lozano

Hátsó sor (balról jobbra):
Helmut Ettl, Jouni Timonen, Andreas Dombret, Fabio Panetta, Andreas Iltner, Karol Gabarretta, Andres Kurgpõld (Kilvar Kessler váltótársa), Vytautas Valvionis (Ingrida Šimonytė váltótársa), Yíangos Demetriou, Ilias Plaskovitis, Jan Sijbrand, Robert Ophèle

2016-ban az EKB tovább egyszerűsítette a döntéshozatali folyamatokat

Luc Coene, az EKB felügyeleti testületi képviselője 2017. január 5-én elhunyt.

A hivatalos nyilatkozat az EKB weboldalán olvasható.

Az EKB lépéseket tett annak érdekében, hogy 2016-ban tovább egyszerűsítse a döntéshozatali folyamatot. Nemcsak egységesítette a dokumentáció bizonyos elemeit és összefogta a kapcsolódó határozatokat egy írásbeli eljárás formájában, hanem létrehozott **egy keretrendszert is bizonyos típusú felügyeleti határozatok elfogadási jogkörének átruházására**. 2017-ben a keretrendszer értelmében a következő két területhez kapcsolódó legtöbb határozat elfogadását az EKB bankfelügyelete felső vezetőinek jogkörébe utalhatják: az alkalmassági és üzleti megbízhatósági követelmények értékelése, valamint a felügyelt hitelintézetek jelentőségének módosítása. A keretrendszer célja, hogy minél szélesebb körben átruházhatóvá tegye az olyan rutinjellegű határozatok elfogadási jogkörét, amelyek korlátozott mérlegeléssel járnak. A döntéshozatali hatáskör átruházása révén sokkal hatékonyabbá válik a döntéshozatali folyamat a felügyeletben, a Felügyeleti Testület és a Kormányzótanács pedig a nagy jelentőségű problémákra és az olyan határozatokra koncentrálhat, amelyek mélyebb elemzést igényelnek.

Az Irányítóbizottság segíti a Felügyeleti Testületet és elvégzi az ülései előtti előkészítő munkát. A bizottság a Felügyeleti Testület nyolc tagjából áll, és 2016-ban 18 ülést tartottak, amelyek mindegyike Frankfurt am Mainban zajlott.⁴² Áprilisban megtörtént annak az öt INH-tagnak a szokásos rotációja, akiknek mandátuma egy évre szól.

⁴² Lásd az SSM-rendelet 26. cikkének (10) bekezdését.

Elnök	Danièle Nouy	Ciprus	Yiannos Demetriou (Central Bank of Cyprus)
Alelnök	Sabine Lautenschläger	Lettország	Pēters Putniņš (Finanšu un kapitāla tirgus komisija) Zoja Razmusa (Latvijas Banka)
Az EKB képviselői	Ignazio Angeloni Luc Coene (2017. január 5-ig) Julie Dickson Sirikka Hämmäläinen (2016 júniusáig)	Litvánia	Ingrida Šimonytė (Lietuvos bankas; 2016. augusztus 1-ig) Vytautas Valdonis (Lietuvos bankas; 2017. február 15-től)
Belgium	Mathias Dewatripont (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique)	Luxemburg	Claude Simon (Commission de Surveillance du Secteur Financier) Norbert Goffinet (Banque centrale du Luxembourg)
Németország	Felix Hufeld (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) Andreas Dombret (Deutsche Bundesbank)	Málta	Karol Gabarretta (Malta Financial Services Authority) Alexander Demarco (Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta)
Észtország	Kiivar Kessler (Finantsinspeksioon) Madis Müller (Eesti Pank)	Hollandia	Jan Sijbrand (De Nederlandsche Bank)
Írország	Cyril Roux (Central Bank of Ireland/Banc Ceannais na hÉireann; 2017. február 28-ig) Ed Sibley (Central Bank of Ireland/Banc Ceannais na hÉireann; 2017. március 1-től)	Ausztria	Helmut Ettl (Finanzmarktaufsicht) Andreas Ittner (Oesterreichische Nationalbank)
Görögország	Ilias Plaskovitis (Bank of Greece)	Portugália	Elisa Ferreira (Banco de Portugal)
Spanyolország	Fernando Restoy Lozano (Banco de España; 2016. december 31-ig) Javier Alonso (2017. január 1-től)	Szlovénia	Stanislava Zadavec Capriolo (Banka Slovenije; 2016. április 5-ig) Marko Bošnjak (Banka Slovenije; 2016. április 6-tól 2017. március 13-ig) Primož Dolenc (Banka Slovenije; 2017. március 14-től)
Franciaország	Robert Ophèle (Banque de France)	Szlovákia	Vladimír Dvořáček (Národná banka Slovenska)
Olaszország	Fabio Panetta (Banca d'Italia)	Finnország	Anneli Tuominen (Finanssivalvonta) Jouni Timonen (Suomen Pankki; 2017. február 28-ig) Olli Rehn (Suomen Pankki; 2017. március 1-től)

Továbbá az Irányítóbizottság 15 ülést tartott kibővített összetételben, azaz mind a 19 INH vezető képviselőivel kiegészülve. Ebből tízet Frankfurt am Mainban rendeztek, ötöt pedig telekonferencia formájában. Az ülések témája a 2016-os stresszteszt szervezése volt.

4.2.2 A Felülvizsgáló Testület tevékenysége

2016-ban a Felülvizsgáló Testületnél nyolc esetben kérvényezték az EKB felügyeleti határozatainak adminisztratív felülvizsgálatát⁴³ (lásd a **8. diagramot**).

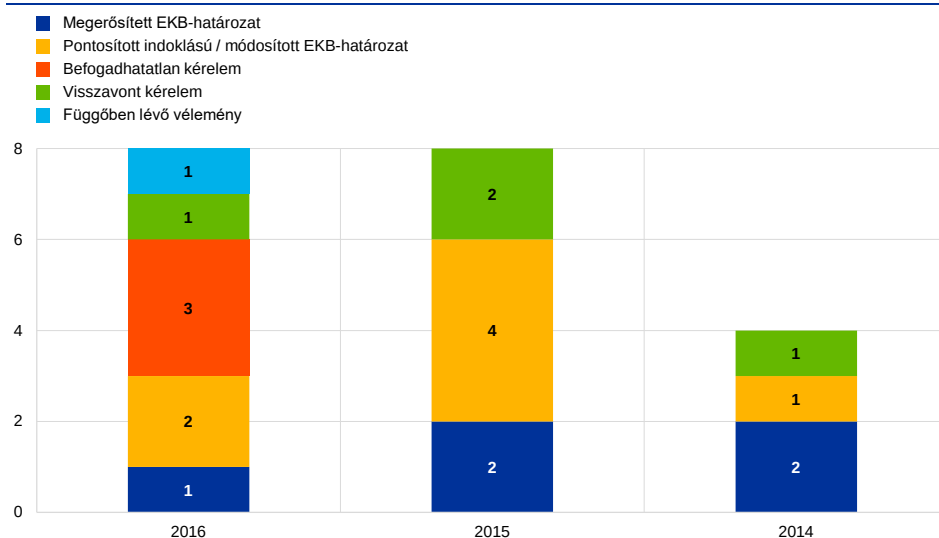
A legtöbb esetben a Felülvizsgáló Testület véleményei nem vezettek jogi eljárásához, ezért minden érintett fél számára sikeresen csökkentette a felügyeleti határozatok felülvizsgáló költségeit. Ez, az „eljárás gazdaságossága” az uniós jogalkotók egyik fő oka volt a testület létrehozására.⁴⁴

⁴³ A Felülvizsgáló Testületnek öt tagja van: Jean-Paul Redouin (elnök), Concetta Brescia Morra (alelnök), Javier Arístegui Yáñez, André Camilleri és Edgar Meister; valamint két póttag: René Smits és 2016. február 3. óta Ivan Šramko.

⁴⁴ Az EFM-rendelet (64) preambulumbekzdése.

8. diagram

A felülvizsgálati kérelmek száma 2015-höz képest nem változott

Forrás: EKB.

Felülvizsgált témakörök és releváns kérdések

A Felülvizsgálati Testülethez benyújtott kérelmek több témát és különböző típusú felügyeleti határozatokat érintettek, úgymint a szervezetrányítás, a felügyeleti követelmények betartása és egy engedély bevonása.

Az EKB-határozatok 2016-os felülvizsgálata elsősorban az eljárási szabályok betartását érintette, ideértve a jogszerű eljárásmód követelményeit, a tények pontos közlését, megfelelő alap szolgáltatását az indoklásnál és az arányosság elvének való megfelelést. A Felülvizsgálati Testületnek az EKB és az INH-k közötti együttműködést is meg kellett vizsgálnia. Ez néhány esetben az SSM-en kívüli bankokat is érintett, amelyek az EKB közvetlenül felügyelete alatt álló jelentős bankcsoportokhoz tartoztak.

Az EKB-határozatok felülvizsgálata elsősorban a szabályozási széttagoltság (az uniós jog eltérő átvétele a nemzeti szinten) és a nemzeti mérlegelési jogkörök változatlanul széles köre miatt jelentett kihívást.

2016-ban a Felülvizsgálati Testület két esetben tartott szóbeli meghallgatást, amely mind a kérelmezőnek, mind az EKB-nak lehetőséget biztosít álláspontjának ismertetésére. A szóbeli meghallgatás idővel a felülvizsgálati folyamat fontos elemévé vált.

4.3

Az EKB bankfelügyeletének személyzete

Az SSM 2014. november 4-i indulása óta világossá vált, hogy a legfontosabb feladatok erőforrásigénye nagyobb a kezdetben vártnál. Ezért 2015 szeptemberében

160

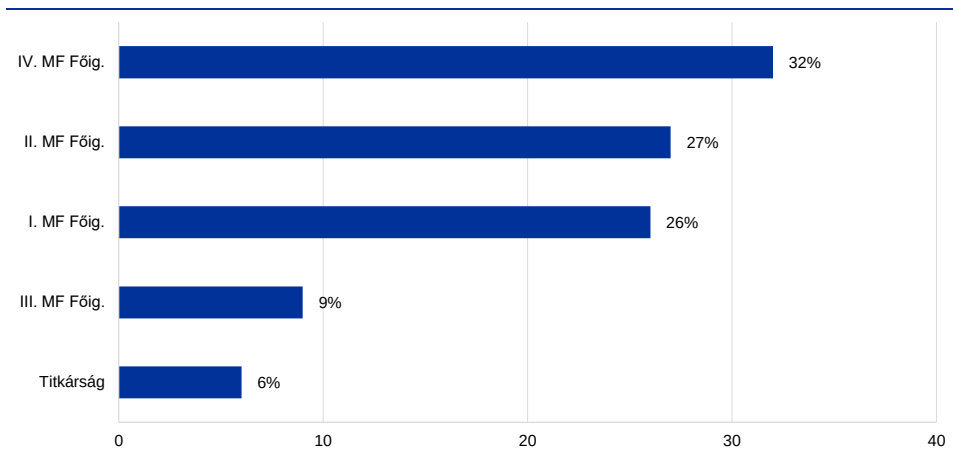
2016-ban a felügyeleti
jellegű tevékenységre
jóváhagyott új pozíciók

az EKB Kormányzótanácsa úgy döntött, hogy 2016 és 2017 során többlépcsős folyamatban megemeli a vonatkozó dolgozói létszámot.

2016-ra további 160 (állandó és határozott időre szóló) pozíciót hagytak jóvá a felügyelethez kapcsolódó szervezeti egységeknél. A munkaerő-felvételi eljárásokat a vezetői és tanácsadói szinttől indulva átlátható és kompetitív módon, fentről lefelé szervezték. A felvételi eljárás során a legjobb képességű, leghatékonyabb és feddhetetlen munkatársakat keresték. Az EKB rendes kiválasztási eljárásrendjének megfelelően a jelölteknek nem csak kiváló szakmai kompetenciákat kellett felmutatniuk, hanem a szükséges magatartásbeli és adott esetben vezetői készségeket is. A **9. diagram** a bankfelügyelettel foglalkozó öt **EKB szervezeti egység** jóváhagyott pozícióinak megoszlását szemlélteti a 2016. december 31-i állapot szerint.

9. diagram

Az EKB bankfelügyeletének kulcsterületei számára jóváhagyott pozíciók megoszlása
2016. december 31-én

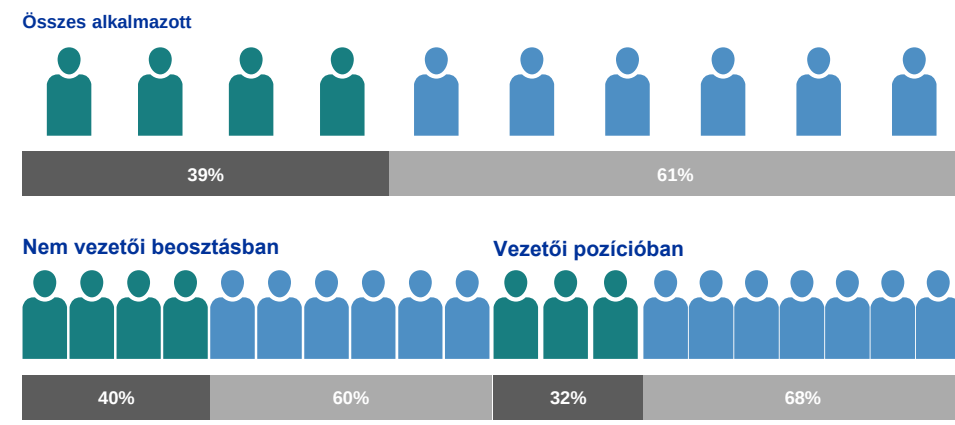
2016 végére az SSM alaptevékenységet ellátó szervezeti egységei számára jóváhagyott pozíciók körülbelül 97%-át betöltötték, vagy folyamatban volt a felvételi folyamat.

A nemek arányát a **8. ábrán** mutatjuk be:

8. ábra

Az EKB bankfelügyeleténél dolgozók nemek szerinti megoszlása

A női dolgozók aránya (zölddel jelölve)

141,5

2017-ben a felügyeleti jellegű tevékenységre jóváhagyott új pozíciók

2015 szeptemberében a Kormányzótanács előzetesen 2017-re is jóváhagyta a bankfelügyelet dolgozói állományának növelését, és az EKB-t arra kérte, hogy 2016 folyamán jelentésben igazolja az első 18 hónapban az SSM működéséről gyűjtött tapasztalatokra alapozott tényleges szükségletet és a várt erőforrás-növekedést. A jelentést a Felügyeleti Bizottság elnöke és alelnöke koordinálta. A jelentés eredményei alapján 2016 decemberében a Kormányzótanács 141,5 állandó és határozott időre szóló teljes munkaidősnek megfelelő új pozíciót hagyott jóvá 2017-re, figyelembe véve (i) a 2015 óta a feladatok számában történt növekedésből adódó új szükségleteket (különös tekintettel a felügyelendő jelentős hitelintézetek számának növekedésére és az EU új válságkezelési keretrendszerének létrehozására); (ii) az INH-k számára a közös felügyeleti csoportok személyzeti állományával kapcsolatos kötelezettségeik teljesítéséhez szükséges időt; és (iii) az EKB által megállapított erőforrás-növekedést (pl. az ugyanabba az SSM-en kívüli bankcsoportba tartozó fogadó intézmények felügyeletéből adódó szinergiákat).

2. keretes írás

Együttműködés Európában

Az európai bankfelügyelet sikeréhez elengedhetetlen, hogy az EKB és az INH-k munkatársai az európai bankfelügyelők csapatává kovácsolódjanak össze, és együttműködjenek mind a közös felügyeleti csoportok, mind a horizontális funkciók szintjén. Az SSM egységes szervezeti kultúrája kialakításának érdekében ez többek között a többiek megismerését, a gyakori eszmecseréket és az egymástól való tanulást is jelenti. Az EKB az INH-kkal együttműködve ebben a szellemben indította el 2016-ban az alábbi kezdeményezéseket.

Az SSM továbbképzési tanterve

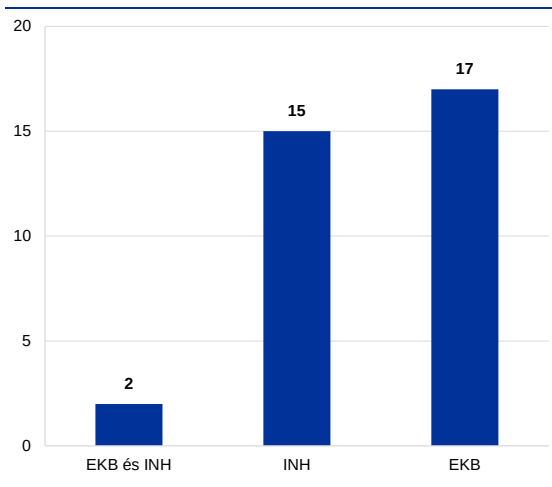
Az SSM legnagyobb értéke a dolgozóiban rejlik, ezért az EKB és az INH-k mindent megtesznek, hogy alkalmazottaikat a feladatok elvégzéséhez szükséges képességekkel felruházzák, és hogy szakértelmüket folyamatosan fejlesszék.

A továbbképzés fontos elem ebben a folyamatban. A felügyelői képzés közös módszertanának fejlesztése hozzájárul:

- a felügyelet következetes módszertanához;
- a közös felügyeleti kultúrához;
- az SSM-en belüli mobilitáshoz, rugalmassághoz és dolgozói fejlődéshez;
- a méretgazdaságosság megteremtéséhez és az SSM-en belüli szaktudás növekedéséhez.

A) diagram

Közös erőfeszítés: az INH-k és az EKB továbbképzései 2016-ban

A felügyeleti közösség közös erőfeszítéseinek eredményeképp 34, az egész rendszerre kiterjedő továbbképzést tartottak 2016-ban, részben az INH-k, részben az EKB szervezésében. Ezekből 14 újonnan szervezett tanfolyam volt, összességében pedig több mint 1200 SSM-alkalmazott vehetett részt rajtuk. 2017-ben 60-nál több, az egész rendszerre kiterjedő továbbképzést terveznek.

Rendszeres műhelyfoglalkozások a közös felügyeleti csoportoknak

A közös felügyeleti csoportok alkotják az SSM gerincét. Az EKB egynapos műhelyfoglalkozásokat indított 2016-ban, hogy elősegítse az európai bankfelügyelők egységes csapatának kialakítását. Ezeket a

műhelyfoglalkozásokat „Munka a közös felügyeleti csoportokban” címmel Frankfurt am Mainban és más euroövezetbeli városokban tartották. A dinamikus és interaktív foglalkozásokon a felügyelők megosztják a bevált gyakorlataikat, amelyeket esetleg más csoportokban már alkalmaztak, hogy a belső együttműködést hatékonyabbá és eredményesebbé tegyék. Arra is alkalom nyílik, hogy az euroövezet különböző közös felügyeleti csoportjainak tagjai a gyakorlatban oszthassák meg egymással tapasztalataikat. Általánosabban megfogalmazva a foglalkozások előmozdítják az együttműködést, a nyitottságot és az átláthatóságot ugyanazon közös felügyeleti csoporton belül.

Az SSM gyakornoki programja

2016-ban az EKB elindította az első gyakornoki programot az SSM-ben azzal a céllal, hogy fiatal tehetségeket vonzzon a bankfelügyeletbe. A programban résztvevőknek lehetőségük nyílik rá, hogy az SSM-en belül több intézményben is dolgozhassanak, ezáltal értékes páneurópai tapasztalatra tehetnek szert, és hozzájárulhatnak a közös európai bankfelügyeleti kultúrához. 2016. október 1-jén az SSM 2016-os gyakornoki programjának 33 résztvevője közül 26 döntött úgy, hogy négy hónapos megbízatás keretében Európa különböző nemzeti felügyeleteihez csatlakoznak. A legtöbbjük ezzel az EKB-nál töltött időn felül másodszor töltött be gyakornoki pozíciót egy illetékes nemzeti hatóságnál. A megbízatás végeztével minden SSM-gyakornok visszatér Frankfurt am Mainba, hogy beszámoljanak a tanultakról, és visszajelzést adjanak a programról és az SSM munkakultúrájáról.

4.4 A magatartási kódex végrehajtása

Az SSM-rendelet 19. cikkének 3. bekezdése értelmében az EKB-nak **magatartási kódexet** kell kidolgoznia a személyzete és vezetősége bankfelügyeletben érintett tagjai számára, amely választ ad, különösképpen, az összeférhetetlenséggel kapcsolatban felmerülő kérdésekre. A vonatkozó rendelkezéseket az EKB etikai feltételrendszere tartalmazza, amelynek végrehajtásáról a Jogkövetési és Szervezetirányítási Iroda gondoskodik. Emellett tanácsadást nyújt az EKB személyzetének etikai kérdésekben.

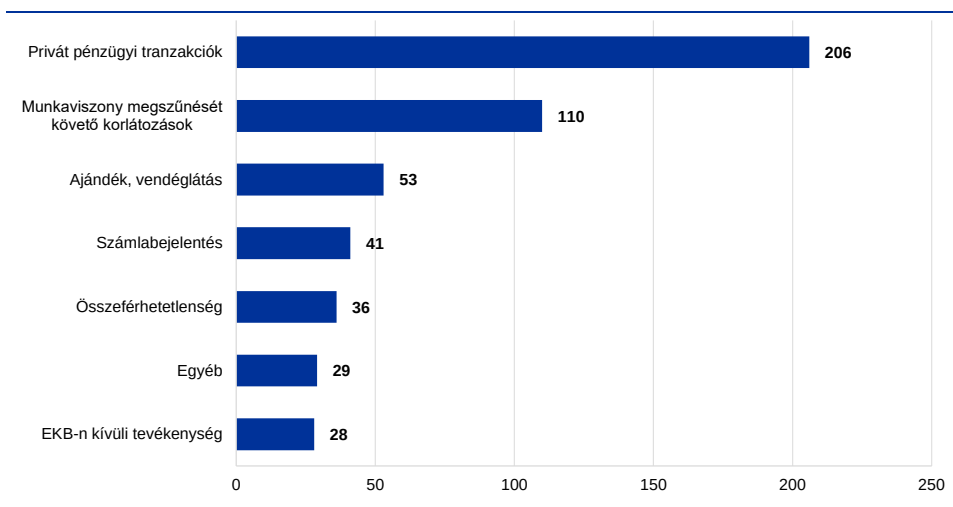
1500-nál több

Beadvány érkezett a Jogkövetési és szervezetirányítási irodához 2016-ban

Az iroda 2016 során több mint 1500 beadványt kapott az EKB alkalmazottaitól különféle témákban. Ezek egyharmada a bankfelügyeletben dolgozóktól érkezett, és többek között privát pénzügyi tranzakciókkal, a munkaviszony megszűnését követő korlátozásokkal, ajándékozással, vendéglátással és más összeférhetlenségi kérdésekkel volt kapcsolatos (lásd: **10. diagram**). Korlátozott számú olyan esetre derült fény, amely megsértette az előírásokat; ezek durván egyharmada kapcsolódott a bankfelügyelettel foglalkozó munkatársakhoz és vezetőkhez. Egyik esetben sem történt szándékos kötelességszegés vagy más súlyos jogsértés.

10. diagram

A legtöbb 2016-os beadvány privát pénzügyi tranzakciókkal foglalkozott

Azok közül a bankfelügyeletben dolgozó alkalmazottak vagy vezetők közül, akik 2016-ban nyújtották be lemondásukat, egy esetben sem volt szükség az etikai feltételrendszerben előírt várakozási idő alkalmazására.

Az INH-k célja a megfelelő vállalati és etikai kultúra kialakítása az SSM-en belül, ezért tájékoztatták az EKB-t arról, hogy milyen intézkedéseket hoztak annak érdekében, hogy az EKB **iránymutatását** – amely meghatározza az EKB és az INH-k számára az etikai feltételrendszer közös elveit – végrehajtsák és teljesítsék. Egy erre a célra létrehozott etikai munkacsoport segítette a munkát és támogatta a Kormányzótanácsot ebből a szempontból.

Az EKB Etikai Bizottsága azon testületek tagjainak végez etikai tanácsadást, amelyek az EKB döntéshozatali folyamataiban vesznek részt. 2016-ban 8 alkalommal adott az SSM-mel kapcsolatban tanácsot. Egy alkalommal például a Felügyeleti Testület egy tagja esetében korábban megállapított várakozási idő hat hónappal való meghosszabbítását javasolta az után, hogy az illető személy házastársa egy felügyelt bank igazgatóságának nem ügyvezetői pozíciójáról lemondott. Az ajánlást az óvatosság elvének gyakorlása céljából, az összeférhetetlenség esetleges látszatának elkerülése végett adták. A Felügyeleti Testület tagjai és az üléseken részt vevő más személyek emellett értesítették az Etikai Bizottságot az olyan szakmai tevékenységeikről, amelyeket munkaviszonyuk megszűnését követően állami vagy nemzetközi szervezetnél vagy a pénzügyi szektoron kívüli vállalatnál végeztek. Ezekben a bizottság nem talált kivetnivalót. Végül azzal kapcsolatban is eligazítást adott, hogy mi az a megfelelő kártalanítás, amely valamely volt felügyeleti testületi tag részére fizetendő a rá vonatkozó várakozási időszak alatt.

4.5 A monetáris politikai és felügyeleti feladatok elkülönítésére vonatkozó alapelv alkalmazása

2016 folyamán a monetáris politikai és felügyeleti feladatok elkülönítésére vonatkozó alapelv alkalmazása főként a különféle döntéshozó szakterületek közötti információcserét érintette⁴⁵. [Az Európai Központi Bank monetáris politikai és felügyeleti funkciói közötti elkülönítés végrehajtásáról szóló EKB/2014/39 határozattal](#) összhangban az információcserére a „szükséges ismeret” követelménye vonatkozott, azaz minden szakterületnek bizonyítania kellett, hogy a kért információra a szakpolitikai célok elérése érdekében szüksége van. Az esetek többsége nem érintett egyedi banki adatokat, a bizalmas információkhoz való hozzáférést közvetlenül az EKB-nak az a tevékenységi területe engedélyezte, amely az adott információ fölött rendelkezett; nem volt szükség az EKB Igazgatóságának beavatkozására a lehetséges összeférhetetlenség megoldása érdekében. Az EKB/2014/39 határozat értelmében kilenc esetben mégis szükségessé vált az Igazgatóság közbenjárása a nem anonimizált FINREP- és COREP-adatok⁴⁶ és egyéb nyers adatok megosztásának engedélyezéséhez. Az adatokhoz való hozzáférést átmenetileg megadták annak érdekében, hogy minden időben érvényesüljön a szükséges ismeret követelménye. A döntéshozói szinten érvényesülő elkülönítéssel kapcsolatban nem merült fel aggály, és a Közvetítő Testületnek sem kellett közbeavatkoznia.

⁴⁵ Az EKB/2014/39 határozatban a szervezeti aspektusokkal kapcsolatos rendelkezések is szerepelnek.

⁴⁶ A FINREP (pénzügyi beszámolási rendszer) és a COREP (egységes jelentéstételi rendszer) az EBH végrehajtás-technikai standardjainak (ITS) része. A FINREP pénzügyi információk gyűjtésére szolgáló rendszer, amelynek keretében a banki intézmények éves pénzügyi kimutatásukat (mérleg, eredménykimutatás, részletes mellékletek) standardizált formában készítik el. A COREP szintén standardizált formában gyűjti az 1. pillér kiszámítására vonatkozó információkat, vagyis a saját tőkével, a levonásokkal és a tőkekövetelményekkel (hitel-, piaci és működési kockázat), valamint a nagy kockázati kitettséggel kapcsolatos adatokat.

4.6 Adatszolgáltatási keretrendszer és információkezelés

Az adatkezelési keretrendszerrel kapcsolatos fejlemények

Az SSM-keretrendelet értelmében az EKB feladata, hogy megszervezze a felügyelt hitelintézetek által szolgáltatott adatok összegyűjtését és minőség-ellenőrzését.⁴⁷

A tevékenység fő célja az, hogy az SSM megbízható és pontos felügyeleti adatokkal rendelkezzen, ezért az EKB szorosan együttműködik az INH-k adatszolgáltató csoportjaival, amelyekhez elsőként jutnak el a hitelintézetek prudenciális jelentései, és amelyek az adatok első minőség-ellenőrzését végzik. A cél elérésének érdekében az EKB a „lépcsőzetes megközelítést”⁴⁸ alkalmazza az INH-kkal (az EKB-nak történő közvetlen adatszolgáltatás esetén pedig a felügyelt szervezetekkel) való együttműködése során.

A **lépcsőzetes megközelítés** – mind a rövid, mind a hosszú távú formája – jelenleg is továbbfejlesztés alatt áll. A rövid távú megközelítés értelmében, a 2016-ban érintettekkel egyetértésben, az INH-knak az EKB által megszabott beküldési határidőig kell az EKB felé továbbítani az adatokat, függetlenül az INH-k bármilyen belső ellenőrzési szabályának státuszától. A megközelítés célja, hogy (a) az intézmények jelentéseinek benyújtása és az SSM-felügyelők adatokhoz való hozzáférése közötti időkülönbséget csökkentse, továbbá (b) az INH és az EKB adatbázisainak tartalmát összehangolja. A hosszú távú megközelítés az egyes INH-k bevált gyakorlatának meghatározására és a legjobb gyakorlat harmonizálására törekszik.

Az EKB-tól az adatok különböző formátumokban az IMAS⁴⁹ rendszerbe kerülnek, hogy az olyan végfelhasználók számára is elérhetőek legyenek, mint a közös felügyeleti csoportok és az SSM-en belüli horizontális funkciók. Néhány intézmény (elsősorban jelentős hitelintézetek) kiválasztott adatait a beérkezésük után szintén automatikusan továbbítják az EBH-hoz.

Az adatgyűjtés változó gyakorisággal történhet: havonta, negyedévente, félévente és évente. Mind a jelentős, mind a kevésbé jelentős hitelintézetek adatai (amennyiben rendelkezésre állnak) a 2014. decemberi referencia-időszaktól elérhetőek.

2016 folyamán és az alapul szolgáló jogszabályok⁵⁰ hivatalos kihirdetését követően az SSM elkezdte rendszeresen gyűjteni a kiegészítő likviditási monitoring metrikákról

⁴⁷ Az SSM-keretrendelet 140. cikkének (4) bekezdése.

⁴⁸ A „lépcsőzetes megközelítés” azt a keretrendszert jelenti, amely a felügyeleti adatoknak a bankoktól az INH-khoz, onnan az EKB-hoz, majd az EKB-tól az EBH-hoz továbbítását szabályozza.

⁴⁹ IMAS: az SSM információkezelő rendszere.

⁵⁰ Jogi aktusok: ALMM: a 2016. március 1-jei (EU) 2016/313 rendelet likviditással kapcsolatos adatszolgáltatás céljából a monitorozásra alkalmas további mérési módszerekről; SBP: az (EU) 2016/2070 rendelet az intézmények által az EBH és az illetékes hatóságok számára teljesítendő adatszolgáltatás során használandó táblákra, fogalom meghatározásokra és informatikai megoldásokra vonatkozó végrehajtás-technikai standardok meghatározásáról; LCR: a 2016. február 10-i (EU) 2016/322 rendelet a likviditásfedezeti követelményekről szóló adatszolgáltatásról; LR: a 2016. március 23-i (EU) 2016/428 rendelet a tőkeáttételi mutatóról szóló adatszolgáltatásról.

2016 óta az EKB nagy mennyiségű adatot tett közzé az európai bankszektorról

(ALMM), a felügyeleti benchmark-portfóliókról (SBP), valamint a likviditásfedezeti rátáról (LCR) és a tőkeáttételi mutatóról (LR) szóló jelentéseket a módosított adatszolgáltatási keretrendszernek megfelelően.

Az EKB rendszeres felügyeleti statisztikákat, főbb kockázati mutatókat, jelentéseket és a végfelhasználóknak szánt jelzőrendszereket készít. Ezenfelül 2015-től kezdődően a konszolidáció legmagasabb szintjén levő jelentős hitelintézetekre vonatkozó aggregált banki adatok⁵¹ megjelennek az EKB bankfelügyeleti weboldalán. 2016-ban az adatbázist további statisztikákkal frissítették, és részletesebb bontást alkalmaztak (pl. földrajzi és bankbesorolási szempontból). Újdonság még, hogy a közzététel negyedévente történik (lásd a 7. pontot).

Adatkezelés és -terjesztés az SSM-ben – IMAS

Az IMAS rendszer továbbra is a központi SSM-folyamatok támogatásának és az euroövezeti országok közötti összehangolt felügyeleti módszertan biztosításának nélkülözhetetlen eleme. 2016-ban az IMAS jelentős fejlődésen ment át: egyrészt bővebb információt tartalmaz az SSM felügyeleti eljárásairól (pl. SREP), a helyszíni vizsgálatokról, az operatív tervezésről és az engedélyezési eljárásokról, másrészt felhasználóbarátabb lett a kezelőfelület, nőtt az információelemzés kapacitása, és általánosságban gazdagodott az elérhető tartalom.

Az IMAS működését illetően az EKB adatszolgáltatási utasításokat ad (például az ITS-adatok továbbításával és minőségével, az adatbázis használatával, valamint a konkrét információk keresésével kapcsolatban), és technikai támogatást nyújt a végfelhasználóknak.

3. keretes írás

Törekvés a nagyobb átláthatóságra

Amióta az EKB új, felügyeleti feladatait is ellátja, átláthatóságának és elszámoltathatóságának elégséges mértékét többen megkérdőjelezték. Az átláthatóság értelmében az EKB érthetően és időben indokolja szakpolitikai döntéseit és eljárásait, míg az elszámoltathatóság arra vonatkozik, hogy az EKB felelősséggel tartozik intézkedéseiért az uniós állampolgároknak és azok választott képviselőinek. Az átláthatóság lehetővé teszi a nyilvánosság számára, hogy az EKB teljesítményét a kitűzött célokkal összevesse. Ezért 2016-ban az EKB bankfelügyelete nagyobb erőfeszítéseket tett átláthatóságának növeléséért.

Az EKB bankfelügyelete egyre inkább nyitott a nagyközönséggel folytatott kommunikáció felé: 2016. március 23-án a Felügyeleti Testület elnöke és alelnöke megtartották az első éves sajtókonferenciát, amelynek során betekintést engedtek abba, hogyan végezte az EKB felügyeleti feladatait 2015 során. Ezenkívül az EKB bankfelügyelete a SREP módszertani füzetet is kiadta, amelyben közzétette felügyeleti módszertanát. Stratégiai üzeneteit az elnök, az alelnök és a Felügyeleti Testület EKB által delegált képviselői 42 beszédben és 18 interjúban közvetítették, amelyek az EKB bankfelügyeleti weboldalán is olvashatóak. 2016-ban az elnök és az alelnök

⁵¹ Lásd: „Az európai bankszektor számokban”. Lásd még: [Az SSM banki statisztikái](#).

találkozóinak naptárát rendszeresen közzétették, továbbá az EKB bankfelügyelete rendszeresen közzétett információt és kért visszajelzést a jogalkotóktól és a lakosságtól:

- 7 nyilvános konzultációt indított;
- 1295 lakossági megkeresést fogadott, amelyek 608 esetben általános bankfelügyeleti kérdéseket, 619 esetben bank elleni panaszt, 68 esetben pedig felügyelt hitelintézetet érintettek;
- 34 választ tett közzé az európai parlamenti képviselők felügyeleti tárgyú kérdéseire.

2016-ban az EKB bankfelügyelete fokozta közvetlen kommunikációját a felügyelt bankokkal: kiadványokkal, sajtóközleményekkel, műhelyfoglalkozásokkal és tájékoztató telefonhívásokkal is segítette a bankokat a SREP és a stressztesztetek módszertanának megértésében. Az EKB továbbá a szakmától is visszajelzést kért: az Európai Bankszövetségnek az „SSM felügyeleti élményt” vizsgáló éves felmérése kimutatta, hogy az EKB bankfelügyelete fejlődött a hatékony és világos kommunikáció terén. Ha kifejezetten a SREP-et nézzük, 13 ülést és egy telekonferenciát tartottak a bankszövetségekkel ebben a témában. Az EKB az európai ombudsman, Emily O'Reilly irodájának képviselőivel is tartott eszmecserét a SREP átláthatóságáról. Az [elnöknek írt levelében](#) az ombudsman elégedettségét fejezte ki azt illetően, hogy az EKB átláthatóan bonyolította le a SREP-et, és további ajánlásokat is tett.

2016 decembere óta az EKB bankfelügyelete aggregált adatokat közöl a felügyelt bankok mérlegösszetételéről, nyereségességéről, fizetőképességéről és hitelkockázatáról. Ezeket a [felügyeleti banki statisztikákat](#) negyedévenként teszik közzé az EKB bankfelügyeleti weboldalán, és földrajzi, valamint bankbesorolásnak megfelelő bontásban is közlik az adatokat.

Az átláthatóságot az EKB nyilvános hozzáférési rendje is biztosítja. Az EKB dokumentumainak hozzáférhetőségéről szóló határozat⁵² összhangban áll más uniós intézmények hasonló célkitűzéseivel és normáival. Növeli az átláthatóságot, ugyanakkor figyelembe veszi az EKB és az INH-k függetlenségét, továbbá biztosítja az EKB feladatainak ellátásához kapcsolódó bizonyos ügyek titkosságát. 2016 során megnőtt az EKB felügyeleti feladataival kapcsolatos dokumentumokba nyilvános betekintést kérők száma.

⁵² Az [\(EU\) 2015/529 határozat](#) (2015. január 21.) az Európai Központi Bank dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről szóló EKB/2004/3 határozat módosításáról (EKB/2015/1, HL L 84., 2015.3.28., 64. o.). Ezen szabályok értelmében minden állampolgárnak hozzáférési joga van az EKB dokumentumaihoz az EKB határozat feltételeinek megfelelően. A határozat megállapítja a hozzáférés megtagadásának lehetséges okait: ez lehet például az EKB döntéshozó szervei, a Felügyeleti Testület, illetve más belső testületek eljárásainak titkossága.

5 Beszámoló a költségvetés felhasználásáról

Az SSM-rendelet értelmében az EKB-nak megfelelő mennyiségű erőforrással kell rendelkeznie felügyeleti feladatainak eredményes ellátásához. Ezeket az erőforrásokat az EKB felügyelete alatt álló intézményekre kiszabott felügyeleti díjból finanszírozzák.

A felügyeleti feladatkör ellátásával járó kiadásokat az EKB költségvetésén belül elkülönítve és azonosítható módon kell kimutatni.⁵³ Az EKB-ban költségvetési hatósági jogkörrel a Kormányzótanács rendelkezik, vagyis ez a testület fogadja el az EKB éves költségvetését. A költségvetési javaslatot az Igazgatóság terjeszti elő, miután bankfelügyeleti kérdésekben egyeztetett a Felügyeleti Testület elnökével és alelnökével. A Kormányzótanács munkáját a költségvetési bizottság (BUCOM) segíti, amelybe az eurorendszer nemzeti központi bankjai és az EKB delegálnak tagokat. A BUCOM értékeli az EKB költségvetési tervezésről és nyomon követésről készült jelentéseit, és közvetlenül a Kormányzótanács elé tárja az eredményeket.

Az EKB a kiadások növekedésére számít 2017-ben a jelentős hitelintézetek közvetlen felügyeletével kapcsolatban. Ez a növekedés „[Az EKB bankfelügyelete: az SSM 2017. évi felügyeleti prioritásai](#)” című dokumentumban előre jelzett különböző tevékenységekkel kapcsolatos, azok közül is elsősorban a belső modellek célzott felülvizsgálatának (TRIM) elindításával. Továbbá, ahogyan azt a 4.3 pont is kifejti, a Kormányzótanács 2016. decemberi döntése szerint a bankfelügyeletben dolgozó EKB-alkalmazottak számát 2017-től tovább emelik. Másrészt a kevésbé jelentős pénzügyintézetek közvetett felügyelete miatt keletkező kiadások 2017 folyamán várhatóan a 2016-oshoz hasonló szinten maradnak.

5.1 Kiadások 2016-ban

Az EKB-nak a bankfelügyeleti feladatai ellátása során keletkezett kiadásai elsősorban az [EKB bankfelügyelete főigazgatóságainak és a Felügyeleti Testület titkárságának](#) közvetlen kiadásaiból tevődnek össze. A bankfelügyeleti funkció az EKB meglévő szakterületei által biztosított közös szolgáltatásokat is igénybe veszi. Idetartozik az épületgazdálkodás, az emberierőforrás-kezelés, az adminisztratív szolgáltatások, a költségvetés és kontrolling, a számviteli, a jogi, a kommunikációs, a fordítási, a belső ellenőrzési, a statisztikai és az informatikai szolgáltatások.

A 2016. évi kiadások összege 10%-kal a becsült érték alatt maradt

2016 áprilisában a Kormányzótanács határozatot fogadott el a 2016-ban beszedendő felügyeleti díj összegéről. A határozat a bankfelügyeleti feladatokat

⁵³ Az SSM-rendelet 29. cikkével összhangban.

ellátásával kapcsolatos éves kiadásokat 423,2 millió euróra becsülte.⁵⁴ 2016 végén az EKB bankfelügyeleti feladatok ellátásával kapcsolatos kiadása 382,2 millió eurót tett ki. Ez 10%-kal a becsült összeg alatt maradt, így 41,1 millió eurós többlet keletkezett a 2016-ra becsült kiadáshoz képest. Az EKB vonatkozó, [felügyeleti díjakról szóló rendeletének](#) értelmében ezt a túlfizetést teljes egészében jóvá kell írni a 2017-re megállapítandó teljes díjösszezből.⁵⁵

7. táblázat

Az EKB bankfelügyeletének 2016. évi költségei

(millió €)

	Tényleges kiadás 2016-ban	Becsült kiadás 2016-ban	Tényleges kiadás 2015-ben	Tényleges kiadás 2014-ben
Bérek és juttatások	180,6	193,6	141,3	68,9
Irodaépület bérleti és karbantartási díja	58,1	53,0	25,5	13,2
Egyéb működési költség	143,4	176,7	110,3	74,8
A bankfelügyeleti feladatokból származó teljes kiadás	382,2	423,2	277,1	156,9

Megjegyzés: A kerekítés miatt a tételek összege nem feltétlenül egyezik meg a végösszezzel.

A felügyeleti feladatokkal kapcsolatban felmerülő 2016-os összkiadások tavalyi évhez viszonyított növekedése elsősorban a 2015-ös folyamatok és az év során hozott döntések egész éves hatásával magyarázható. Ide sorolható a bankfelügyeletben dolgozó EKB-alkalmazottak számának növekedése, az állandó irodaépületbe költözés, valamint a statisztikai és informatikai infrastruktúra kiépítése.

A további költségemelkedés az EKB-nak az EBH által két évente lebonyolított stressztesztben vállalt szerepéből következett. A felmerülő feladatokat a tevékenységek fontossági sorrendjének átszervezésével, valamint az INH-k munkatársainak és külső tanácsadóknak a bevonásával a lehetséges mértékben teljesítettük. A külső erőforrások költségei 2,2 millió eurót tettek ki az INH-khoz kirendelt személyek és 8,2 millió eurót a tanácsadók esetében.

Bérek és juttatások

A bérek és juttatások közé tartozik minden bérrel összefüggő kiadás, beleértve a túlórákat, a támogatásokat, valamint a munkaviszony megszűnése után járó juttatások kapcsán keletkezett költségeket mind a felügyelet, mind a közös szolgáltatások dolgozóinak esetében.

2016-ban a bérekhez és juttatásokhoz kötődő tényleges kiadások 180,6 millió eurót tettek ki, ami a bankfelügyeleti tevékenységgel kapcsolatos összkiadások 47%-ának felel meg. A tényleges kiadás ebben a kategóriában 93%-os felhasználási arányú a becsült kiadásokhoz képest, így 13,0 millió eurós fel nem használt költségvetést

⁵⁴ Az Európai Központi Bank (EU) 2016/661 határozata (2016. április 15.) a 2016-ra eső éves felügyeleti díjak teljes összegéről (EKB/2016/7).

⁵⁵ Az Európai Központi Bank 1163/2014/EU rendelete (2014. október 22.) a felügyeleti díjakról (EKB/2014/41), 9. cikk.

jelent, amely részben a vártnál alacsonyabb átlagos állásbetöltési rátával magyarázható. 2016 végére az SSM fő szervezeti egységei számára jóváhagyott pozíciók körülbelül 97%-át betöltötték, vagy folyamatban volt a felvételi folyamat.

Irodaépület bérleti és karbantartási díja

A pénzügyi év végén ez a kiadási tétel (amely az irodaépülethez kapcsolódó tárgyi eszközök értékcsökkenését is magában foglalja) 58,1 millió eurót tett ki. 2016-ban az EKB bankfelügyelete állandó irodaépületébe költözött. A jóváhagyott helyigényből kifolyólag a tényleges ráfordítás 5,1 millió euróval meghaladta az előre jelzett becslést.

Egyéb működési költség

Az „Egyéb működési költség” kategória a külső tanácsadói, informatikai, statisztikai, valamint a tárgyi eszközök (irodaépülethez nem kötődő) értékvesztése, az üzleti utak és a továbbképzés nyomán keletkezett költségtételeket foglalja magában.

Ebben a kategóriában a felhasznált költségvetés 143,4 millió euró volt, tehát a 2016 áprilisában előre jelzett összeg alatt maradt. A fel nem használt összeg ebben a kategóriában főleg a felügyeleti funkció megalakulási szakaszára, valamint az üzleti utakkal és továbbképzésekkel kapcsolatos költségvetési igények túlbecslésére vezethető vissza.

Az EBH két évente megismételt stressztesztje mellett 2016-ban a további működési költségekhez tartozott a „rendes” átfogó értékeléshez igénybe vett külső segítség, a helyszíni vizsgálatok lefolytatása és a TRIM előkészítő szakasza. Mindezen tételekről részletesen beszámol az 1. pont.

5.2 A 2016-os díjszabási keretrendszer

Az SSM-rendelet és a felügyeleti díjakról szóló rendelet együtt teremti meg azt a jogi keretrendszert, amely alapján az EKB felügyeleti feladatokhoz kapcsolódó kiadásainak fedezésére kivetí az éves felügyeleti díjat. A rendelet a következő módszertani elemeket rögzíti: (i) az éves felügyeleti díj teljes összegének kiszámítása; (ii) az egyes felügyelt intézmények által fizetendő összeg kiszámítása; és (iii) az éves felügyeleti díj beszedése.

Az EKB a második felügyeleti díj-ciklust teljesítette 2016-ban. A 2017-es év folyamán sor kerül majd a felügyeleti díjakról szóló rendelet felülvizsgálatára, különös tekintettel az éves felügyeleti díj összegének kiszámításához használt módszerekre és feltételekre. Az EKB bankfelügyeleti weboldalán további információ várható azzal kapcsolatban, hogy a felügyelt szervezetek hogyan tudnak részt venni az említett felülvizsgálatban.

404,5 millió €

Az EKB által felügyeleti feladatok elvégzéséért kiszabott díjak

Teljes kivetett díjösszeg

2016-ban az EKB összesen 404,5 millió euro összegű díjat vetett ki a felügyeleti feladatai elvégzésének fedezésére. Ennek alapja a teljes 2016-os évre becsült kiadás (423,2 millió euro), amely a következő tételekkel került kiigazításra: (i) 18,9 millió eurós szufficit a 2015-ös díjfizetési időszakból; (ii) a késedelmes fizetésre felszámított kamathoz kapcsolódó egyéb bevételek 0,1 millió euro értékben; és (iii) az egyes bankoknak a 2014–2015-ös díjszabási időszakban visszatérített 0,3 millió euro.

Az éves felügyeleti díjként beszedendő összeg két részre oszlik a felügyelt szervezet jelentős vagy kevésbé jelentős státuszának megfelelően, ami az EKB felügyeleti ellenőrzésének változó intenzitását is tükrözi. A díjat az egyik oldalon az EKB jelentős hitelintézetek felügyeletével megbízott szakterületeinek költségei, másik oldalon pedig a kevésbé jelentős hitelintézetek felügyeletének felvigyázásával megbízott szakterületek költségei alapján számítják.

8. táblázat

A felügyeleti díjak jelentős és kevésbé jelentős pénzintézetek közötti megoszlása

(millió €)

	Tényleges bevétel 2016-ban	A bankfelügyeleti feladatokkal kapcsolatos bevételek becsült összege 2016-ra	Tényleges bevétel 2015-ben	Tényleges bevétel 2014-ben ⁵⁶
Felügyeleti díjak	382,2	423,2	277,1	30,0
ebből:				
Jelentős pénzintézetekre/csoportokra kivetett díjak	338,4	376,0	245,6	25,6
Kevésbé jelentős pénzintézetekre/csoportokra kivetett díjak	43,7	47,2	31,5	4,4
Egyéb	0,0			
A bankfelügyeleti feladatokból származó teljes bevétel	382,2	423,2	277,1	30,0

Ahogy az 5.1 pont kifejti, 41,1 millió eurós többlet keletkezett a 2016-ban elvégzett felügyeleti feladatok miatt felmerült tényleges kiadások és az ugyanebben az évben kiszabott díj között. Ezt a túlfizetést teljes egészében jóvá kell írni a 2017-re megállapítandó teljes díjösszegekből. A jóváírt összeg a jelentős és kevésbé jelentős hitelintézetek között a vonatkozó 2016-os tényleges költségek alapján oszlik meg.

Egy-egy pénzintézet által fizetendő felügyeleti díj

Banki szinten a felügyeleti díjat a pénzintézet fontossága és kockázati profilja alapján számítják ki éves díjtényezők segítségével, amelyeket a felügyelt bankok az előző év december 31-i referenciadátummal megküldenek az érintett INH-nak. A

⁵⁶ A 2014-es évre vonatkozóan az EKB bankfelügyeleti költségeit 2014. november 1-től kezdődően fedezte felügyeleti díjakból, mivel ekkortól lát el felügyeleti feladatokat.

bankonként kiszabott díjat évi egy alkalommal, az adott pénzügyi év utolsó negyedévében kell kiegyenlíteni.

9. ábra

A változó díjkomponenst a bank fontossága és kockázati profilja határozza meg

A felügyeleti díjat a részt vevő tagállamokon belül a konszolidáció legmagasabb szintjén állapítják meg. Egy változó díjkomponenst és egy minimális díjkomponenst tartalmaz. Utóbbi minden bankra egyformán alkalmazandó, és alapja a teljes beszédendő összeg 10%-a⁵⁷.

A 2016-ban fizetendő éves díj kiszámításához a díjfizetők 2016. július 1-jéig benyújtották az INH-khoz a díjtényezők megállapításához szükséges információkat 2015. december 31-i referenciadátummal. 2016. augusztus 8-án az EKB eljuttatta a díjfizetőkhez a díjtényezőkkel kapcsolatos adatokat, és öt munkanapot adott nekik, hogy jelezzék, amennyiben az adatokban hibát találnak. Ezután az EKB minden egyes bank és bankcsoport esetében kiszámította az egyénileg fizetendő felügyeleti díjat.

A felügyeleti díjakról szóló rendelet 7. cikke szerint a felügyeleti díjat módosítani kell a bankok helyzetében bekövetkező változások alábbi eseteiben: (i) megváltozik a felügyelt szervezet jogállása (jelentősből kevésbé jelentőssé nyilvánítják vagy fordítva); (ii) új felügyelt szervezet kap működési engedélyt; vagy (iii) már meglévő engedélyt bevonnak. 2015 folyamán az ilyen változások, amelyek eredményeképpen az EKB új felügyeleti díjat határozott meg, 0,3 millió eurót tettek ki. Ezt az összeget 2016 elején visszatérítették, és a jóváhagyott, 2016 áprilisában kivetendő teljes összeg kiszámításakor figyelembe vették. Következő lépésként megállapították az első díjszámlázási ciklusban (2014 novembere és 2015 vége között) kiszabott egyéni felügyeleti díjakat érintő további módosításokat, ami további 0,4 millió eurós nettó visszatérítési összeget eredményezett. Ezt figyelembe veszik a 2017-re megállapítandó, felügyelt hitelintézetekre kivetett teljes díjösszeg kiszámításakor.

A változások elsősorban a kevésbé jelentős pénzügyi intézeteket érintették, így a konszolidáció legmagasabb szintjén kisebb számú kevésbé jelentős pénzügyi intézetet találunk. Következésképpen néhány bank számára elkerülhetetlen volt a 2016-ban fizetendő egyéni felügyeleti díjak (elsősorban a minimális díjkomponens) százalékos emelkedése a teljes kiszabott összeg százalékos növekedése alapján várhatóhoz képest.

Az EKB-nál jelenleg feldolgozás alatt állnak a 2016-os évvel kapcsolatos, a felügyeleti díjakról szóló rendelet 7. cikke szerinti díjmódosítási kérelmek. A visszafizetett vagy kivetett összeget teljes egészében jóvá kell írni a 2017-re megállapítandó teljes díjösszegeből.

⁵⁷ A legkisebb, 10 milliárd euro alatti teljes eszközállománnyal rendelkező jelentős bankok esetén a minimális díjösszeget megfeleltetik.

A [felügyeleti díjakkal](#) kapcsolatban további információk az EKB bankfelügyeleti weboldalán olvashatók, amelyet rendszeresen aktualizálunk hasznos, gyakorlati információkkal az Európai Unió valamennyi hivatalos nyelvén.

6 Az EKB által elfogadott, bankfelügyeleti témájú jogi dokumentumok

Az alábbi táblázat az EKB 2016-ban, bankfelügyeleti témában elfogadott jogszabályait ismerteti, amelyek az EU Hivatalos Lapjában, illetve az EKB weboldalán jelentek meg. A lista az SSM-rendelet 4. cikk (3) bekezdése alapján elfogadott jogszabályokat tartalmazza, és egyéb fontosabb jogszabályokat is felsorol.

EKB-rendeletek

- **EKB/2016/4**
Az Európai Központi Bank [\(EU\) 2016/445 rendelete](#) (2016. március 14.) az uniós jogszabályokban biztosított választási lehetőségek és mérlegelési jogkörök gyakorlásáról (HL L 78., 2016.3.24., 60. o.).

Az EKB nem rendelet típusú jogi instrumentumai

- **EKB/2016/1**
Az Európai Központi Bank [\(EU\) 2016/256 iránymutatása](#) (2016. február 5.) a nemzeti központi bankok által támogatott Európai Központi Bank által gyűjtött statisztikai adatok bizalmasságának védelmére vonatkozó közös szabályoknak és minimumelőírásoknak a részt vevő tagállamok illetékes nemzeti hatóságaira és a felügyeleti feladatkörében eljáró Európai Központi Bankra történő kiterjesztéséről (HL L 47., 2016.2.25., 16. o.).
- **EKB/2016/7**
Az Európai Központi Bank [\(EU\) 2016/661 határozata](#) (2016. április 15.) a 2016-ra eső éves felügyeleti díjak teljes összegéről (HL L 114., 2016.4.28., 14. o.).
- **EKB/2016/19**
Az Európai Központi Bank [\(EU\) 2016/1162 határozata](#) (2016. június 30.) a bizalmas információk bünyügyi nyomozások keretében történő közléséről (HL L 192., 2016.7.16., 73. o.).
- **EKB/2016/37**
Az Európai Központi Bank [\(EU\) 2016/1993 iránymutatása](#) (2016. november 4.) az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti értékelés összehangolásának elveiről, valamint a jelentős és kevésbé jelentős intézményeket magában foglaló intézményvédelmi rendszerek monitorozásáról (HL L 306., 2016.11.15., 32. o.).
- **EKB/2016/38**
Az Európai Központi Bank [\(EU\) 2016/1994 iránymutatása](#) (2016. november 4.)

az intézményvédelmi rendszereknek az illetékes nemzeti hatóságok által az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti prudenciális célokra történő elismerésével kapcsolatos megközelítésről (HL L 306., 2016.11.15., 37. o.).

- **EKB/2016/44**

Az Európai Központi Bank [ajánlása](#) (2016. december 13.) az osztalékfizetési politikákról (HL C 481., 2016.12.23., 1. o.).

7 Az európai bankszektor számokban

A felügyelt bankok aggregált adatai a mérlegösszetételről, a nyereségességről, a fizetőképességről és a hitelkockázatról 2016 decembere óta elérhetőek az [EKB bankfelügyeletének weboldalán](#). Ezeket a felügyeleti banki statisztikákat negyedévenként teszik közzé, és földrajzi, valamint bankbesorolásnak megfelelő bontásban is közlik az adatokat.

A vizsgált időszak szempontjából legfontosabb statisztikák az alábbiakban olvashatók.

Ha megvizsgáljuk a konszolidáció legmagasabb szintjén található jelentős hitelintézetek alapján vett mintát, megfigyelhető egy 2015 eleje óta tartó trend, amely a magasabb tőke megfelelési mutatók felé halad (lásd az 1. táblázatot). 2016 harmadik negyedévében a teljes tőke megfelelési mutató 17,2%-on állt az előző évi 16,1%-hoz képest. Hasonló növekedés figyelhető meg a CET1 mutatóban és a Tier 1 mutatóban.

1. táblázat

A teljes tőke megfelelési mutató és összetevői referencia-időszak szerinti bontásban

(százalék)

Mutató	2015 3. né.	2015 4. né.	2016 1. né.	2016 2. né.	2016 3. né.
CET1 mutató	12,77%	13,52%	13,31%	13,52%	13,70%
Tier 1 mutató	13,59%	14,34%	14,19%	14,40%	14,59%
Teljes tőke megfelelési mutató	16,06%	16,85%	16,65%	16,96%	17,19%

Forrás: EKB.

Megjegyzések: Olyan jelentős hitelintézetek a konszolidáció legmagasabb szintjén, amelyek tőke megfeleléséről elérhetőek COREP (egységes jelentéstételi) és FINREP (pénzügyi beszámolási) adatok. A különböző referencia-időszakokban használt banki névsorok változhatnak a jelentős hitelintézetek jegyzékének változásával és a bankok FINREP kötelezettségek szerinti adatszolgáltatásának elindulásával. 2015 második és harmadik negyedévében 102, a negyedik negyedévében 117 (a FINREP adatszolgáltatási kötelezettségek növekedésével), 2016 első negyedévében 123, 2016 második negyedévében pedig 124 volt a bankok száma (változás mind a FINREP adatszolgáltatási kötelezettségekben, mind a jelentős hitelintézetek jegyzékében). A jövőben várhatóan stabilizálódik az intézmények száma az egyes referencia-időszakokban, és változások csak abban az esetben jelentkezhetnek, ha az EKB bankfelügyelete évenkénti értékelése eredményeképp módosítja a jelentős hitelintézetek listáját.

2016 harmadik negyedévében a nemteljesítő hitelek teljes aránya egyenletesen 6,5%-ra csökkent a 2015 harmadik negyedévében mért 7,3%-ról.

2. táblázat

Eszközminőség: nemteljesítő hitelek és előlegek referencia-időszak szerinti bontásban

(százalék)

Mutató	2015 3. né.	2015 4. né.	2016 1. né.	2016 2. né.	2016 3. né.
Nemteljesítő hitelek aránya	7,31%	7,03%	6,85%	6,61%	6,49%

Forrás: EKB.

Megjegyzések: A minta megegyezik az 1. táblázatban használttal.

Az eszközminőséget szemléltető táblázatokban a hitelek és az előlegek könyv szerinti bruttó értéken szerepelnek. A FINREP-nek megfelelően a kereskedési céllal tartott kitétségek nem jelennek meg, míg a központi bankoknál lévő készpénzvagyron és más, látra szóló betétek fel vannak tüntetve.

A bankok összes eszköze és kötelezettsége (lásd a 3.a és 3.b táblázatot) a pénzintézetek alapján, meghatározott időpontokban vett minta adatait tükrözi. A minta a különböző referencia-időszakokban két okból változik: (a) ha a jelentős

pénzüntézetek jegyzéke változik, és (b) ha a bankok, amelyek konszolidált éves beszámolóikat a nemzeti GAAP (általános elfogadott számviteli alapelvek) szerint készítik, valamint amelyek csak egyéni szinten készítenek beszámolót, megkezdték a FINREP benyújtását.

3.a táblázat

Az eszközök összetétele referencia-időszak szerinti bontásban

(milliárd €)

Eszközök	2015 3. né.	2015 4. né.	2016 1. né.	2016 2. né.	2016 3. né.
Készpénz, készpénzvagyon a központi bankoknál, és más látra szóló betétek	1 011,60	1 134,46	1 189,56	1 231,65	1 282,37
Kölcsönök és előlegek	12 967,14	13 153,08	13 445,87	13 652,70	13 589,86
Hitelpapírok	3 275,76	3 291,75	3 375,98	3 351,15	3 194,58
Tőkeinstrumentumok	459,61	461,48	425,82	410,40	429,42
Származtatott eszközök	2 420,54	2 220,54	2 457,12	2 577,69	2 349,47
Befektetések leányvállalatokban, közös és társult vállalkozásokban	160,53	160,44	162,31	161,45	161,88
Immateriális javak és cégérték	139,36	140,12	139,67	139,37	137,93
Egyéb eszközök	1 138,15	1 127,82	1 219,55	1 234,89	1 210,33
Eszközök összesen	21 572,69	21 689,69	22 415,88	22 759,31	22 355,83

Forrás: EKB.

Megjegyzés: A minta megegyezik az 1. táblázatban használttal.

3.b táblázat

A kötelezettségek és a tőkeállomány összetétele referencia-időszak szerinti bontásban

(milliárd €)

Kötelezettségek és tőkeállomány	2015 3. né.	2015 4. né.	2016 1. né.	2016 2. né.	2016 3. né.
Betétek	12 650,34	12 787,77	13 032,87	13 227,54	13 120,28
ebből: nem pénzügyi vállalat	2 180,05	2 312,31	2 283,00	2 332,80	2 409,42
ebből: háztartás	5 223,31	5 377,59	5 391,24	5 490,26	5 489,20
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	3 743,74	3 930,51	4 005,10	4 008,59	3 969,26
Származtatott eszközök	2 455,44	2 268,58	2 515,64	2 634,02	2 415,64
Céltartalékok ¹⁾	133,93	144,96	146,59	152,15	152,99
Egyéb kötelezettségek	1 287,15	1 180,39	1 323,76	1 339,23	1 285,13
Tőkeállomány	1 302,08	1 377,49	1 391,92	1 397,77	1 412,53
Összes kötelezettség és tőkeállomány	21 572,69	21 689,69	22 415,88	22 759,31	22 355,83

Forrás: EKB.

Megjegyzés: A minta megegyezik az 1. táblázatban használttal.

1) A Nemzetközi Számviteli Standardok (IAS) 37.10 és 1.54.(l) pontjainak megfelelően.

8 Fogalomtár

A szavatolótőkére és jegybankképes forrásokra vonatkozó

minimumkövetelmény (minimum requirement for own funds and eligible liabilities – MREL):

az EU valamennyi hitelintézetére vonatkozó követelmény, amelynek célja, hogy egy esetleges csőd esetén képesek legyenek a veszteségek elnyelésére. A MREL-t az Európai Bizottság léptette életbe a [bankok helyreállítási és szanálási irányelvének](#) (BRRD) keretében. Célja ugyanaz, mint a TLAC követelményé, ám a MREL részét képező speciális tőkekövetelményeket más módszertan szerint, az EBH által meghatározott kritériumok alapján számítják.

Alkalmassági és üzleti megbízhatósági vizsgálat (fit and proper assessment):

a CRD IV-nek megfelelően a felügyeleti hatóságoknak meg kell vizsgálniuk, hogy a bankok vezetői testületeinek leendő tagjai szakmailag alkalmasak és üzleti szempontból megbízhatóak-e. Az euroövezet 126 legnagyobb bankjának igazgatói esetében az EKB, míg a kevésbé jelentős intézmények esetében még a nemzeti felügyelet dönt az értékelésekről, kivéve a bankok működési engedélyének kiadásakor.

Átfogó értékelés (comprehensive assessment): pénzügyi állapotfelmérés, amelyet az EKB-nak el kell végeznie, mielőtt átveszi valamely hitelintézet közvetlen felügyeletét. Segít biztosítani, hogy a bankok megfelelő tőkével rendelkezzenek, és ellen tudjanak állni az esetleges pénzügyi sokkoknak. Az átfogó értékelés eszközminőség-vizsgálatból és stressztesztből áll.

Bankunió (banking union): a Gazdasági és Monetáris Unió teljes körű megvalósításának egyik alappillére. A következő elemekből tevődik össze: integrált pénzügyi keret benne az egységes felügyeleti mechanizmussal, egységes bankszanálási mechanizmus, valamint az összehangolt betétbiztosítási konstrukciókat is taglaló egységes szabálykönyv – amelyekből idővel közös európai betétgarancia is kifejlődhet.

Bázel III (Basel III): átfogó bankfelügyeleti reformintézkedések gyűjteménye, amelyet a Bázei Bankfelügyeleti Bizottság dolgozott ki válaszként a 2008-as pénzügyi válságra. A Bázel III a Bázel II szabálykönyvet veszi alapul, és a bankszektor szabályozását, felügyeletét és kockázatkezelését hivatott erősíteni. Az intézkedések célja, hogy a bankszektor hatásosabban tudja közömbösíteni a pénzügyi és gazdasági feszültségből eredő sokkokat, továbbá javuljon a kockázatkezelés és a szervezetirányítás, valamint a bankok átláthatósága és az adatok hozzáférhetősége.

Bázei Bankfelügyeleti Bizottság (Basel Committee on Banking Supervision –

BCBS): a bankok prudenciális szabályozása terén a legfőbb globális szabványalkotó és a bankfelügyeleti ügyekben való együttműködés fóruma. Megbízata szerint a bankok szabályozását, felügyeletét és gyakorlatát hivatott javítani világszerte a pénzügyi stabilitás érdekében. Tagjai között vannak közvetlen

bankfelügyeleti jogkörrel rendelkező szervezetek és központi bankok is.

Befolyásoló részesedés (qualifying holding): tulajdonosi részesedés valamely hitelintézetben, ami a tőke vagy a szavazati jogok 10%-át vagy ennél nagyobb hányadát teszi ki, és amin keresztül jelentős befolyás gyakorolható a hitelintézet irányítására.

Belső modell (internal model): bármilyen kockázatmérési és -kezelési megközelítés, amelyet a hitelintézet szavatolótőke-követelményének kiszámításakor alkalmaznak, és amelyhez a CRR Harmadik részének megfelelően az illetékes hatóság előzetes engedélyre van szüksége.

CRR/CRD IV.: a tőkekövetelményekről szóló rendelet és irányelv: a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről szóló [575/2013/EU rendelet](#) (CRR), valamint a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről szóló [2013/36/EU irányelv](#) (CRD IV). Együttesen gyakran CRD IV néven hivatkoznak rájuk.

Egységes felügyeleti mechanizmus (Single Supervisory Mechanism – SSM): az EKB-ra ruházott bankfelügyeleti feladatok ellátására szolgáló mechanizmus, amely az EKB-ból és a részt vevő tagállamok illetékes nemzeti hatóságaiából tevődik össze. Az EKB a felelős a bankunió részét képező mechanizmus hatékony és konzisztens működéséért.

Európai Bankhatóság (EBH; European Banking Authority – EBA): az EBH az Európai Unió egyik független hatósága. 2011. január 1-jén a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerének részeként hozták létre annak érdekében, hogy gondoskodjék az EU bankszektorának hatékony és következetes prudenciális szabályozásáról és felügyeletéről. Fő feladata részt venni a bankrendszer egységes európai szabálykönyvének megalkotásában, amelynek célja EU-szinten egységes, összehangolt prudenciális szabályok létrehozása.

Felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás (Supervisory Review and Evaluation Process – SREP): eljárás, amelynek célja iránymutatást adni a jelentős és kevésbé jelentős hitelintézetek felügyeleti felülvizsgálatához, valamint hogy szükséges-e (a jogszabályokban meghatározott minimumkövetelményeken túlmenően) további szavatolótőke-, közzétételi és likviditási követelmények, illetve egyéb felügyeleti intézkedések alkalmazása.

Felügyeleti szabályzat (Supervisory Manual): a jelentős és kevésbé jelentős pénzügyi intézetek felügyeletének általános alapelveit, folyamatait, eljárásait és módszertanát tartalmazó szabályzat, amely az SSM működésére vonatkozó alapelveket is figyelembe veszi. Ismerteti továbbá az SSM-en belüli és azon kívüli hatóságokkal folytatott együttműködéssel kapcsolatos eljárásokat. A felügyeleti szabályzat elsősorban az SSM munkatársainak belső használatára készült; a bankfelügyeletről 2014 szeptemberében megjelent egy rövidebb [útmutató](#), amely az SSM működését és felügyeleti gyakorlatát taglalja.

Illetékes nemzeti hatóság (INH; national competent authority – NCA): nemzeti

jogszabályban elismert állami hatóság vagy testület, amelyet a nemzeti jog felhatalmaz arra, hogy az adott tagállam bankfelügyeleti rendszerének részeként hitelintézeteket felügyeljen.

Jelentős hitelintézet (significant institution – SI): az annak eldöntésére szolgáló kritériumokat, hogy a bankok jelentősnek minősülnek-e, és így az EKB közvetlen felügyelete alá tartoznak-e, az SSM-rendelet és az SSM-keretrendelet határozza meg. Ahhoz, hogy a jelentős hitelintézetek közzé sorolják őket, a bankoknak legalább egy feltételnek meg kell felelniük. Az SSM a feltételek nem teljesítésének esetén is bármikor úgy dönthet, hogy a magas színvonalú felügyelet következetes alkalmazásának biztosítása érdekében jelentősnek minősít egy hitelintézetet.

Kevésbé jelentős hitelintézet (less significant institution – LSI): minden olyan intézmény, amelyet illetékes nemzeti hatóság (INH) felügyel. A jelentős hitelintézetek (significant institution – SI) ellenben olyan bankcsoportok, amelyek az EKB közvetlen felügyelete alatt állnak.

Kifogásról való lemondáson alapuló eljárás (non-objection procedure): az SSM-rendeletben rögzített, az EKB bankfelügyeleti tevékenységét érintő rendes döntéshozatali eljárás. A határozattervezetéről először a Felügyeleti Testület dönt, ezt követően pedig a Kormányzótanács elé kerülnek. Amennyiben a határozat ellen a Kormányzótanács egy meghatározott, de tíz munkanapnál nem hosszabb időtartamon belül nem emel kifogást, úgy azt elfogadottnak tekintik.

Közös felügyeleti csoport (Joint Supervisory Team – JST): valamely jelentős pénzintézet vagy csoport felügyeletével megbízott bankfelügyeleti szakértők csoportja, akik az EKB és az INH-k munkatársai közül kerülnek ki.

Maximálisan felhasználható összeg (maximum distributable amount – MDA): a kombinált pufferkövetelmény (CBR) be nem tartása a felosztható összegek (pl. osztalék, AT1 tőkeinstrumentumokon keletkezett hozam, diszkrecionális bónusz) korlátozását vonja maga után. A CBR-t nemteljesítő bankok számára automatikusan megtiltják, hogy az MDA-nál nagyobb összeget osszanak ki. Az MDA-t úgy számítják ki, hogy a bank felosztható nyereségét megszorozzák egy 0,6 és 0 közötti számmal attól függően, hogy elsődleges alapvető tőkéje (CET1) mennyivel kevesebb a CBR-nél.

Nemteljesítő hitelek (non-performing loans – NPLs): az EBH felügyeleti adatszolgáltatásra vonatkozó végrehajtás-technikai standardja V. mellékletének 145. pontja szerint „minden olyan hitel nemteljesítő hitel, amely az alábbi feltételek közül legalább egynek megfelel: (a) 90 napnál régebben késedelmes számottevő kitettség; (b) ha a felmérés szerint az adós valószínűleg nem képes teljes hiteltartozásának törlesztésére a biztosíték realizálása nélkül, függetlenül bármilyen késedelmes összegtől vagy a késedelmes napok számától.”

Passport tevékenységekkel kapcsolatos eljárások (passporting procedures): a tagállamok illetékes hatósága által engedélyezett és felügyelt bármely hitelintézet más tagállamban történő letelepedési szabadságával és szolgáltatásnyújtási szabadságával kapcsolatos eljárások, amennyiben az engedélyeztetés ezen

tevékenységekre is kiterjed (a CRD IV 33–46. cikkében foglaltaknak megfelelően).

Pénzügyi Stabilitási Tanács (Financial Stability Board – FSB): nemzetközi testület, amely a pénzügyi stabilitást nemzetközi szinten támogatja a nemzeti pénzügyi hatóságok és nemzetközi sztenderdalkotó testületek – stabil szabályozási, felügyeleti és más pénzügyi irányelvek kialakítására irányuló – munkájának összehangolásával. Azáltal, hogy az intézkedések végrehajtásában összhangra törekszik a különböző szektorokban és országokban, elősegíti az azonos versenyfeltételek kialakulását.

SSM-keretrendelet (SSM Framework Regulation): szabályozási keret, amely az EKB és az illetékes nemzeti hatóságok közötti együttműködésre vonatkozó, az egységes felügyeleti mechanizmuson belül alkalmazott gyakorlati szabályokat határozza meg, az SSM-rendelet előírásainak megfelelően.

SSM-rendelet (SSM Regulation): az a jogi aktus, amely az euroövezet és esetlegesen más uniós tagállamok hitelintézetei számára létrehozta az egységes felügyeleti mechanizmust, az európai bankunió egyik lényegi elemét. Az SSM-rendelet a hitelintézetek prudenciális felügyeleti politikája tekintetében speciális feladatokkal bízta meg az Európai Központi Bankot.

Teljes tőkekövetelmény (overall capital requirements – OCR): a SREP tőkemegfelelési mutatójának (a tőkekövetelményekről szóló rendelet 92. cikkében meghatározott szavatolótőke-követelmények és más szavatolótőke-követelmények összege), a tőketartalék-követelményeknek és a makroprudenciális követelményeknek az összege.

Útmutatás a 2. pillérhez (Pillar 2 guidance – P2G): olyan felügyeleti eszköz, amely nem kötelező erejű tőkekövetelményeket határoz meg a teljes tőkekövetelmény (OCR) szintje fölött, a 2. pillér szerinti követelmények (P2R) kiegészítéseként. A P2G-t az MDA számításakor nem veszik figyelembe, és az útmutatás nem teljesítése nem jár a felügyelet automatikus beavatkozásával.

Választási lehetőségek és nemzeti mérlegelési jogkörök (options and national discretions – ONDs): a választási lehetőségek olyan uniós rendelkezések, amelyek alkalmat biztosítanak a tagállamoknak vagy az illetékes hatóságoknak, hogy eldöntsék, a felkínált alternatívák közül melyiket alkalmazzák a szóban forgó rendelkezés teljesítése során. A nemzeti mérlegelési jogkörök olyan uniós banki rendelkezések, amelyek esetében az illetékes hatóságok vagy a tagállamok dönthetik el, hogy alkalmazzák-e az adott rendelkezést vagy nem.

© Európai Központi Bank (2017)

Postacím 60640 Frankfurt am Main, Németország
Telefonszám +49 69 1344 0
Weboldal www.bankingsupervision.europa.eu

Minden jog fenntartva. A kiadvány sokszorosítása oktatási és nem kereskedelmi célból, a forrás feltüntetésével megengedett.

ISSN	2443-5953 (html)	DOI	10.2866/789551 (html)
ISSN	2443-5953 (pdf)	DOI	10.2866/479446 (pdf)
ISBN	978-92-899-2956-1 (html)	EU-katalógusszám	QB-BU-17-001-HU-Q (html)
ISBN	978-92-899-2965-3 (pdf)	EU-katalógusszám	QB-BU-17-001-HU-N (pdf)